

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

http://www.vlada.si/

Predsednik Državnega zbora

EVA: 2015-3130-0002
Številka: 00714-20/2015/12
Datum: 10. 9. 2015

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR

Prejeto:	14 -09- 2015		
Šifra:	010-01	15-19	2
Povezava:			
EPA:	734-VII	EU:	
Sign. zn.:			
Kratica:			

Vlada Republike Slovenije je na 52. redni seji dne 10. 9. 2015 določila besedilo:

– Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja – prva obravnava,

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem na podlagi 114. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13).

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11 64/12 in 10/14) in 235. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- Boris Koprivnikar, minister za javno upravo,
- mag. Janko Burgar, državni sekretar, Ministrstvo za javno upravo,
- mag. Mateja Prešern, vodja Službe za transparentnost, integriteto in politični sistem, Ministrstvo za javno upravo,
- mag. Renata Zatler, sekretarka, Služba za transparentnost, integriteto in politični sistem, Ministrstvo za javno upravo.

Mag. Darko Krašovec
generalni sekretar

Prilogi: 2

PREDLOG
EVA: 2015-3130-0002
PRVA OBRAVNAVA

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Direktiva 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja in njene spremembe iz leta 2013

Pojem ponovne uporabe podatkov javnega sektorja se je izoblikoval na ravni Evropske unije s sprejetjem Direktive št. 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (v nadaljnjem besedilu: **Direktiva 2003/98/ES**)¹. Ponovna uporaba podatkov javnega sektorja pomeni, da organi podatke oziroma dokumente, ki jih zbirajo in pripravljajo v okviru izvajanja javnih nalog, dajo na voljo za nadaljnjo uporabo, t. i. ponovno uporabo za posameznike ali gospodarske subjekte.² Gre za tiste podatke oziroma informacije, ki jih ustvarijo organi v okviru izvajanja javnih nalog in ki so prosto dostopni v skladu s predpisi, ki urejajo dostop do informacij javnega značaja. Ponovna uporaba informacij javnega značaja pomeni, da jih uporabljajo fizične ali pravne osebe za pridobitne ali nepridobitne namene, razen za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katerega so bili dokumenti izdelani.³

Ponovna uporaba predvideva določeno oplemenitenje surovih informacij, torej dodajanje vrednosti (npr. izdelava statističnih analiz na podlagi surovih statističnih podatkov ali izdelava bonitetnih ocen na podlagi ekonomskih kazalnikov), lahko vključuje tudi založništvo (npr. zemljevidi, avtomobilski navigacijski sistemi), pa tudi vsakršno drugačno uporabo podatkov (npr. izdelava spletnih programov, podatkovno novinarstvo, vremenske napovedi itd). Ponovna uporaba podatkov omogoča, da se javnost s podatki ne le seznani, temveč da surove podatke nadalje obdeluje in analizira, kar lahko pripomore h krepitvi participativne demokracije in pomembno prispeva k preglednosti, odgovornosti in večji učinkovitosti javne uprave in širšega javnega sektorja. Poleg tega omogoča tudi večji politični nadzor javnosti nad delovanjem organov javnega sektorja in nad njihovim spoštovanjem pravnega reda. Posledica takšnega nadzora je zagotovo tudi zmanjševanje zlorab in nepravilnosti ter gospodarnejša poraba javnega denarja. Direktiva 2003/98/ES je bila v Republiki Sloveniji prenesena leta 2005 s sprejemom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja.⁴ V skladu z namenom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14 in 19/15 – odl. US; v

¹ Direktiva 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o ponovni uporabi informacij javnega sektorja, UL EU L 345, 31.12.2003, str. 90–96.

² Glej četrti odstavek 2. člena direktive in tretji odstavek 4. člena ZDIJZ.

³ Glej tretji odstavek 4. člena ZDIJZ.

⁴ Novela ZDIJZ-A, Uradni list RS št. 61/05.

nadaljnjem besedilu: **ZDIJZ**) so organi pozvani, da poleg omogočanja dostopa do informacij javnega značaja v čim večji meri omogočajo tudi ponovno uporabo informacij in podatkov, s katerimi razpolagajo.⁵ Predpogoj za ponovno uporabo je, da gre za informacije javnega značaja, glede katerih ni omejitev dostopa po ZDIJZ. Spodbujanje ponovne uporabe informacij in podatkov javnega sektorja je omenjeno tudi v besedilu **Strategije razvoja javne uprave 2015–2020**⁶, poglavje o odprtih podatkih javnega sektorja pa je vključeno tudi v besedilo **Strategije razvoja informacijske družbe do leta 2020**⁷.

Direktiva 2003/98/ES pomeni zagotovilo za enakopravno in vsem zainteresiranim subjektom omogočeno ponovno uporabo informacij javnega značaja. Nanaša se na vse informacije, s katerimi razpolaga javni sektor, tako na državni ravni (npr. podatki državnih organov, javnih zavodov, agencij itd.) kakor tudi na lokalni ravni (npr. podatki občin). Direktiva prepoveduje ekskluzivno podeljevanje pravic in druge dejavnosti, ki lahko preprečujejo konkurenčnost trga informacij na ravni Evropske unije. Poleg tega direktiva določa tudi najvišjo mejo zaračunavanja ponovne uporabe informacij javnega značaja in hkrati spodbuja države članice k nižjemu zaračunavanju oziroma brezplačnemu posredovanju informacij za ponovno uporabo.

Februarja 2011 je Evropski svet naložil Komisiji, naj pripravi ukrepe za zagotovitev hitrega napredka na področju digitalnega gospodarstva in čimprejšnjo vzpostavitev enotnega digitalnega trga EU. Komisija se je na poziv Evropskega sveta odzvala tako, da je pripravila strategijo EU na področju odpiranja podatkov: **Sporočilo o odprtih podatkih** (*Communication on Open Data*), v kateri je odprte podatke označila kot gonilo za inovacije in gospodarsko rast (predvsem prek razmaha digitalnega gospodarstva) ter zagotovilo za transparentno upravljanje.⁸

Komisija je za izhodišče vzela cilje **Strategije Evropa 2020**⁹, to je zagotoviti trend gospodarske rasti v okviru Evropske unije, zato se je najprej osredotočila na vprašanje, kako okrepiti inovativni potencial in kako najbolje izrabi obstoječe vire. Ugotovljeno je bilo, da so eden od pomembnih virov podatki javnega sektorja, torej podatki, ki jih vsakodnevno zbirajo in pripravljajo organi javnega sektorja pri izvajanju svojih javnih nalog. Gre za najrazličnejše vrste podatkov, kot so na primer: meteorološki, drugi okoljski, statistični, finančni, in tako dalje, pri čemer gre praviloma za celotne podatkovne zbirke takšnih podatkov. Ocenjeno je bilo, da imajo ti podatki velik potencial za izdelavo najrazličnejši programov in storitev digitalnega gospodarstva, ki žal ostaja neizkoriščen. V zadnjih letih se je količina podatkov na svetu zaradi enostavne digitalizacije znatno povečala, hkrati se nenehno razvijajo tehnologije za analiziranje in obdelavo podatkov, kar omogoča oblikovanje novih proizvodov in storitev, ki temeljijo na združevanju ali kombiniranju podatkov. Zaradi tveganja, da gospodarske in socialne priložnosti, ki jih omogoča ponovna uporaba javnih podatkov, ne bodo izkoriščene, je Komisija konec leta 2011 pripravila predlog sprememb Direktive 2003/98/ES¹⁰, ki so bile v 2013 tudi sprejete (Direktiva 2013/37/EU o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja; v nadaljnjem besedilu: **Direktiva 2013/37/EU**).¹¹

⁵ V praksi je ponovna uporaba aktualna predvsem za organe, ki imajo velike zbirke podatkov, npr. Ajpes, GURS, Statistični urad RS, UMAR, Ministrstvo za finance, ARSO itd.

⁶ Sprejela Vlada RS 29. aprila 2015; objavljeno na:

http://www.mju.gov.si/si/delovna_podrocja/kakovost_v_javni_upravi/strategija_razvoja_javne_uprave/

⁷ Pripravlja Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport; osnutek je objavljen na:

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Informacijska_druzba/pdf/DSi_Strategija_ID_2020_20150306.pdf

⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Odprti podatki, Gonilna sila za inovacije, gospodarsko rast in pregledno upravljanje, dok. COM(2011) 882 konč. z dne 12. 12. 2011; objavljeno na spletu:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/docs/pdfs/opendata2012/open_data_communication/sl.pdf.

⁹ http://ec.europa.eu/europe2020/index_sl.htm

¹⁰ Izvirni predlog Komisije – predlog Direktive o spremembi Direktive št. 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja – je objavljen na spletu:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/docs/pdfs/opendata2012/revision_of_PSI_Directive/proposal_directive_SL.pdf, na dan 1.3.2012.

¹¹ Direktiva 2013/37/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja, UL EU L 175, 27.6.2013, str. 1, objavljeno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013L0037>

Hkrati s spremembo pravnega okvira za ponovno uporabo je Komisija vzpostavila novi enotni podatkovni portal (t. i. *Open Data portal*), ki je vzorčni model portala odprtih podatkov.¹² Delo Komisije je sedaj osredotočeno na vzpostavitev vseevropskega portala odprtih podatkov kot enotne vstopne točke za ponovno uporabo podatkov vseh institucij EU in organov držav članic.¹³ Navedeni projekti Komisije sovpadajo z ambicioznimi politikami transparentnosti in razvijanjem portalov odprtih podatkov po vsem svetu.¹⁴

S spodbujanjem ponovne uporabe podatkov in promoviranjem odprtih podatkov na ravni Evropske unije so tesno povezane tudi zakonodajne in politične pobude v okviru posameznih sektorjev, ki zadevajo posebne vrste podatkov:

- okoljski podatki (*Direktiva o dostopu javnosti do informacij o okolju* in *Direktiva o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti, t. i. INSPIRE Direktiva*);
- prometni podatki (pobude za uvajanje inteligentnih prometnih sistemov);
- znanstveni in raziskovalni podatki (politika Komisije za prosti dostop do objav, financiranih iz sredstev EU);
- podatki na področju kulture (politika za digitalizacijo kulturne dediščine).

Direktiva 2013/37/EU o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja

Evropski parlament je Direktivo 2013/37/EU potrdil junija 2013. Države članice morajo spremembe prenesti v svoj pravni red v prvi polovici leta 2015 (do 18. 7. 2015). Evropska komisija je pripravila tudi prečiščeno besedilo Direktive EU o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja (v nadaljnjem besedilu: **direktiva**).¹⁵

Glavne spremembe, vsebovane v določbah Direktive 2013/37/EU:

- vzpostavitev resnične pravice do ponovne uporabe – organi praviloma morajo omogočati ponovno uporabo vseh javnih, torej prosto dostopnih informacij oziroma podatkov, s katerimi razpolagajo;
- sprememba pravil zaračunavanja za ponovno uporabo podatkov (organi naj bi po novem ne zaračunavali več cene podatkov, temveč le mejne stroške, ki jih imajo s posredovanjem podatkov);
- obvezni nadzor neodvisnega organa nad izvajanjem ponovne uporabe kar zadeva zaračunavanje in druge pogoje za ponovno uporabo, kot je to že več let praksa pri nas (pritožbeni organ Informacijski pooblaščenec);
- razširitev možnosti ponovne uporabe tudi na določene kulturne institucije (muzeje, arhive in knjižnice);
- spodbujanje objave podatkov v odprtih, strojno berljivih formatih skupaj z metapodatki (portali odprtih podatkov).

Spremembe naj bi vplivale na večje odpiranje podatkov, s katerimi razpolagajo organi javnega sektorja, na povečanje obsega ponovne uporabe pri zainteresiranih subjektih in s tem k dodatnemu razmahu digitalnega gospodarstva. Odpiranje podatkov zato pomeni odpiranje poslovnih priložnosti in ustvarjanje delovnih mest. Komisija se sklicuje na študijo, kjer je celotna vrednost trga informacij javnega sektorja v letu 2008 v EU ocenjena na 28 milijard EUR. Celotni dobiček zaradi nadaljnega odprtja informacij javnega sektorja z zagotavljanjem lažjega dostopa

¹² Evropska komisija je svoj portal odprtih podatkov predstavila dne 23. 2. 2013 na mednarodni dan odprtih podatkov; <http://open-data.europa.eu/en/>.

¹³ Panevropski portal odprtih podatkov: <http://publicdata.eu/>.

¹⁴ Tako države (npr. VB: <data.gov.uk> ali Francija: <www.data.gov.fr>) kakor tudi večja mesta (npr. London: <data.london.gov.uk> ali Berlin: <daten.berlin.de>).

¹⁵ Objavljeno na strani EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:02003L0098-20130717>.

v EU pa bi znašal približno 40 milijard EUR na leto.¹⁶ Spremembe so tudi posledica pritožb, da je cena, ki jo organi zaračunavajo za ponovno uporabo, previsoka in pomeni prepreko za ponovno uporabo. Po drugi strani so javna sredstva organov vedno bolj omejena in lahko nekateri organi zagotavljajo svoje storitve predvsem tudi na podlagi sredstev, ki jih pridobijo zato, ker zagotavljajo določene podatke za ponovno uporabo.

S spremembami bodo v režim ponovne uporabe spadali muzeji, knjižnice in arhivi, vendar le v zvezi s tistim prosto dostopnim gradivom, na katerem nobena tretja oseba ni imetnik pravic intelektualne lastnine. Zato bodo navedene institucije zavezane nuditi predvsem ponovno uporabo kulturnega gradiva, na katerem nobena oseba nima avtorskih pravic, ki torej po zakonu o avtorski in sorodnih pravicah ni več avtorskopravno varovano in je torej v javni domeni.¹⁷ V zvezi z gradivom, na katerem so institucije imetniki pravic intelektualne lastnine, pa režim pravil za ponovno uporabo začne veljati, če se institucija odloči ponuditi gradivo za ponovno uporabo (diskrecijska pravica). Za kulturne ustanove bodo v primerjavi z drugimi organi javnega sektorja tudi sicer veljala nekatera privilegirana pravila (predvsem glede zaračunavanja).

Predpogoj za ponovno uporabo je, da gre za javno dostopne podatke javnega sektorja. Kadar gre torej za prosto dostopne podatke, je splošno pravilo, ki ga vzpostavlja spremenjena direktiva, da so organi javnega sektorja zavezani dati, praviloma brezplačno oziroma le z zaračunavanjem tako imenovanih »mejnih stroškov«, na voljo za ponovno uporabo vse podatke, dokumente in zbirke podatkov, s katerimi razpolagajo (razen če je imetnik pravic intelektualne lastnine v zvezi z dokumenti oziroma zbirkami podatkov tretja oseba).

Komisija v *Smernicah o priporočenih standardnih licencah, podatkovnih zbirkah in zaračunavanju za ponovno uporabo dokumentov* (v nadaljnjem besedilu: **Smernice 2014**)¹⁸ ugotavlja, da je naslednjih pet kategorij tematskih podatkovnih zbirk tistih, po katerih ponovni uporabniki v EU najbolj povprašujejo in bi jih kazalo prednostno dati na voljo za ponovno uporabo:

Kategorija	Primeri podatkovnih zbirk
1. Geoprostorski podatki	poštne številke, državne in lokalne karte (katastrske, topografske, pomorske karte, karte upravnih mej itd.)
2. Podatki, zbrani z opazovanjem Zemlje, in okoljski podatki	vesoljski podatki in podatki <i>in situ</i> (spremljanje vremena, kakovosti zemlje in vode, porabe energije, ravni izpustov itd.)
3. Prometni podatki	vozni redi javnega prevoza (vseh vrst prevoza) na državni, regionalni in lokalni ravni, dela na cesti, prometne informacije itd.
4. Statistični podatki	državni, regionalni in lokalni statistični podatki z glavnimi demografskimi in gospodarskimi kazalniki (BDP, starost, zdravstvo, brezposelnost, prihodki, izobraževanje itd.)
5. Podatki o gospodarskih družbah	registri podjetij in poslovni registri (seznamei registriranih)

¹⁶ Na temo ekonomskih učinkov zniževanja cene za ponovno uporabo podatkov javnega sektorja oziroma večjega odpiranja podatkov javnega sektorja je bilo narejenih kar nekaj analiz, ki jih Komisija podrobneje opisuje na svojih spletnih straneh: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/economic-analysis-psi-impacts>.

¹⁷ Glej 58. člen Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08 in 110/13): "S pretekom rokov trajanja avtorske pravice, ki so določeni v tem oddelku, avtorsko delo ni več avtorskopravno varovano".

¹⁸ Smernice o priporočenih standardnih licencah, podatkovnih zbirkah in zaračunavanju za ponovno uporabo dokumentov (UL EU C 240, 24. 7. 2014, str. 1, objavljeno na: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724(01)&from=EN)

Direktiva 2013/37/EU prinaša tudi spremenjena pravila zaračunavanja podatkov za ponovno uporabo. V skladu s spremenjenim 6. členom direktive zaračunavanje ne sme več vključevati stroškov zbiranja in priprave podatkov, temveč bo omejeno le na »mejne stroške«, ki nastanejo zaradi priprave konkretnega izvoda dokumenta ali evidence za posameznega prosilca. Gre za precejšnjo spremembo, saj je bilo pred navedeno spremembo možno zaračunavati t.i. »ceno podatkov«. Veljavni 34.a člen ZDIJZ in poglavje št. VIII Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/05, 119/07 in 95/11; v nadaljnjem besedilu: **Uredba**) omogočajo, da organi pri izračunu cene ponovne uporabe upoštevajo tudi stroške, povezane z vzpostavitvijo in vodenjem evidence podatkov ter obdelavo podatkov (stroški "zbiranja, priprave, reprodukcije in razširjanja, vključno z razumno donosnostjo naložbe"). Besedilo direktive ne vsebuje natančnejše opredelitve "mejnih stroškov", vendar naj bi veljalo, da so v primeru že digitaliziranega javnega gradiva mejni stroški blizu nič (gre za neposredne stroške reprodukcije in elektronskega posredovanja dodatnega digitalnega izvoda dokumenta). Direktiva sicer ponuja možnost uveljavitve izjeme glede zaračunavanja za ponovno uporabo, vendar samo, če organu ni zagotovljenih zadostnih finančnih sredstev za izvajanje javnih nalog oziroma je organ znatni del stroškov dolžan pokriti z ustvarjanjem lastnih prihodkov.

Knjižnice, muzeji in arhivi kot novi zavezanci za nudenje podatkov za ponovno uporabo

Digitalizacija podatkov s področja kulture in kulturnih zbirk spodbuja dostop do kulture in odpira možnosti za digitalno gospodarstvo. Razširitev uporabe direktive na institucije s področja kulture je zato praktična posledica procesa digitalizacije kulturnega gradiva. Na tej podlagi so namreč komercialne dejavnosti kulturnih institucij prav tako zavezane pravilom transparentnosti in nediskriminacije.¹⁹ Pravila direktive glede zagotavljanja ponovne uporabe kulturnega gradiva temeljijo na enakih načelih kot **priporočila Komisije o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva ter njegovi digitalni hrambi** iz oktobra 2011 za široko dostopnost kulturnega gradiva.²⁰ Razlika je v vrsti instrumenta, priporočila so nezavezujoča kot podpora projektu Europeana²¹ in digitalizaciji evropskih gradiv s področja kulture, pravila direktive pa morajo države članice prenesti v svoj pravni red.

Direktiva 2013/37/EU zavezuje države članice, da v ureditev ponovne uporabe vključijo tudi tiste dokumente, informacije in podatke s področja kulture, s katerimi razpolagajo muzeji, knjižnice in arhivi. Poudariti je treba, da so v skladu z določbami direktive navedeni organi zavezani k režimu ponovne uporabe le v zvezi s tistim gradivom, na katerem nobena tretja oseba ni imetnik pravic intelektualne lastnine. Navedene institucije bodo zato predvsem zavezane nuditi ponovno uporabo kulturnega gradiva, ki je v javni domeni (npr. na katerem nobena oseba ni imetnik avtorskih pravic). V zvezi z gradivom, na katerem imajo institucije pravice intelektualne lastnine, režim pravil za ponovno uporabo začne veljati, kadar se institucija odloči ponuditi določeno gradivo za ponovno uporabo oziroma kadar dovoli ponovno uporabo gradiva.²² Za razliko od drugih institucij, kjer velja, da je vse, kar je prosto dostopno, praviloma tudi ponovno uporabno, imajo torej kulturne institucije glede tega pravico diskrecije. Vendar kadar kulturne institucije dajo določeno gradivo na voljo za ponovno uporabo vsaj enemu prosilcu ali kadar institucije same ponovno uporabljajo določene podatke kot vhodne podatke za svoje poslovne dejavnosti

¹⁹ Več o razlogih za vključitev institucij s področja kulture (knjižnic, muzejev in arhivov) v področje uporabe direktive v članku Maja Bogataj Jančič, Jernej Pusser, Cristiana Sappa, Paul Torremans: Lapsi Policy Recommendation N. 5: The Proposed Inclusion Of Cultural And Research Institutions In The Scope Of PSI Directive, objavljeno na spletu: http://www.lapsi-project.eu/lapsifiles/lapsi_cultural_research_institution_policy.pdf, na dan 20.4.2013.

²⁰ Priporočilo Komisije z dne 27. oktobra 2011 o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva ter njegovi digitalni hrambi (2011/711/EU): http://www.arhiv.gov.si/fileadmin/arhiv.gov.si/pageuploads/zakonodaja/Predpisi/Priporocilo_EK-digitalna_hramba.pdf

²¹ <http://www.europeana.eu/portal/>.

²² Novi 3. člen, drugi odstavek direktive.

zunaj področja opravljanja javnih nalog, se šteje, da so zadevna gradiva na voljo za ponovno uporabo vsakomur (pod enakimi pogoji).

Na področju kulture je digitalizacija gradiva bistvenega pomena, vendar pa so v praksi lahko stroški digitalizacije glavni razlog za omejevanje ponovne uporabe gradiva. Zato bodo za navedene organe s področja kulture veljala nekatera privilegirana pravila. Glede zaračunavanja za ponovno uporabo bodo za navedene institucije veljala pravila, ki so podobna veljavni ureditvi zaračunavanja (stroški zbiranja, priprave, reprodukcije itd., ter dodatno tudi stroški hrambe in pridobitve pravic, veljavni 34.a člena ZDIJZ).²³ V praksi držav članic so pogosta sklepanja javno-zasebnih partnerstev, ki predvidevajo digitalizacijo kulturne dediščine v zameno za podelitev izključnih pravic zasebnim partnerjem za določeno časovno obdobje zaradi povrnitve investicije v digitalizacijo. V skladu s pravili spremenjene direktive mora biti to obdobje praviloma omejeno na čas 10 let.²⁴ Poleg tega so vsa besedila tovrstnih izključnih pogodb javna. Po preteku tega obdobja javna institucija pridobi vse pravice intelektualne lastnine v zvezi z uporabo kopije digitaliziranega gradiva.

Ponovna uporaba informacij javnega sektorja v Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja

Direktiva 2003/98/ES je bila v Republiki Sloveniji prenesena leta 2005 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ-A)²⁵. Podzakonski akt, ki ureja to področje, je Uredba. ZDIJZ je pravna podlaga za transparentno in odprto delovanje organov javnega sektorja. V skladu z namenom ZDIJZ iz 2. člena so organi pozvani, da čim bolj omogočajo tudi ponovno uporabo podatkov, s katerimi razpolagajo. Tako je ponovna uporaba sestavni del širše transparentnosti in odprtosti delovanja javnega sektorja.

Posebnost prenosa navedene direktive v slovenski pravni red je med drugim razlikovanje v veljavnem zakonu med ponovno uporabo za pridobitni in nepridobitni namen. Zakon določa, da je ponovna uporaba podatkov javnega sektorja za nepridobitni namen vedno brezplačna (organ lahko zaračuna le materialne stroške, ki bi utegnili nastati iz naslova posredovanja podatkov).²⁶ Cena za ponovno uporabo podatkov v pridobitne namene ne sme preseči stroškov zbiranja, priprave, razmnoževanja in razširjanja informacij ter običajnega donosa vloženih sredstev.²⁷ Uporabnik podatkov javnega sektorja mora pri njihovi ponovni uporabi obvezno navesti vir podatkov. Prošilec lahko pridobi podatke za ponovno uporabo na podlagi zahteve za ponovno uporabo.²⁸ Organ mora o zahtevi prosilca odločiti v 20 delovnih dneh. Postopek je takse prost. Na podlagi tretjega odstavka 22. člena ZDIJZ organ o zahtevi za ponovno uporabo izda pisno odločbo, kadar ponovno uporabo zaračuna ali določi druge pogoje v skladu z zakonom. Stroškovnik za zaračunavanje stroškov posredovanja, ceno ponovne uporabe in druge pogoje ponovne uporabe mora organ v skladu s 36. členom ZDIJZ vnaprej objaviti na spletnih straneh. Cena in pogoji za ponovno uporabo morajo biti nediskriminatorni (36.a člen ZDIJZ).

Na podlagi ureditve ponovne uporabe v ZDIJZ je prosilec za ponovno uporabo zagotovljena možnost pritožbe na Informacijskega pooblaščenca v primeru, kadar organ zavrne zahtevo za ponovno uporabo, kadar ne zagotovi podatkov v obliki, ki jo je upravičeno zahteval prosilec, v primeru molka organa in v primeru neustreznih pogojev ali cene ponovne uporabe. S tem je Republika Slovenija že leta 2005 zagotovila pomemben nadzor neodvisnega organa na področju ponovne uporabe. Zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca ima prosilec možnost

²³ Novi 6. člen, četrti odstavek direktive. S stroški ugotavljanja pravic so mišljeni predvsem stroški organov za ugotavljanje imetništva avtorskih pravic na gradivu.

²⁴ Izjemoma dlje, predmet preverjanja. Določba 11. člena, novi 2.a odstavek direktive.

²⁵ Zakon o spremembah in dopolnitvah – ZDIJZ-A, Uradni list RS, št. 61/05.

²⁶ Primer ponovne uporabe v nepridobitne namene so spletne karte podzemnih jam, ki jih je izdelalo Društvo za raziskovanje jam. Več informacij v odločbi Informacijske pooblaščenke št. 021-54/2006/3 z dne 4. 8. 2006, objavljeni na: <https://www.ip-rs.si/informacije-javnega-znacaja/iskalnik-po-odlocbah/odlocbe-informacije-javnega-znacaja/>

²⁷ Drugi odstavek 34.a člena ZDIJZ.

²⁸ V zahtevi prosilec opredeli (četrti odstavek 17. člena ZDIJZ): 1. informacijo, ki jo želi ponovno uporabiti; 2. na kakšen način želi prevzeti vsebino zahtevane informacije; 3. za kakšen namen želi informacijo ponovno uporabiti (pridobitni oziroma nepridobitni namen).

sprožiti upravni spor pred sodiščem. Praksa oziroma odločbe Informacijskega pooblaščenca na področju ponovne uporabe so spletno objavljene.²⁹

V povezavi s t. i. portali odprtih podatkov (*Open Data* portali) je pomembno, da organi omogočajo ponovno uporabo podatkov javnega sektorja prek neposrednega prenosa s spleta tako, da so podatki objavljeni v strojno berljivem formatu.³⁰ Večina portalov, ki jih vzdržujejo slovenski javni organi, vsebuje podatke in dokumente v obliki, ki s pravnega vidika omogočajo le dostop do teh podatkov (seznanitev, vpogled v podatke), ne pa tudi neposrednega prenosa podatkov, kar bi pravno pomenilo omogočanje ponovne uporabe.

Direktiva 2013/37/EU spodbuja države članice, da zagotavljajo podatke v odprtih in strojno berljivih formatih skupaj z metapodatki, da bi jih lahko ponovni uporabniki učinkovito in enostavno ponovno uporabili. Da bi se podatki različnih organov lahko povezano in učinkovito dolgotrajno ponovno uporabljali, pa je treba odpraviti ovire pri interoperabilnosti, tako na tehnični kakor tudi na pravni ravni. Razpoložljivost podatkov v strojno berljivi obliki in tanka plast skupno dogovorjenih metapodatkov olajšata navzkrižno povezavo podatkov in interoperabilnost ter s tem znatno povečata njihovo vrednost za ponovno uporabo. Državni predpisi s področja informacij javnega značaja sicer ne predpisujejo formatov za spletno objavo podatkov, vsebujejo pa določila glede metapodatkov, ki jih morajo organi praviloma zagotavljati v zvezi z navedbo evidenc in zbirk podatkov, ki jih vodijo in spletno objavljajo v okviru obveznega t. i. kataloga informacij javnega značaja.³¹

Na državni ravni so prizadevanja za spodbujanje ponovne uporabe in interoperabilnosti podatkov med drugim vključena v *Strategijo razvoja elektronskega poslovanja ter izmenjave podatkov iz uradnih evidenc*³², katere namen je bila določitev okvira in ciljev za nadaljnje uresničevanje e-poslovanja v javni upravi.³³ Slovenski interoperabilnostni portal je bil vzpostavljen oktobra 2010 (v nadaljevanju: Portal NIO). Portal omogoča različnim deležnikom objavo standardov in priporočil, informacij in izdelkov, ki so potrebni za usklajen razvoj, vzpostavljanje in vzdrževanje informacijskih sistemov v javni upravi in tudi širše. V letu 2013 sta bila s prenovo portala vzpostavljena spletno mesto slovenske javne uprave tudi za odprte podatke, programe in izdelke interoperabilnosti.³⁴ Portal NIO je tudi spletno mesto, kjer javna uprava lahko objavlja skupne elektronske rešitve in dobre prakse ter se povezuje z drugimi repozitoriji, na primer z evropskim interoperabilnostnim portalom Joinup³⁵.

V zvezi z avtorskopравnimi licencami za pridobitev podatkov direktiva spodbuja države članice k uporabi t. i. odprtih licenc, kar pomeni, da zainteresirani ponovni uporabnik s soglasjem k splošnim pogojem uporabe pridobi pravico do ponovne uporabe podatkov brez tehnoloških, finančnih ali zemljepisnih omejitev, poleg tega lahko podatke samostojno prenese s spleta. Čeprav je splošno priporočilo jasno, torej za odprte licence, je v praksi vendarle zaznati pomanjkanje enotnih smernic delovanja organov v zvezi z objavo e-vsebin.

Z avtorskopравnimi vidiki ponovne uporabe informacij javnega značaja se ukvarja medresorska delovna skupina, ki je bila ustanovljena na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije št. 09000-3/2013/3 z dne 25. 7. 2014, v kateri sodelujejo predstavniki Ministrstva za javno upravo kot pristojnega ministrstva za področje dostopa do informacij javnega značaja, Ministrstva za

²⁹ <https://www.ip-rs.si/informacije-javnega-znacaja/iskalnik-po-odlocbah/odlocbe-informacije-javnega-znacaja/>, v iskalnik je treba vnesti »ponovna uporaba«

³⁰ Navedeno že več let omogoča ARSO glede meteoroloških podatkov: <http://meteo.arso.gov.si/met/si/service/>.

³¹ Tretji odstavek 2. člena Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/05, 119/07 in 95/11): "Javne evidence, druge informatizirane zbirke in pomembnejši vsebinski sklopi iz točk g) do i) morajo biti opisani s podatki, ki obsegajo naziv, opis vsebine, Eurovoc deskriptorje, območje, na katerega se vsebovani podatki nanašajo, opis načina pridobivanja podatkov, dostopnost podatkov, datum nastanka in pogostnost osveževanja podatkov, obliko in jezik zapisa, povezanost vsebovanih podatkov z drugimi javnimi evidencami oziroma podatkovnimi zbirkami, oziroma navedbo, da ni takšne povezave."

³² Objavljeno na:

http://e-uprava.gov.si/eud/e-uprava/Strategija_razvoja_elektronskega_poslovanja_ter_izmenjave_podatkov_iz_uradnih_evidenc_SREP.pdf

³³ Točki 5.3.1 in 5.3.2.

³⁴ <http://nio.gov.si/nio/>

³⁵ <http://joinup.ec.europa.eu/>

gospodarski razvoj in tehnologijo kot ministrstva, pristojnega za avtorskopravno zakonodajo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport kot ministrstva, pristojnega za področje informacijske družbe, Ministrstva za kulturo, ki pokriva področje digitalizacije vsebin s področja kulture, ter Informacijskega pooblaščenca kot pritožbenega organa v postopkih ponovne uporabe. Delovna skupina preučuje probleme, ki jih imajo organi javnega sektorja v praksi pri upravljanju avtorskih pravic na gradivu, predvsem informacij javnega značaja – avtorskih delih, s katerimi razpolagajo, in pri nudenju teh avtorskih del oziroma informacij javnega značaja za ponovno uporabo. Njena naloga je pripraviti usklajeno gradivo smernic, ki bodo organom javnega sektorja v pomoč pri upravljanju avtorskih pravic v zvezi z informacijami javnega značaja, ki so avtorska dela, z namenom omogočanja enostavne ponovne uporabe takšnih informacij ali podatkovnih zbirk.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 CILJI

Poglavitni cilj predloga zakona je na podlagi prenosa določb Direktive 2013/37/EU, torej v skladu z evropskim pravnim redom, zagotoviti praktično uveljavitev pravice do enakopravne ponovne uporabe prosto dostopnih informacij javnega značaja ali drugih prosto dostopnih gradiv s področja kulture kateremukoli zainteresiranemu ponovnemu uporabniku. Poleg zagotovitve ponovne uporabe na podlagi vložene zahteve za ponovno uporabo (reaktivno) je pomemben cilj spremembe zakona usmerjen v odpiranje podatkov javnega sektorja (»open data« – objava na nacionalnem portalu odprtih podatkov) za enostavno ponovno uporabo za katerekoli namene kateremukoli uporabniku (proaktivna objava).

Cilj predloga zakona je v skladu z določbami direktive spremeniti tudi pravila za zaračunavanje ponovne uporabe informacij, podatkov oziroma zbirk podatkov. Načeloma organi **ne bodo več smeli zaračunavati cene za ponovno uporabo podatkov**. Gre za precejšnjo spremembo v primerjavi z veljavnimi pravili, ki organom omogočajo, da zaračunavajo ceno in pri tem upoštevajo stroške, ki jih ima organ z vzpostavitvijo in vodenjem določene podatkovne zbirke (stroški "zbiranja, priprave, reprodukcije in razširjanja, vključno z razumno donosnostjo naložbe"; veljavni 34.a člen ZDIJZ).

Cilj predloga zakona je v skladu z Direktivo 2013/37/EU na področju kulture v režim ponovne uporabe vključiti tudi muzeje, knjižnice in arhive. Za navedene kulturne ustanove bodo v primerjavi z drugimi organi javnega sektorja veljala nekatera privilegirana pravila.

Hkrati s spremembami pravnih okvirov za ponovno uporabo je treba s praktičnimi ukrepi olajšati iskanje in neposredni spletni prenos informacij, dokumentov oziroma zbirk podatkov, na voljo za ponovno uporabo, kot na primer prek seznama gradiv skupaj z metapodatki, dostopnih, kjer mogoče, prek spleta in v strojno berljivih formatih in prek portalov odprtih podatkov.

2.2 NAČELA

Najpomembnejša temeljna načela, ki jih uresničuje ta predlog zakona, so:

- **načelo transparentnosti** zahteva, da so pogoji ponovne uporabe vnaprej določeni in spletno objavljeni;
- **načelo enakopravnosti** zahteva, da je ponovna uporaba podatkov javnega sektorja zagotovljena vsakomur pod enakimi pogoji;
- **načelo preprečevanja omejevanja konkurence** zahteva, da enaki pogoji veljajo tudi za organe javnega sektorja, ki javne podatke ponovno uporabljajo za tržne dejavnosti;
- **načelo odprtosti** zahteva, da so podatki javnega sektorja na voljo, kolikor je mogoče in primerno, v odprtih formatih in pod odprtimi licencami, ki omogočajo enostavno in učinkovito ponovno uporabo podatkov.

2.3 POGLAVITNE REŠITVE

a) Predstavitev predlaganih rešitev

– konkretni opis predlaganih rešitev:

- **Sprememba pravil zaračunavanja za ponovno uporabo prosto dostopnih podatkov, informacij oziroma zbirk podatkov**

Spremembe direktive so nastale kot posledica pritožb, da je cena, ki jo organi zaračunavajo za ponovno uporabo, previsoka in pomeni prepreko za ponovno uporabo. To je bil glavni razlog, da Direktiva 2013/37/EU spreminja pravila zaračunavanja na način, da kot pravilo ne omogoča več zaračunavanja podatkov (oziroma kritja stroškov, ki jih ima organ z vzpostavitvijo in vodenjem evidence, torej zbiranjem in pripravo podatkov). Organi naj bi po novem ne mogli več zaračunavati cene za ponovno uporabo podatkov, temveč bodo omogočali ponovno uporabo praviloma brezplačno. Namen takšne cenovne politike je povečati interes javnosti, predvsem zasebnega sektorja, za ponovno uporabo informacij in podatkov. S tem se poveča gospodarska aktivnost na področju izkoriščanja informacij in podatkov javnega sektorja. Posledično se povečajo davčni prihodki države. Tako poenotena cenovna politika bo olajšala tudi vključevanje držav članic v izdelavo vseevropskih informacijskih storitev.

Celotni dobiček zaradi nadaljnjega odprtja informacij javnega sektorja z zagotavljanjem lažjega dostopa (nižje zaračunavanje) v EU bi znašal približno 40 milijard EUR na leto.³⁶ Po drugi strani so javna sredstva organov vedno bolj omejena in lahko nekateri organi zagotavljajo svoje storitve predvsem tudi na podlagi sredstev, ki jih pridobijo z zagotavljanjem določenih podatkov. Za takšne primere direktiva izjemoma omogoča dosednji način zaračunavanja.

Veljavni režim (ZDIJZ in Uredba)

V skladu z veljavno ureditvijo lahko organi **za ponovno uporabo podatkov v pridobitne namene** zaračunajo t. i. ceno ponovne uporabe. Slovenija je ena redkih držav članic, ki je Direktivo 2003/98/ES leta 2005 prenesla na način, da se za **ponovno uporabo v nepridobitne namene** ne sme zaračunati cene, torej se ne sme zaračunati sorazmernega dela stroškov, ki jih je imel organ s pridobivanjem podatkov, vzpostavitvijo in vzdrževanjem evidence itd. Dodatno organ cene za ponovno uporabo ne sme zaračunati (čeprav bi šlo za pridobitni namen), tudi kadar gre za ponovno uporabo podatkov **za namene informiranja, zagotavljanja svobode izražanja, kulture in umetnosti** ter uporabe informacij s strani medijev.

Podrobnejša pravila za določanje cene so predpisana v Uredbi, iz katere izhaja, da organ enkrat letno oblikuje ceno ponovne uporabe informacij javnega značaja v pridobitne namene tako, da pri izračunu upošteva **ceno razpolaganja** z zahtevanimi informacijami javnega značaja, **delež ponovne uporabe v pridobitne namene** glede na celotni obseg predvidene uporabe in glede na **pričakovano število zainteresiranih prosilcev** za ponovno uporabo v pridobitne namene ob upoštevanju **obsega njihove ponovne uporabe**.

V konkretnem primeru na podlagi zahteve za ponovno uporabo ter 34. člena ZDIJZ in 25. člena Uredbe organ prosilcu enako kot pri dostopu do informacij javnega značaja lahko zaračuna stroške posredovanja informacij, ki nastanejo neposredno na podlagi tega, ker mora organ zato, da omogoči ponovno uporabo, za prosilca pripraviti oziroma mu posredovati podatke (delni dostop, kopiranje, pošiljanje in podobno). Uredba navedeno omogoča le v primeru, kadar ti

³⁶ Na temo ekonomskih učinkov zniževanja cene za ponovno uporabo podatkov javnega sektorja oziroma večjega odpiranja podatkov javnega sektorja je bilo narejenih kar nekaj analiz, ki jih Komisija podrobneje opisuje na svojih spletnih straneh: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/economic-analysis-psi-impacts>.

stroški presegajo 10 eurov. Poleg tega bodo praviloma v primeru, ko je določena evidenca že v digitalni obliki, ti stroški relativno nizki (tako meni tudi Evropska komisija v Smernicah 2014). Če je organ prosilcu že zaračunal materialne stroške na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja, organ prosilcu istih stroškov ne sme zaračunati še enkrat glede ponovne uporabe (razen če so nastali ponovno iz upravičenih razlogov ali zaradi krivde prosilca, drugi in tretji odstavek 25. člena Uredbe).

Ureditev zaračunavanja po predlogu zakona

Medtem ko v skladu z Direktivo 2003/98/ES in veljavnim ZDIJZ, v primeru zahteve za ponovno uporabo za pridobitni namen, organ prosilcu lahko zaračuna ceno, ki pomeni sorazmerni del stroškov, ki jih je imel organ z vzpostavitev evidence oziroma podatkovne zbirke, pa na podlagi Direktive 2013/37/EU teh storitev ni mogoče več zaračunati oziroma jih bodo organi lahko zaračunali le izjemoma (spremenjeni 6. člen direktive). **Na splošno torej direktiva organom ne omogoča več zaračunavanja podatkov.** Organ lahko zaračuna le tiste stroške, ki jih ima neposredno s pripravo podatkov za določenega prosilca (t. i. mejne stroške). Pri mejnih stroških torej ne gre za ceno podatkov, ampak le za stroške neposredno v zvezi s posredovanjem podatkov, torej stroške, ki so neposredno povezani z reprodukcijo dodatnega izvoda dokumenta.³⁷ Kot že navedeno, bodo ti stroški pri evidencah v digitalni obliki praviloma zelo nizki ali blizu nič. V skladu z namenom direktive je, da kolikor je mogoče in primerno dajo organi podatke na voljo **brezplačno**.

Direktiva omogoča dve izjemi od načela, da cene podatkov ni mogoče zaračunati (poleg možnosti zaračunavanja s strani novih zavezancev, to je knjižnic, muzejev in arhivov). Prva izjema velja za organe, ki morajo ustvariti prihodek (kot nasprotje temu, da sredstva dobijo iz proračuna) za kritje znatnega dela stroškov, povezanih z opravljanjem svojih javnih nalog.³⁸ Prav tako se izjemoma lahko zaračunava za dokumente, evidence ali zbirke podatkov, v zvezi s katerimi se od organov zahteva, da ustvarijo zadostni prihodek za kritje znatnega dela stroškov njihovega zbiranja, priprave, reprodukcije in razširjanja. Tovrstni dokumenti so v glavnem velike zbirke podatkov, v vzpostavitev katerih so bila vložena velika sredstva in ki terjajo tudi velike stroške vzdrževanja, ker potrebujejo npr. dnevno osveževanje. Pri pravilih zaračunavanja v Direktivi 2013/37/EU gre za rešitev, ki naj bi ob zagotavljanju učinkovite ponovne uporabe za zainteresirane ponovne uporabnike ne povzročila dodatnih bremen zavezanim organom javnega sektorja, kar v času finančne krize za javni sektor ne bi bilo sprejemljivo.

Glede na besedilo **izjeme pod točko a drugega odstavka 6. člena direktive** (ki pomeni, da organ lahko zaračuna ceno ponovne uporabe za podatke, kar ustreza veljavni ureditvi v Republiki Sloveniji v primeru ponovne uporabe v pridobitne namene, na podlagi 34.a člena ZDIJZ) velja kvečjemu za organe, ki so posredni proračunski uporabniki (in ne za državne organe). Izjema je večinoma povezana s statusno-pravno obliko organa in za »državne organe« praviloma ne bo veljala. Težko si je namreč predstavljati, da državni organ za svoje delovanje oziroma opravljanje javnih nalog ne bi dobil iz proračuna znatnega dela sredstev za kritje svojih javnih nalog. V drugih državah je lahko drugače, če so na primer organi, ki vodijo in vzdržujejo določene evidence, zasnovani na podlagi javno-zasebnega partnerstva ali opravljajo naloge preko javnih pooblastil oziroma v obliki javnih agencij. **Izjema pod točko b drugega odstavka 6. člena direktive** pa velja za evidence/podatkovne zbirke, glede katerih se od organa javnega sektorja zahteva, da ustvari zadosten prihodek za kritje znatnega dela stroškov njihovega zbiranja, priprave, reprodukcije in razširjanja.

V skladu z navedenim iz predloga zakona, spremenjenega 34.a člena, izhaja pravilo, **da se za ponovno uporabo podatkov cene** (kot sorazmernega dela stroškov zbiranja, vzdrževanja in vodenja baze podatkov) **ne zaračunava**. To pomeni, da državni organi (419 subjektov), glede na sistem financiranja in zagotavljanja proračunskih sredstev za izvajanje javnih nalog, cene

³⁷ Glej Smernice Evropske komisije o priporočenih standardnih licencah, podatkovnih zbirkah in zaračunavanju za ponovno uporabo dokumentov (UL EU C 240, 24. 7. 2014, str. 1, objavljeno na: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724(01)&from=EN)

³⁸ Glej točko a drugega odstavka 6. člena spremenjene direktive.

ponovne uporabe ne bodo zaračunavali. Prav tako pa bo omenjeno pravilo veljalo tudi za organe javnega sektorja. Sicer v praksi to ne pomeni bistvenih sprememb oziroma odstopanj od trenutnega stanja, saj analize kažejo, da že do sedaj državni organi (razen GURS in ARSO) oziroma drugi organi javnega sektorja (razen AJPES) sistema zaračunavanja cene podatkov za ponovno uporabo niso imeli uvedenega.

Glede na možnost, ki jo daje spremenjena direktiva, bo s spremembo 34.a člena dana možnost za uveljavitev izjeme pod točko a drugega odstavka 6. člena direktive, oziroma možnost zaračunavanja ponovne uporabe podatkov v primeru, ko gre za organ, ki pridobiva znatni delež prihodkov za izvajanje svojih javnih nalog iz drugih virov, torej ne samo iz proračuna (prva alineja drugega odstavka spremenjenega 34.a člena zakona). Predvidevamo, da bo v tem trenutku pogoje za določitev izjeme izpolnil en organ (agencija). V prehodnih določbah je predvidena določitev izjeme na podlagi točke b drugega odstavka 6. člena direktive in sicer zgolj za določen čas dveh let, za določene izrecno navedene evidence GURS in ARSO v povezavi z mankom finančnih prihodkov, ki jih bo navedena ureditev prinesla (glede na trenutno stanje, ki ga odražajo letna poročila GURS in ARSO) in zaradi potrebe po prerazporeditvi finančnih virov.

Pri tistih organih, ki izjemoma lahko zaračunavajo ceno za ponovno uporabo, je zaračunavanje v Direktivi 2013/37/EU zasnovano na enakih merilih kot v Direktivi 2003/98/ES. V tem smislu je namen, da se pravila zaračunavanja cene (če je to dopustno), kot so določena predvsem v veljavnih pravilih Uredbe, v novi ureditvi čim bolj ohranijo (pri izračunu se upoštevajo cena razpolaganja z zahtevanimi informacijami javnega značaja, delež ponovne uporabe, pričakovano število zainteresiranih prosilcev za ponovno uporabo ob upoštevanju obsega njihove ponovne uporabe). Zaračunavanje cene ponovne uporabe tudi na podlagi nove ureditve ne bo možno, če bo prosilec izkazal nepridobitni namen.

Zaračunavanje cene ponovne uporabe je (brez omejitev za katerikoli namen) sicer predvideno tudi za nove zavezance za ponovno uporabo podatkov, to je za muzeje, knjižnice in arhive.

▪ **Razširitev režima omogočanja ponovne uporabe tudi na določene kulturne institucije, in sicer muzeje, knjižnice in arhive.**

Iz uvodnih določb Direktive 2013/37/EU izhaja, da so med pravili in praksami v državah članicah, ki se nanašajo na izkoriščanje javnih kulturnih virov, znatne razlike, ki pomenijo ovire pri uresničevanju gospodarskega potenciala teh virov.³⁹ Medtem ko knjižnice, muzeji in arhivi še naprej vlagajo v digitalizacijo, mnogi med njimi že dajejo svoje javno dostopne vsebine na voljo za ponovno uporabo in mnogi aktivno iščejo možnosti za ponovno uporabo svojih vsebin. Ker pa delujejo v zelo različnih zakonodajnih in kulturnih okoljih, so se prakse kulturnih ustanov pri izkoriščanju vsebin razvijale zelo različno. Podatkovne zbirke navedenih institucij so in bodo v prihodnje še bolj dragoceno gradivo za ponovno uporabo v številnih izdelkih, na primer v mobilnih programih. Druge vrste kulturnih ustanov (na primer orkestri, opere, baleti in gledališča), vključno z arhivi, ki so njihov del, bi morale zaradi svojega posebnega značaja "odrskih umetnosti" ostati izven področja uporabe. Njihova vključitev v področje uporabe namreč ne bi imela večjega učinka, saj je skoraj vse njihovo gradivo zajeto s pravicami intelektualne lastnine tretjih oseb, zaradi česar bi ostalo izven področja uporabe navedene direktive.

Poudariti je treba, da bo za knjižnice, muzeje in arhive veljal režim ponovne uporabe le v zvezi s tistim gradivom, na katerem nobena tretja oseba ni imetnik pravic intelektualne lastnine (in le v primeru, da gre za javno dostopno gradivo). Zato bodo zavezane nuditi predvsem ponovno uporabo gradiva, ki je v javni domeni. V zvezi z gradivom, na katerem imajo institucije pravice intelektualne lastnine (oziroma imetnik katerih je država), bo režim pravil za ponovno uporabo začel veljati šele, kadar se bo institucija sama odločila ponuditi gradivo za ponovno uporabo. Glede zaračunavanja za ponovno uporabo bodo zanje veljala pravila, ki so podobna dosedanji

³⁹ Glej uvodni določbi št. 16 in 17 Direktive 2013/37/EU.

ureditvi za druge zavezanke (6. člen Direktive 2003/98/ES); dodatno se bodo kot upravičeni pri njih upoštevali tudi stroški "hrambe gradiva" in "razčiščevanja pravic".⁴⁰ Kot izhaja iz uvodnih določb Direktive 2013/37/EU bi morali imeti knjižnice, muzeji in arhivi možnost, da zaračunavajo več kot mejne stroške za ponovno uporabo gradiva, da njihovo normalno delovanje ne bi bilo ovirano.⁴¹ V primeru navedenih organov javnega sektorja skupni prihodek od zagotavljanja dokumentov in dovoljevanja ponovne uporabe dokumentov v ustreznem obračunskem obdobju ne bi smel presegati stroškov zbiranja, priprave, reprodukcije, razširjanja ter tudi hrambe gradiva in razčiščevanja pravic, vključno z razumno donosnostjo naložbe. To kaže na posebno vlogo kulturnega sektorja, ki vključuje odgovornost za ohranjanje kulturne dediščine. Neposredni in posredni stroški vzdrževanja in shranjevanja podatkov ter tudi stroški ugotavljanja imetnikov pravic tretjih oseb (ang. *rights clearance*) brez dejanskih stroškov izdajanja licence morajo veljati za upravičene.

V skladu z Direktivo 2013/37/EU in v zvezi s ponovno uporabo arhivskega gradiva morajo države članice zagotoviti, da so dokumenti oziroma podatki arhivov, i) ki so prosto javno dostopni in ii) na katerih nobene tretje osebe nimajo pravic intelektualne lastnine, ter iii) kadar je ponovna uporaba takih dokumentov dovoljena, na razpolago za komercialno ali nekomercialno ponovno uporabo v skladu s pogoji iz direktive; konkretno gre za III. in IV. poglavje direktive, ki se nanašata na zaračunavanje in druge pogoje za ponovno uporabo. Kadar gre za podatke ali dokumente, ki so prosto javno dostopni in na katerih nobena oseba nima pravic intelektualne lastnine (gradivo v javni domeni), navedeno posebno dovoljenje ni potrebno. Za navedeno arhivsko gradivo se bodo smiselno uporabljala pravila, ki veljajo za ponovno uporabo informacij javnega značaja muzejev in knjižnic, in sicer konkretno pravila glede zaračunavanja in drugih pogojev za ponovno uporabo. Glede na to, da pravila direktive ne posegajo v režim dostopa do informacij, ki velja v posamezni državi članici⁴², bo ureditev ponovne uporabe glede zaračunavanja in drugih pogojev za ponovno uporabo po pravilih ZDIJZ, ki veljajo za informacije javnega značaja knjižnic in muzejev, zavezovala arhive le glede tistega arhivskega gradiva, ki je javno dostopno po Zakonu o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14; v nadaljnjem besedilu: **ZVDAGA**) in na katerem nobene tretje osebe nimajo pravic intelektualne lastnine. Tudi nadzor pritožbenega organa Informacijskega pooblaščenca bo glede tega gradiva ožji, in sicer bo omejen na pravilnost in zakonitost zaračunavanja in določanja drugih pogojev za ponovno uporabo, medtem ko bodo glede dostopa do arhivskega gradiva še naprej veljala pravila v področnem zakonu, torej ZVDAGA.

V skladu z veljavnim tretjim odstavkom 4. člena ZDIJZ ponovna uporaba informacij javnega značaja pomeni uporabo (s strani fizičnih ali pravnih oseb za pridobitne ali nepridobitne namene), razen za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katerega so bili dokumenti izdelani. Uporaba informacij za izvajanje javnih nalog v organu ali izmenjava informacij med organi za izvajanje javnih nalog se ne šteje za ponovno uporabo informacij. Pri ponovni uporabi gre za to, da ponovni uporabnik praviloma določenim informacijam doda neko vrednost in ustvari določen produkt ali storitev z dodano vrednostjo, ki je praviloma namenjena drugim. Glede uporabe gradiva v čitalnicah (npr. pregled in fotokopiranje) praviloma velja, da takšna uporaba pomeni »uporabo za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katere so bili dokumenti izdelani«, torej ne gre za ponovno uporabo. Tovrstne primere uporabe je treba obravnavati v skladu s področno zakonodajo.

Digitalizacija je pomembno sredstvo za zagotavljanje večjega dostopa in ponovne uporabe kulturnega gradiva za izobraževanje, delo ali prosti čas. Zagotavlja tudi precejšnje gospodarske priložnosti, saj omogoča lažje vključevanje kulturnega gradiva v digitalne storitve in izdelke ter tako spodbuja ustvarjanje delovnih mest in rast. Ti vidiki so bili poleg drugih poudarjeni v resoluciji Evropskega parlamenta z dne 5. maja 2010 z naslovom "Europeana – naslednji koraki"⁴³, v Priporočilu Komisije 2011/711/EU z dne 27. oktobra 2011 o digitalizaciji in spletni

⁴⁰ Novi četrti odstavek 6. člena direktive. S stroški razčiščevanja pravic so mišljeni predvsem stroški organov za ugotavljanje imetništva avtorskih pravic na gradivu.

⁴¹ Glej uvodno določbo št. 23 Direktive 2013/37/EU.

⁴² Tretji odstavek 1. člena direktive (prečiščeno besedilo).

⁴³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0129+0+DOC+XML+V0//SL>

dostopnosti kulturnega gradiva ter njegovi digitalni hrambi⁴⁴ ter v sklepih Sveta z dne 10. maja 2012 o digitalizaciji, spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju.⁴⁵ Ti dokumenti določajo način, kako se bodo v prihodnje obravnavali pravni, finančni in organizacijski vidiki digitalizacije kulturne dediščine Evrope in njene objave na spletu.

V uvodnih določbah Direktive 2013/37/EU je navedeno, da je treba ustrezno upoštevati razlike v državah članicah glede digitalizacije kulturnih virov, ki jih ni bilo mogoče učinkovito odpraviti na podlagi sedanjih pravil o izključnih dogovorih.⁴⁶ Med knjižnicami, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeji, arhivi in zasebni partnerji, so sklenjeni številni dogovori o sodelovanju, ki vključujejo digitalizacijo kulturnih virov in zasebnim partnerjem dajejo izključne pravice. V praksi se je pokazalo, da taka javno-zasebna partnerstva lahko omogočajo ustrezno uporabo kulturnih zbirk, hkrati pa pospešujejo dostopnost kulturne dediščine za javnost. Kadar je torej določena izključna pravica povezana z digitalizacijo kulturnih virov, bo potrebno določeno obdobje izključnosti, da se zasebnemu partnerju lahko povrne naložba. Navedeno obdobje pa bi vseeno moralo biti omejeno in čim krajše, da se spoštuje načelo, po katerem bi moralo javno dostopno gradivo ostati dostopno javnosti tudi po digitalizaciji. Na splošno obdobje trajanja izključne pravice za digitalizacijo kulturnih virov ne bi smelo trajati več kot 10 let. Obdobje izključnosti, daljše od 10 let, bo moralo biti predmet pregleda, pri katerem se bodo upoštevale tehnološke, finančne in upravne spremembe v okolju po sklenitvi ureditve.⁴⁷ Poleg tega bi moralo vsako javno-zasebno partnerstvo za digitalizacijo kulturnih virov partnerski kulturni instituciji zagotoviti vse pravice glede uporabe digitaliziranih kulturnih virov po koncu veljavnosti ureditve.

- **Spodbujanje spletne objave podatkov v odprtih, strojno berljivih formatih skupaj z metapodatki (portali odprtih podatkov) z namenom omogočanja enostavne in učinkovite ponovne uporabe podatkov**

V uvodnih določbah Direktive 2013/37/EU je navedeno, da bi morali organi javnega sektorja, kjer je to izvedljivo in ustrezno, zaradi olajšanja ponovne uporabe dokumente dati na voljo v odprtih in strojno berljivih formatih skupaj z njihovimi metapodatki z največjo stopnjo natančnosti in ločljivosti v obliki, ki zagotavlja interoperabilnost, npr. z njihovo obdelavo na način, ki je v skladu z načeli, ki urejajo zahteve za združljivost in uporabnost prostorskih informacij v skladu z Direktivo 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (v nadaljnjem besedilu: **Direktiva INSPIRE**). Veljati bi moralo, da je dokument v strojno berljivem formatu, če je v datotečnem formatu, ki je strukturiran tako, da programom omogoča, da v njem zlahka določajo, prepoznajo in izločajo določene podatke.

Komisija je v Smernicah 2014 podala vrsto priporočil, med drugim, da se podatkovne zbirke z namenom olajšanja njihove ponovne uporabe objavijo na spletu v izvorni nespremenjeni, strojno berljivi obliki oziroma odprtem formatu. V skladu z navedenim je po predlogu zakona kot primarni način posredovanja podatkov za ponovno uporabo predvideno »posredovanje« oziroma objava »odprtih« podatkov preko spleta (preko vzpostavitve nacionalnega portala odprtih podatkov). Na voljo za takšno enostavno ponovno uporabo naj bi bile predvsem tiste prosto dostopne informacije, ki so uporabne, koristne ali zanimive za izrabo za širši krog državljanov, podjetij in zaposlenih. Ko se podatke (baza podatkov, informacija) objavi na spletu, se njihova ponovna uporaba omogoči neposredno, brez vložitve zahteve za ponovno uporabo in brez izdane upravne odločbe, pod standardiziranimi spletno objavljenimi pogoji. Kolikor spletna objava takšnih informacij ni mogoča ali ni primerna (tudi glede na način zaračunavanja ali glede na nestandardizirane pogoje za ponovno uporabo), se posredovanje za ponovno uporabo izvede na podlagi zahteve prosilca in odločbe organa.

⁴⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:32011H0711>

⁴⁵ UL EU C 169, z dne 15.6.2012, objavljeno na:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=OJ:C:2012:169:TOC>

⁴⁶ Glej uvodne določbe št. 30-32 Direktive 2013/37/EU.

⁴⁷ Glej uvodno določbo št. 31 Direktive 2013/37/EU.,

Predlogi drugih sprememb zakona:

Proaktivna objava podatkov (10.a člen)

- Sprememba 10.a člena upošteva cilje vlade za večjo transparentnost porabe javnih sredstev v celotnem javnem sektorju. Predlog uvaja enostaven način spremljanja izdatkov oziroma določenih izplačil fizičnim osebam (izplačil na podlagi avtorskih pogodb ali drugih svetovalnih pogodb ter donacij oziroma sponzorskih sredstev). Predlagana, spremenjena določba četrte alineje četrtega odstavka se bo pričela uporabljati po pridobitvi posebne »kode namena«, ki jo potrdi Evropski svet (postopek za pridobitev kode bo potekal preko UJP, minister za finance pa bo objavil datum o vzpostavitvi pogojev v uradnem listu). Tovrstna rešitev je primerna, saj bi v nasprotnem primeru zbiranje podatkov o nakazilih fizičnim osebam potekalo na način, ki bi pomenil prekomerno administrativno obremenitev organov.
- Predlog zakona vsebuje dopolnitve enajstega in dvanajstega odstavka 10.a člena in sicer zaradi natančnejše določitve obveznosti zavezancev v zvezi s proaktivno objavo določenih informacij, ki se nanašajo na sklenjene pravne posle in informacije o prejemkih članov uprave. Natančneje je določeno, da je potrebno informacije stalno ažurirati. Predlaga se tudi zmanjšanje obsega podatkov, ki jih je potrebno v zvezi s sklenjenimi pogodbami, ki so določenih vrst, objaviti na spletu (sprememba enajstega odstavka 10.a člena) in sicer se črta obveznost (v povezavi s 6.a členom zakona) glede objave podatka o vrednosti posameznega izplačila in podatka o računu pravne osebe. Omenjeni podatki so na podlagi zakona še vedno javnodostopne informacije javnega značaja, izjema (da ni potrebno objavljati na spletu) je uvedena samo z vidika proaktivne transparentnosti.
- Predlaga se dopolnitev določbe tretje alineje prvega odstavka 10.a člena in sicer s ciljem, da se odpravi neutemeljeno razlikovanje med zavezanci po proaktivni objavi informacij javnega značaja. Brez utemeljenih razlogov so bili namreč iz proaktivne oziroma obvezne spletne objave informacij po ZDIJZ izvzeti zasebni subjekti, ki so bili ustanovljeni s strani javnih subjektov oziroma oseb javnega prava.

Kazenske določbe zakona (predlog sprememb 39. člena zakona)

- Predlog spremenjenega 39. člena natančneje določa, da je možno globo izreči tudi v primeru, ko organ javnega sektorja ustrezno ne vzdržuje (ne objavlja sprememb) v svojem Katalogu informacij javnega značaja.
- Večja transparentnost na področju javnega naročanja, je bila zagotovljena z nadgradnjo Portala javnih naročil, kjer je mogoče od 25. maja 2015, vpogledati v pogodbe iz javnega naročanja, koncesij in javno-zasebnih partnerstev. Objava pogodb s strani zavezancev je obvezna in sicer najkasneje v roku 48 od oddaje javnega naročila, podelitve koncesije ali izbire izvajalca javno-zasebnega partnerja dolžni objaviti javno dostopne informacije javnega značaja iz pogodbe, ki jo sklenejo (pravna podlaga je peti odstavek 10.a člena ZDIJZ). V primeru neobjave informacij je potrebno predvideti globo za prekršek (kršitev petega odstavka 10.a člena), zato je predvidena sprememba tretjega (za organe javnega sektorja) in četrtega odstavka (za poslovne subjekte, ki so zavezanci po zakonu o javnem naročanju) 39. člena.
- Namen dodatnih sprememb v okviru novega četrtega, petega in šestega odstavka je tudi v tem, da se ločijo kazenske določbe na tri situacije in sicer na celotno neobjavo informacij iz enajstega in dvanajstega odstavka 10.a člena (globo 800 eurov), neobjavo samo določenih informacij in sicer posledično kršitve enajstega ali dvanajstega odstavka (globo 400 eurov) in delno oziroma netočno objavo informacij po enajstem ali dvanajstem odstavku (globo 200 eurov) s strani poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava. Predlagane spremembe so posledica enoletnih izkušenj pri nadzoru nad izvajanjem zakona in določanju glob s strani prekrškovnega organa.

- variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve:

Predlog zakona dosledno sledi določbam Direktive 2013/37/EU in izhaja iz veljavne ureditve režima ponovne uporabe na podlagi ZDIJZ in Uredbe, zato posebne variantne rešitve niso bile proučevane.

b) Način reševanja

– vprašanja, ki se urejajo s predlaganim zakonom:

Sprememba temeljnih pravil zaračunavanja za ponovno uporabo prosto dostopnih podatkov, informacij oziroma zbirk podatkov, razširitev enotnega pravnega okvira EU za omogočanje ponovne uporabe tudi na določene kulturne institucije (muzeje, knjižnice in arhive) ter spodbujanje spletne objave podatkov javnega sektorja v odprtih strojno berljivih formatih skupaj z metapodatki.

– vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati:

Predlagane rešitve glede zaračunavanja za ponovno uporabo in pravila glede objav podatkov na portalu odprtih podatkov, se bodo podrobneje urejale s spremembami in dopolnitvami Uredbe.

– vprašanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (npr. s kolektivnimi pogodbami):

/

– vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi:

Predlog zakona ne ureja vprašanj, v katera ne bi bilo mogoče poseči s predpisi.

– vprašanja, ki jih ni treba urejati s predpisi:

/

– vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi in v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno:

/

c) Normativna usklajenost predloga zakona

– z veljavnim pravnim redom:

Predlagana ureditev je usklajena z določbami Ustave Republike Slovenije in drugimi predpisi.

– s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo:

Področje, ki ga ureja ta predlog zakona, je treba urediti v skladu z obveznostmi, ki zavezujejo Republiko Slovenijo kot državo članico glede prenosa določb direktiv EU.

– s predpisi, ki jih je treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati:

ZVDAGA: zaradi uskladitve so potrebne manjše spremembe 63. člena.

Zakon o meteorološki dejavnosti (Uradni list RS, št. 49/06): zaradi uskladitve so potrebne spremembe 4. poglavja (Podatki meteorološke dejavnosti), v roku 18 mesecev po uveljavitvi predloga zakona.

č) Usklajenost predloga zakona

– s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

Predlagane rešitve se nanašajo tudi na samoupravne lokalne skupnosti, ki so po ZDIJZ prav tako zavezanci za ponovno uporabo.

Gradivo je bilo poslano združenjem občin, ki niso podala pripomb. Samoupravne lokalne skupnosti v okviru javne razprave niso podale pripomb.

– s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj):

Predlog zakona je bil od 23.4.2015 do 15.5.2015 posredovan v javno razpravo in objavljen na spletnem portalu E-demokracija. Predlog zakona je bil dne 22.4.2015 poslan v medresorsko usklajevanje: ministrstvom, Službi Vlade RS za zakonodajo, Uradu Vlade RS za komuniciranje, Informacijskemu pooblaščenču, Komisiji za preprečevanje korupcije, Vrhovnemu sodišču RS, Javni agenciji RS za varstvo konkurence, Uradu RS za javna plačila, Agenciji RS za okolje, Ajpes, Geodetski upravi RS, Statističnemu uradu RS, Transparency International Slovenia, Arhivu RS, Narodni in univerzitetni knjižnici, Skupnosti muzejev Slovenije, Slovenskemu muzejskemu društvu, Združenju občin Slovenije, Združenju mestnih občin in Skupnosti občin Slovenije. Dne 23.6.2015 je bil spremenjeni in dopolnjeni predlog zakona posredovan v drugi krog usklajevanj. V zvezi z vključitvijo muzejev, knjižnic in arhivov v režim ponovne uporabe je bil izveden tudi javni posvet dne 1.4.2015 na Arhivu RS.

Prejeta mnenja, predlogi in pripombe ter odziv:

AJPES

V drugem krogu medresorskega usklajevanja je AJPES podal pripombo k takratnemu predlogu novega 34.a člena (izjema po prvi alineji), ker naj bi bil delež polovica stroškov, povezanih z izvajanjem javnih nalog določen prenizko; AJPES je predlagal, da se kot navedeni delež predpiše »tretjina« stroškov. Predlog je bil upoštevan. AJPES je predlagal tudi dopolnitev prekrškovnih določb na način, da bi bilo mogoče v zvezi s ponovno uporabo podatkov izvesti učinkovitejši inšpekcijski nadzor. V zvezi z ureditvijo inšpekcijskega nadzora pojasnjujemo, da je pri ponovni uporabi podatkovnih baz, na katerih ima organ pravice po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), že mogoče izvesti učinkovit inšpekcijski nadzor po določilih ZASP – nadzor izvaja Tržni inšpektorat RS.

Informacijski pooblaščenec (IP)

Predlog zakona je v pretežni meri usklajen z Informacijskim pooblaščencom. V prvi vrsti so se pripombe IP nanašale na to, da bi bilo potrebno jasneje opredeliti dikcijo glede izjem za zaračunavanje ter natančneje predpisati na podlagi česa se bodo izjeme ugotavljale (npr. konkretno na podlagi letnega načrta dela ali financiranja), ter na podlagi kakšnega postopka. IP je v pripombah izpostavljal, da gre pri vprašanju ureditve zaračunavanja oz. izjem dejansko za politično odločitev posamezne države članice. Če se bo RS odločila, da bo za določene zbirke omogočila poseben režim zaračunavanja cene ponovne uporabe, mora biti v ZDIJZ jasno opredeljeno, katere zbirke to bodo. Beseda »znaten« po mnenju IP ne zadošča, potrebna je večja določnost. Navedene pripombe so bile upoštevane na način, da je bila zavzeta usmeritev v skladu s katero je kot izjema povzeta zgolj predvidena izjema za organ (6. člen direktive, t.i. izjema a) in ne tudi izjema za posamezne evidence oz. baze podatkov oziroma je glede slednjih predvidena zgolj začasna možnost zaračunavanja oziroma prehodno obdobje dveh let za

določene izrecno navedene evidence GURS in ARSO v povezavi z mankom finančnih prihodkov, ki jih bo navedena ureditev prinesla (glede na trenutno stanje, ki ga odražajo letna poročila GURS in ARSO) in zaradi potrebe po prerazporeditvi finančnih virov. Izjema za organ (prva alineja drugega odstavka 34.a člena) je zapisana določno tako, da je naveden konkreten delež (trideset odstotkov).

IP se ni strinjal s črtanjem pojma »materialni« stroški oziroma zamenjavo slednjega z »mejnimi« stroški v spremenjenem 34. členu zakona in je predlagal, da se drugi odstavek 34. člena ne bi spreminjal, mejni stroški ponovne uporabe pa da bi se uredili v 34.a členu. IP je s tem v zvezi opozoril na nesprejemljivost zaračunavanja stroškov dela pri omogočanju dostopa do informacij javnega značaja. Pripomba je bila delno upoštevana na način, da se je opustilo oba termina in se je v določbo vnesel vsebinski pomen; gre namreč za tiste stroške, ki »nastanejo organu neposredno v zvezi s pripravo in posredovanjem kopije zahtevane informacije za prosilca«. Že veljavna ureditev v 34. členu ZDIJZ omogoča zaračunavanje takšne vrste stroškov posredovanja tako v primeru zahteve za dostop kot tudi v primeru zahteve za ponovno uporabo (praviloma je »uspešno rešen« postopek dostopa predpogoj za ponovno uporabo), zato se ni sledilo predlogu, da bi se tovrstni stroški določali posebej oz. drugače za primere zahteve za ponovno uporabo v členu 34.a. Tudi po predlogu zakona torej 34.a člen ureja zgolj zaračunavanje cene podatkov kot takih v zvezi s ponovno uporabo, stroški posredovanja pa so urejeni v 34. členu.

Pripombe IP, glede dobe trajanja 10 let za izključne pravice v zvezi z digitalizacijo kulturnega gradiva ni bilo mogoče upoštevati. V zvezi s slednjim IP poudarja, da je smisel dopuščanja izključnosti sporazumov pri digitalizaciji vsebin kulturnih ustanov v zasledovanju interesa javnosti – da bi javnost čim prej imela čim širši dostop do kakovostnih digitaliziranih gradiv. Pojasnjujemo, da določba glede trajanja izključnih sporazumov praviloma na dobo 10 let sledi Direktivi 2013/37/EU. Določbe so usklajene z Ministrstvom za kulturo in zasledujejo javni interes na tem področju. Kolikor bi bilo obdobje izključnih pravic določeno krajše, se ocenjuje, da zasebni investitorji ne bi bili sploh zainteresirani vlagati v digitalizacijo informacij s področja kulture, kar pomeni da posledično javni interes, ki je v zagotovitvi digitalizacije čim večje količine gradiv, ne bi bil dosežen.

Upoštevana je bila pripomba glede neizdaje pisne odločbe v primeru, da je pogoj ponovne uporabe zgolj navedba vira podatkov. Upoštevan je bil predlog glede maksimalnega roka 90 delovnih dni za posredovanje gradiva za kulturne institucije v izjemnih primerih. Upoštevani so bili redakcijski popravki na katere je opozoril IP. Upoštevan je bil predlog glede jasnejše opredelitve »pridobitnega namena« ponovne uporabe. Upoštevan je bil predlog glede dopolnitve 10.a člena ZDIJZ. Upoštevana je bila pripomba glede izrecne določbe o tem, da je ponovna uporaba metapodatkov prosta in brezplačna.

Komisija za preprečevanje korupcije

Upošteva se pripombe glede dopolnitve v 10.a členu, v tretji alineji prvega odstavka za besedo »kapitalu« se doda besedilo »ali upravljavskih pravicah«, s čimer se odpravi spregled, ki ga predstavljajo zasebni zavodi z javnim ustanoviteljem, kjer ni kapitalskih deležev. Upošteva se tudi predlog za izvzetje iz objave transakcij v zvezi s podračuni. Predlogi KPK glede dopolnitve 10.a člena ZDIJZ so bili delno upoštevani.

Transparency International Slovenia

TIS je predlagala, da se drugi odstavek 34. člena ZDIJZ dopolni na način, da se izrecno določi, da stroškov dela ni mogoče šteti med materialne stroške. Ker je Uredba z dikcijo prvega odstavka 19. člena odstopila od načela ZDIJZ, da je dostop do informacij javnega značaja načeloma brezplačen, razen v primeru delnega dostopa, ko se lahko zaračunajo le materialni stroški, bi bilo po mnenju TIS nujno potrebno dopolniti določbo obstoječega drugega odstavka 34. člena ZDIJZ na način, da se izrecno določi, da stroškov dela ni mogoče šteti med materialne stroške. S tem bi se ustrezno naslovilo težave v zvezi z izvajanjem Uredbe (in na njeni podlagi sprejetimi ter s strani MJU potrjenimi stroškovniki) v praksi in njenim neskladjem z ZDIJZ. TIS meni, da so mejni stroški na podlagi direktive predvideni zgolj pri ponovni uporabi. Pripomba je bila delno upoštevana na način, da se je opustilo oba termina (materialni stroški, mejni stroški) in se je v določbo 34. člena zakona vnesel vsebinski pomen; gre namreč za tiste

stroške, ki »nastanejo organu neposredno v zvezi s pripravo in posredovanjem kopije zahtevane informacije za prosilca«. Že veljavna ureditev v 34. členu ZDIJZ omogoča zaračunavanje takšne vrste stroškov posredovanja tako v primeru zahteve za dostop kot tudi v primeru zahteve za ponovno uporabo, zato se ni sledilo predlogu TIS, da bi se tovrstni stroški določali posebej oz. drugače za primere zahteve za ponovno uporabo v členu 34.a. Tudi po predlogu zakona torej 34.a člen ureja zgolj zaračunavanje cene podatkov kot takih v zvezi s ponovno uporabo, stroški posredovanja pa so urejeni v 34. členu. Pojasnujemo tudi, da natančnejša definicija stroškov posredovanja ni predmet zakona temveč bo predmet spremembe uredbe. Podrobneje se bo vsebina stroškov torej določila z Uredbo v okviru enotnega stroškovnika na podlagi 35. člena ZDIJZ.

Upoštewane so bile pripombe glede jasnejše določitve termina »znaten« pri izjemah v 34.a členu. Pripombe TIS, glede dobe trajanja 10 let za izključne pravice v zvezi z digitalizacijo kulturnega gradiva ni bilo mogoče upoštevati. Pojasnujemo, da določba glede trajanja izključnih sporazumov na 10 let sledi Direktivi 2013/37/EU. Določbe so usklajene z MK in zasledujejo javni interes na tem področju. Kolikor bi bilo obdobje izključnih pravic določeno krajše, se ocenjuje, da zasebni investitorji ne bi bili sploh zainteresirani vlagati v digitalizacijo informacij s področja kulture, kar pomeni da posledično javni interes, ki je v zagotovitvi digitalizacije čim večje količine gradiv, ne bi bil dosežen.

Upoštevan je bil predlog glede določitve maksimalnega roka za posredovanje gradiva za kulturne institucije v izjemnih primerih. Upoštevani so bili redakcijski popravki na katere je opozorila TIS (10.a člen). Upoštevana je bila pripomba glede izrecne določbe o tem, da je ponovna uporaba metapodatkov prosta in brezplačna.

SOVA

Predlog je bil v celoti upoštevan. V 10.a členu se določi, da določbe tega člena ne veljajo za SOVA-o.

Pripombe SIST

SIST je podal predlog, da se v besedilo drugega odstavka 25. člena doda besedilo: »z zakonom, ki ureja avtorsko pravico ali drugim zakonom«. Pripomba se ne upošteva, ZDIJZ je krovni zakon na področju dostopa do informacij javnega značaja in ureditev v drugem zakonu ne more preprečevati pravice seznanitve preko izdelave kopij gradiva (izjemoma je mogoč zgolj vpogled, kar velja po veljavni ureditvi kot splošno pravilo zgolj kadar so imetniki avtorskih pravic na avtorskem delu tretje osebe).

Posameznik, M. B.

Prvi predlog glede četrtega odstavka 10.a člena v zvezi s spletno objavo podatkov o transakcijah pri kateri so prejemniki fizične osebe, se delno upošteva (spremenjena četrta alineja). Zavzemamo se za rešitev, ki bo omogočala avtomatizirano objavo navedenih podatkov. V zvezi s predlagano objavo socialnih transferjev pojasnujemo, da veljavna določba 10. člena ZDIJZ in Uredbe (12. člen), določata, da se spletno sicer objavijo »podatki o višini in prejemnikih subvencij, posojil in drugih podobnih oblik pomoči iz javnih sredstev«, vendar pa se spletno ne objavijo »izplačila posameznikom na področju štipendiranja, zaposlovanja, družine, pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja ter socialnih zadev«. Menimo, da ni argumentov za spremembo veljavnega režima v zvezi s spletno objavo podatkov.

V zvezi z drugim predlogom – predlog za centralizirano objavo podatkov iz enajstega oziroma dvanajstega odstavka 10.a člena je smisel, vendar terja dodatno preučitev in podrobnejši premislek o informacijski rešitvi, ki bi zagotavljala učinkovito objavo. Glede na to, da je namen predloga zakona v prvi vrsti implementacija Direktive 2013/37/EU pri tokratnih spremembah in dopolnitvah zakona navedenega ni mogoče upoštevati. Glede globe pojasnujemo, da je odgovornost za prekršek v zvezi z neobjavo na spletu že predpisana z določbo četrtega odstavka 39. člena ZDIJZ.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Glede na analizo, ki je bila izvedena za državne organe (419 subjektov)⁴⁸ gre za negativne posledice (ukinitve »prihodka« t.i. lastne dejavnosti dveh državnih organov) v višini približno 0,5 mio eurov na letni ravni, ki bodo nastale s proračunom za leto 2018. Pristojni organi bodo zagotovili sredstva za izvajanje javnih nalog v postopku sprejemanja proračuna (prvič v letu 2018).

Državna organa (GURS in ARSO) bosta ceno ponovne uporabe podatkov zaračunavala samo v prehodnem dvoletnem obdobju in glede na leto 2014 je predviden izpad prihodka GURS v višini približno 186.000 eurov in ARSO v višini 298.972 eurov.

Glede na to, da drugi državni organi »prihodkov« iz naslova zaračunavanja cene ponovne uporabe ne izkazujejo, drugih negativnih posledic ne bo. Prav tako bo to veljalo za t.i. druge organe javnega sektorja, ker bo v tem primeru možna uveljavitev izjeme (npr. AJ PES; prva alineja drugega odstavka 34.a člena), prav tako bo zaračunavanje cene možno tudi pri novih zavezanecih (knjižnice, muzeji; druga alineja drugega odstavka 34.a člena) in tako negativnih posledic na druga javnofinančna sredstva ne predvidevamo.

3.1 Splošna ocena

Cilj Direktive 2013/37/EU je prispevati h gospodarski rasti in ustvarjanju novih delovnih mest z večjim izkoriščanjem gospodarskega potenciala informacij javnega sektorja. Posledično je tudi namen predloga zakona čim bolj (če je to mogoče ali primerno) odpreti zbirke podatkov in jih ponuditi za ponovno uporabo v odprtih formatih brezplačno prek spleta. Če dostop v odprtih formatih brezplačno preko spleta ni mogoč, se ob zahtevi za ponovno uporabo praviloma lahko zaračunajo samo t.i. »mejni« stroški zagotovitve podatkov. Podobno po veljavnem ZDIJZ že velja za postopek z zahtevo za dostop ali z zahtevo za ponovno uporabo, ko je dana možnost zaračunavanja stroškov, ki jih ima organ s posredovanjem informacij (t.i. »materialnih stroškov« po 34. členu ZDIJZ).

Medtem ko v skladu z Direktivo 2003/98/ES in veljavnim ZDIJZ, v primeru zahteve za ponovno uporabo za pridobitni namen, organ prosilcu lahko zaračuna ceno, ki pomeni sorazmerni del stroškov, ki jih je imel organ z vzpostavitvijo evidence oziroma podatkovne zbirke, na podlagi Direktive 2013/37/EU takšne cene ni več mogoče zaračunati oziroma jo bodo organi lahko zaračunali le izjemoma. Prva izjema glede zaračunavanja je na podlagi direktive mogoča, ko gre za organ, ki ustvari prihodek za kritje znatnega dela svojih stroškov, povezanih z izvajanjem svojih nalog (prva alineja drugega odstavka spremenjenega 34.a člena zakona).⁴⁹ Glede na zgoraj navedeno ocenjujemo, da organi javnega sektorja, ki se neposredno financirajo iz proračuna (kot npr. GURS, ARSO) in imajo za zagotavljanje javnih nalog zagotovljena sredstva iz proračuna, že po osnovni opredelitvi ne spadajo v ta okvir. V okvir navedene izjeme, na podlagi katere je organ v celoti izvzet iz splošnega pravila zaračunavanja mejnih stroškov (torej lahko zaračunava tudi vrednost podatkov kot takih), lahko izjemoma uvrstimo le t. i. posredne proračunske uporabnike, če se od njih pričakujejo, da sami ustvarijo dodatna, znatna finančna sredstva za izvajanje javnih nalog, oziroma za izvajanje javnih nalog ne pridobijo zadostnih sredstev iz proračuna.

Dodatno možnost ponuja direktiva z drugo izjemo, ki se nanaša na posamezne zbirke oziroma dokumente organov javnega sektorja.⁵⁰ Nudi možnost, da izjemoma organi javnega sektorja zaračunavajo zbirke podatkov, v zvezi s katerimi morajo ustvariti zadosten prihodek za kritje znatnega dela stroškov njihovega zbiranja, priprave, reprodukcije in razširjanja. Ker tovrstnih državnih organov, ki bi morali za izvajanje javnih nalog pridobiti finančna sredstva iz drugih virov nimamo (oziroma so za izvajanje javnih nalog zagotovljena finančna sredstva iz proračuna), tovrstna splošna in sistemska ureditev izjeme ni smiselna in je tako predlog

⁴⁸ Glej Poročilo o izvajanju ZDIJZ za leto 2014 na spletni strani MJU: http://www.mju.gov.si/si/delovna_podrocja/transparentnost_in_dostop_do_informacij_javnega_znacaja/porocilo_o_stanju/

⁴⁹ Glej določbo 2. odstavka, točka a, 6. člena Direktive 2013/37/EU

⁵⁰ Glej določbo 2. odstavka, točka b, 6. člena Direktive 2013/37/EU.

zakona ne prenaša, predpisuje pa začasno možnost zaračunavanja oziroma prehodno obdobje dveh let za določene izrecno navedene evidence GURS in ARSO v povezavi z mankom finančnih prihodkov, ki jih bo navedena ureditev prinesla (glede na trenutno stanje, ki ga odražajo letna poročila GURS in ARSO) in zaradi potrebe po prerazporeditvi finančnih virov.

Dodatna tretja izjema glede zaračunavanja je predvidena za knjižnice, muzeje in arhive.⁵¹

3.2 Analiza prihodkov subjektov javnega sektorja

Ministrstvo za javno upravo je v postopku predhodnega usklajevanja v zvezi s pripravo zakonskih določb za prenos direktive določenim ministrskim resorjem poslalo vprašalnik v zvezi z vzdrževanjem evidenc javnega sektorja in zagotavljanjem ponovne uporabe podatkov iz teh evidenc za ponovno uporabo. Spraševali smo po podatkih o vrstah evidenc oziroma zbirk podatkov, virih financiranja celotnega organa in ločeno po zbirkah podatkov (proračun, »lastna dejavnost«, ponovna uporaba zbirk podatkov itd.). Med organi smo dali poudarek določenim organom, ki vzdržujejo oziroma upravljajo večje število evidenc podatkov: GURS, ARSO, AJPES, UJP, VRS in SURS.

Na podlagi prejetih vprašalnikov smo ugotovili, da je treba posebno pozornost nameniti AJPES, ker gre za agencijo, ki iz proračuna pridobiva manj kot polovico finančnih sredstev za opravljanje javnih nalog. Agencija določene podatke že nudi brezplačno v strojno berljivih odprtih formatih (prek spleta; npr. register za zavezanecov za dostop do informacij javnega značaja in osnovne podatke iz poslovnega registra). Iz naslova »ponovne uporabe« ima letno približno 809.000 eurov prihodkov (prihodki v letu 2014).

GURS, ARSO, UJP in SURS so neposredni proračunska uporabniki. GURS ne nudi zbirk podatkov za ponovno uporabo prek spleta v odprtih formatih, iz naslova »ponovne uporabe« v pridobitne namene pa ima letni prihodek v višini približno 186.000 eurov (prihodki v letu 2014). ARSO ima več zbirk podatkov javno objavljenih in jih nudi brezplačno za ponovno uporabo (npr. atlas okolja, karta potresne nevarnosti itd.), iz naslova »ponovne uporabe« v pridobitne namene so v letu 2014 pridobili 298.972 eurov (prihodki v letu 2014). Iz odgovorov na vprašalnike izhaja, da UJP, SURS in VRS nimajo prihodkov iz naslova ponovne uporabe. Da podatkov ne zaračunavajo oziroma da niso imeli nobenih prihodkov od ponovne uporabe podatkov, sta navedli tudi Banka Slovenije in Agencija za trg vrednostnih papirjev.

Iz Skupnih letnih poročil vlade o izvajanju ZDIJZ za leta 2009–2013 (v okvir Skupnega letnega poročila vlade sodijo postopki po ZDIJZ državnih organov in samoupravnih lokalnih skupnosti), izhaja, da je število postopkov z zahtevo za ponovno uporabo informacij javnega sektorja (namen nadaljnja uporaba, analiza) v primerjavi s postopki z zahtevo za dostop do informacij (namen seznanitev) relativno majhno.

Glede na to, da ureditev ponovne uporabe velja že od leta 2005 in da večinoma organi iz naslova ponovne uporabe niso imeli prihodkov, je mogoče sklepati, da sprememba glede zaračunavanja iz predloga zakona za navedene organe ne bo imela večjih finančnih posledic. Prav tako predlog zakona praviloma ne bo prinesel sprememb na finančnem področju za tistih 419 državnih organov oziroma organov lokalnih skupnosti, na katere se nanaša skupno letno poročilo vlade o izvajanju ZDIJZ.

Drugačno stanje so pokazali le finančni podatki AJPES, GURS in ARSO. Glede na možnost določitve zakonske izjeme ocenjujemo, da negativnih finančnih posledic v primeru AJPES v skladu z izjemo od zaračunavanja ne bo; v primeru AJPES je namreč zaračunavanje za ponovno uporabo evidenc in podatkov upravičeno, ker mora AJPES za zagotavljanje javnih nalog pridobiti oziroma ustvariti precejšnja dodatna finančna sredstva (ki presegajo tista iz proračuna). Glede na status organov, kot sta ARSO in GURS, splošne izjeme, na podlagi katere bi se lahko izvzelo organ v celoti, ne bi bilo mogoče upravičiti. Če za evidence navedenih

⁵¹ Glej določbo 2. odstavka, točka c, 6. člena Direktive 2013/37/EU.

dveh organov tega ne bi bilo mogoče upravičiti, ocenjujemo, da bi bile mogoče negativne finančne posledice za proračun RS v višini 500.000 eurov, in sicer za ARSO v višini 300.000 eurov in za GURS v višini 200.00 eurov.

V nadaljevanju je natančnejši prikaz analize omenjenih organov.

3.2.1 AJPES

AJPES pridobiva sredstva za opravljanje svojih nalog iz več virov:

1. Za financiranje javne službe (izvajanje javnih nalog)
 - s prihodki iz državnega proračuna (37,9 %);
 - s prihodki od nadomestil za opravljanje storitev javne službe:
 - o prihodki od nadomestil po tarifah za primarni namen izvajanja javnih nalog (37,3 %),
 - o prihodki od nadomestil po ceniku za omogočanje ponovne uporabe informacij javnega značaja (9,0 %).
2. Za financiranje tržne dejavnosti (10,4 %)
3. Drugo (5,3 %)

AJPES navaja, da se znesek, namenjen financiranju nalog javne službe iz državnega proračuna za AJPES vsako leto znižuje, zato so prihodki od nadomestil za opravljanje storitev javne službe in prihodki za storitve ponovne uporabe informacij javnega značaja čedalje pomembnejši vir financiranja AJPES. V 2014 je bilo prihodkov iz naslova omogočanja ponovne uporabe informacij javnega značaja za pridobitne namene približno 809.000 eurov.

AJPES zagotavlja vpoglede oziroma dostope do informacij javnega značaja za večino evidenc, ki jih vodi prek spletno dostopnih iskalnikov. Brezplačno ponovno uporabo zagotavlja tudi s spletno objavo datotek v strojno berljivem formatu, in sicer za osnovne podatke iz zbirke poslovnega registra Slovenije (datoteka XML, ki se osvežuje na 3 mesece) in zbirke Registra zavezancev za informacije javnega značaja (dnevno osveževanje). V skladu z zakonodajo zaračunava le za ponovno uporabo v pridobitne namene (in ne pri ponovni uporabi za nepridobitni namen).

V primeru uveljavitve novega načina zaračunavanja (brez izjem) bi se prihodki AJPES znižali za več kot 800.000 eurov letno. Menimo, da je v skladu z zgoraj navedenim treba za AJPES opredeliti izjemo kot organ, ki je v celoti izvzet od splošnega pravila zaračunavanja mejnih stroškov. Pogoji za izjemo v skladu z direktivo (točka a drugega odstavka 6. člena direktive) so izpolnjeni. V tem primeru negativnih finančnih posledic za proračun ne bi bilo.

3.2.2 GURS

V 2014 je GURS pridobil skupaj 185.802 eurov iz naslova ponovne uporabe informacij javnega značaja v pridobitne namene. Celotna poraba proračunskih sredstev GURS v 2014 je znašala dobrih 20 mio eurov, razmerje med finančnimi sredstvi za financiranje glavnih evidenc iz proračuna in ponovne uporabe pa znaša 1.572.329 eurov oziroma 185.802 eurov, pri čemer je razmerje različno za različne evidence oziroma zbirke. Glede na podatke se upravljanje oziroma vodenje zbirk (preko javnih nalog) zagotavlja z javnimi sredstvi preko neposrednega financiranja iz proračuna. Prihodek »lastne dejavnosti« GURS predstavlja približno 11 odstotno pokrivanje stroškov, ki jih ima organ z vodenjem evidenc.

3.2.3 ARSO

Ponovno uporabo ARSO zaračunava le za določene vrste podatkov. Na podlagi cenika so v letu 2014 prihodki iz naslova ponovne uporabe navedenih podatkov znašali 298.972 eurov, med tem ko ARSO pridobi na letni približno 30 mio eurov proračunskih sredstev. Navedeni prihodki (zaračunavanja cene ponovne uporabe) pomenijo pokrivanje približno 14 % vseh stroškov, ki jih

ima ARSO s financiranjem točno določenih teh evidenc in zbirk podatkov, ki se po veljavnem ceniku zaračunavajo.

4. Zaključki glede sprememb ureditve zaračunavanja kot izhajajo iz predloga zakona

V skladu z namenom Direktive 2013/37/EU, ki je v spodbujanju ponovne uporabe javnih zbirk podatkov, vendar ob hkratnem upoštevanju, da nekateri organi zagotavljajo svoje javne storitve predvsem na podlagi finančnih sredstev, ki jih pridobijo iz naslova ponovne uporabe informacij za pridobitne namene, je mogoče zaključiti, da je treba v skladu z možnostmi izjem, ki jih dopušča direktiva, za organe oziroma njihove evidence, če je to mogoče, dopustiti dosednji način zaračunavanja.

Direktiva omogoča dve izjemi od načela zaračunavanja mejnih stroškov. Prva se nanaša na organe, od katerih se zahteva, da sami ustvarijo prihodek za kritje znatnega dela stroškov, povezanih z opravljanjem njihovih javnih nalog.⁵² Glede na dosedanje analize je mogoče v navedeni okvir umestiti AJPes kot agencijo, ki 37,9 % sredstev za svoje delovanje pridobi iz državnega proračuna, druge prihodke pa ustvari drugače oziroma pridobi letno skupno približno 809.000 evrov iz naslova ponovne uporabe podatkov javnega sektorja.

Prav tako bo izjema po predlogu zakona, zgolj za določeno dvoletno prehodno obdobje, veljala za evidence ali zbirke podatkov, v zvezi s katerimi organi ustvarijo zadosten prihodek za kritje stroškov njihovega zbiranja, priprave, reprodukcije in razširjanja in sicer gre za konkretne evidence GURS oziroma ARSO:

- evidence in podatkovne zbirke meteoroloških in hidroloških podatkov ter podatkov o kakovosti zraka, vode in tal in sicer: točkovni meteorološki, hidrološki in fenološki podatki ter podatki o kakovosti zraka, terminski višinski podatki nad Ljubljano pridobljeni z radiosondažnimi meritvami, podatki meteorološkega radarja za območje Slovenije, kemijski podatki kakovosti voda in tal ter biološki podatki kakovosti voda,
- numerične rezultate analize vremena in zelo kratkoročnih napovedi ter numerične rezultate meteorološke modelske verige,
- evidence in podatkovne zbirke urejanja prostora in sicer: zbirko podatkov državnega prostorskega koordinatnega sistema ter zbirko podatkov daljinskega zaznavanja ter nepremičninske evidence.

Pri navedenih evidencah gre za velike zbirke podatkov, v vzpostavitev katerih so bila vložena velika sredstva in ki terjajo tudi velike stroške vzdrževanja, ker potrebujejo dnevno osveževanje. Prehodno obdobje je potrebno zaradi prilagoditve obeh organov (prerazporeditev, optimizacija finančnih virov) na posredovanje oziroma spletno objavo baz podatkov v obliki odprtih podatkih (t.i. »open data«), ki bo omogočil uporabnikom enostavni dostop in ponovno uporabo, organu pa ne bo povzročil nepotrebnih administrativnih obremenitev oziroma stroškov.

Državni organi bodo (po poteku dveh let bo to veljalo tudi za GURS in ARSO), z izjemo novih zavezancev, omogočili ponovno uporabo (na zahtevo ali preko spleta v obliki odprtih podatkov) brez možnosti zaračunavanja cene, lahko pa bodo zaračunali stroške, ki nastanejo s pripravo kopije in posredovanjem zahtevanih podatkov konkretnemu prosilcu (tako kot je to praviloma veljalo že do sedaj).

Glede novih zavezancev s področja kulture (muzeji, knjižnice in arhivi) je treba poudariti, da bodo zanje veljala privilegirana pravila, kar pomeni, da bodo lahko za ponovno uporabo zaračunavali tako stroške zbiranja, priprave, razmnoževanja in razširjanja informacij ter običajnega donosa vloženih sredstev, kakor tudi stroške hrambe in pridobitve pravic, kar pomeni, da bodo finančni učinki kvečjemu pozitivni.

Direktiva zavezuje le k zagotavljanju surovih podatkov za ponovno uporabo, zato tudi ni predvidenih drugih negativnih posledic. Direktiva namreč ne posega v morebitno zaračunavanje

⁵² Glej točko a drugega odstavka 6. člena spremenjene direktive.

t. i. storitev z dodano vrednostjo, torej storitev, ki pomenijo kakršnekoli dodatne obdelave podatkov po naročilu naročnika.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva v višini približno 0,5 mio eurov (glede na predviden izpad prihodka ARSO in GURS) bodo od leta 2018 dalje v proračunu zagotovljena z ustreznim načrtovanjem ob pripravi finančnih načrtov od leta 2018 dalje.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Spremembe in dopolnitve predloga zakona so pripravljene z namenom prenosa določb Direktive 2013/37/EU in izhajajo iz veljavne ureditve režima ponovne uporabe na podlagi določb ZDIJZ, ki pomenijo prenos Direktive 2003/98/ES preko sprememb in dopolnitev iz leta 2005 (novela ZDIJZ-A, Uradni list RS, št. 61/05).

Obe navedeni direktivi temeljita na dveh stebrih notranjega trga: transparentnosti in poštenu konkurenci. Direktiva 2003/98/ES vsebuje naslednja pravila:

- nudenje dokumentov za ponovno uporabo v vseh oblikah in jezikih, v katerih informacije obstajajo (pravila Direktive 2003/98/ES so glede tega določala diskrecijsko pravico organa);
- zgornja meja za zaračunavanje se izračuna na podlagi stroškov ustvarjanja informacije, vključno z donosom investicije; nižje zaračunavanje (ali popolna brezplačnost) je dovoljena in celo priporočena; na zahtevo mora organ javnega sektorja računsko obrazložiti zaračunano obrabnino informacije;
- transparentnost pogojev uporabe; zaračunavanje uporabe informacij in drugi pogoji morajo biti določeni in vnaprej objavljeni; jasno morajo biti določena pravna sredstva, ki so na voljo prosiilec;
- nujnost izogibanju diskriminacije med udeleženci na trgu in pri pogojih za uporabo;
- enaka pravila ponovne uporabe tudi v primeru, ko podatke ponovno uporabljajo organi za potrebe tržne dejavnosti;
- načelna prepoved ekskluzivnih dogovorov, razen dodelitve ekskluzivnih pravic, potrebnih za storitve v javnem interesu;
- praktična orodja za lažje iskanje razpoložljivega gradiva; tako orodje bi lahko bil npr. seznam (katalog) informacij na spletnem portalu.

Glavne spremembe, vsebovane v določbah Direktive 2013/37/EU, katerih namen je dodatno spodbuditi ponovno uporabo podatkov javnega sektorja, predvsem razmah digitalnega gospodarstva:

- vzpostavitev resnične pravice do ponovne uporabe – organi morajo nuditi ponovno uporabo vseh javnih, torej prosto dostopnih podatkov, s katerimi razpolagajo (odprava diskrecijske pravice organov);
- sprememba pravil zaračunavanja za ponovno uporabo podatkov (organi naj bi po novem zaračunavali le mejne stroške, ki jih imajo s posredovanjem podatkov);
- obvezni nadzor neodvisnega organa nad izvajanjem ponovne uporabe;
- razširitev dometa režima ponovne uporabe tudi na določene kulturne institucije (muzeje, arhive in knjižnice);

- spodbujanje objave podatkov v odprtih strojno berljivih formatih skupaj z metapodatki (portali odprtih podatkov).

Veljavne določbe ZDIJZ glede ponovne uporabe že sedaj zavezujejo organe, da omogočajo ponovno uporabo podatkov vedno, kadar so ti prosto dostopni. V tem smislu je bila t. i. resnična pravica do ponovne uporabe prenesena v slovenski pravni red že s spremembami in dopolnitvami leta 2005 (ZDIJZ-A). Enako velja glede obveznega nadzora, ki ga opravlja neodvisni organ na tem področju, to je Informacijski pooblaščenec.

Glavne spremembe, vsebovane v predlogu zakona, ki zagotavljajo prenos Direktive 2013/37/EU, se torej nanašajo na:

- spremembo pravil zaračunavanja,
- razširitev uporabe režima ponovne uporabe na muzeje, arhive in knjižnice ter
- spodbujanje objave podatkov v odprtih strojno berljivih formatih skupaj z metapodatki.

Države članice morajo končati prenos v svoj pravni red do 18. julija 2015. V treh letih po tem datumu mora Komisija izvesti oceno prenosa direktive, njenega izvajanja in njenih učinkov. V ta namen morajo države članice vsaka tri leta pripraviti poročilo o razpoložljivosti informacij oziroma podatkov javnega sektorja za ponovno uporabo ter o pogojih za ponovno uporabo in o pravnih sredstvih, ki so na voljo prosičcem za ponovno uporabo. Države članice bodo morale posebej pripraviti pregled prenosa 6. člena direktive glede izjeme pri zaračunavanju nad mejnimi stroški.

Del vsebine, ki jo ureja Direktiva 2013/37/EU, je zajet z ZDIJZ-A (Uradni list RS, št. 51/06), Uredbo in Zakonom o Informacijskem pooblaščenju (Uradni list RS, št. 113/05 in 51/07 – ZUstS-A). Predlog zakona in v nadaljevanju še spremenjena Uredba, zato pomenita nadaljnji prenos vsebine direktive, ki v našem pravnem redu še ni vsebovana.

5.2 Primerjalnopravna ureditev

Združeno kraljestvo

V Združenem kraljestvu dostop do informacij javnega značaja ureja Freedom of Information Act 2000.

Ponovna uporaba informacij javnega sektorja je urejena v posebnem predpisu, t. i. *The Re-use of Public Sector Information Regulations*, prej veljavni predpis je bil iz leta 2005⁵³, Direktiva 2013/37/EU pa je bila prenesena na podlagi predpisa z enakim naslovom, ki je stopil v veljavo dne 18. julija 2015.⁵⁴ Javna razprava na temo prenosa direktive v pravni red Združenega kraljestva je potekala jeseni 2014.⁵⁵ Iz dokumenta za razpravo izhaja, da sta transparentnost in gospodarska rast ena od glavnih prioritete za vlado in da bo omogočanje ponovne uporabe podatkov javnega sektorja doprineslo k vladni zavezi po transparentnosti in odprtosti delovanja z ustvarjanjem bolj odprtega pretoka podatkov, ki so na voljo za podjetja in javnost za ponovno uporabo v novih produktih in storitvah. Sicer je politika ponovne uporabe in odpiranja podatkov Združenega kraljestva poleg navedenega predpisa osnovana tudi na Open Data White Paper (junij 2012), v odgovoru vlade na t.i. Shakespeare-ov pregled podatkov javnega sektorja (junij 2013), v deklaraciji Open Data Charter (ki so jo podpisali voditelji G8 18. junija 2013) in v nacionalnem akcijskem načrtu Združenega kraljestva v okviru *Open Government Partnership*

⁵³ Her Majesty's Stationery Office (HMSO) n° 1515 of 01/07/2005; objavljeno na strani Komisije: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/implementation-psi-directive-uk>.

⁵⁴ Besedilo je objavljeno na: <http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2015/1415/contents/made>.

⁵⁵ Več o tem glej: <https://www.gov.uk/government/consultations/uk-implementation-of-directive-201337eu-on-the-reuse-of-public-sector-information>.

(31. oktober 2013). Dodatno imajo posamezni resorji oziroma državni organi izdelane svoje strategije odpiranja podatkov.⁵⁶

Proaktivna objava podatkov se spodbuja na način objave na nacionalnem portalu odprtih podatkov (data.gov.uk). Združeno kraljestvo je zasedlo prvo mesto med 86 državami, pred Dansko in Francijo, na *Global Open Data Indexu* 2014⁵⁷. Poleg različnih vrst baz podatkov so na navedenem portalu objavljene tudi najbolj zanimive aplikacije, ki so bile razvite na podlagi ponovne uporabe podatkov.

Direktiva 2013/37/EU je bila prenesena s predpisom iz junija 2015 (*The Re-use of PSI Regulations 2015*; v nadaljnjem besedilu: Predpis 2015), ki definira ponovno uporabo dokumenta kot uporabo dokumenta za namen, ki je drugačen kot začetni namen v okviru javne naloge organa za katerega je bil dokument izdelan. »Dokument« je definiran kot kakršnakoli informacija, zabeležena v katerikoli obliki, ali kakršenkoli del takšne informacije, bodisi v pisni obliki ali shranjeno v elektronski obliki ali kot zvok, vizualni ali audiovizualni posnetek, z izjemo računalniškega programa (glej 2. člen, pomen izrazov). Kar zadeva format podatkov, Predpis 2015 določa, da mora organ posredovati za ponovno uporabo dokument v formatu in jeziku, s katerim razpolaga na dan vložitve zahteve za ponovno uporabo, in kjer primerno in mogoče, v odprtem formatu in v strojno-berljivi obliki skupaj z metapodatki (11. člen, prvi odstavek). Kar zadeva zaračunavanje in možnosti izjem glede zaračunavanja določbe v celoti sledijo 6. členu direktive (15. člen). Za muzeje, knjižnice in arhive je omogočanje ponovne uporabe obvezno samo v primeru, če je institucija že kdaj prej omogočila ponovno uporabo določenega gradiva (ali če je sama ponovno uporabila gradivo; pri tem gre upoštevati, da je ponovna uporaba aktivnost, ki presega javne naloge). Predpis določa tudi obvezno transparentno objavo eventualnih pogojev in cene ter seznamov dokumentov s katerimi razpolaga organ. Povsem na novo je določen pritožbeni postopek; pritožba v postopku z zahtevo za ponovno uporabo, se rešuje pred Informacijskim pooblaščencom, dopusten je tudi spor pred sodiščem (t.i. First-Tier Tribunal).

Kraljevina Danska

Tako kot druge skandinavske države ima tudi Danska zelo visoko raven transparentnosti delovanja javnega sektorja. Prvi zakon o dostopu do informacij javnega značaja je Danska sprejela leta 1964. Leta 1970 je parlament sprejel dopolnjeni zakon, nato pa ga je leta 1985 nadomestil nov zakon, ki do danes ni bil spremenjen. Dostop do informacij javnega značaja na Danskem temelji na dveh zakonih, t. i. Public Administration Act (*Forvaltningsloven, Lovtidende A n° 571, 19.12.1985*) in t. i. Access to Public Administrative Documents Act (*Lov om offentliggørelse af forvaltningen, Lovtidende A n° 572, 19.12. 1985*). Javni organi morajo praviloma vedno razkriti informacije, če obstaja nevarnost za življenje, zdravje, premoženje ali okolje. Danska zaseda drugo mesto (za Združenim kraljestvom) po kazalniku odprtosti, t.i. *Global Open Data Index* 2014⁵⁸.

Ponovna uporaba informacij javnega sektorja je bila prvič urejena v posebnem zakonu, t. i. *Act on the re-use of public sector information* leta 2005 (*Lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, Lovtidende n° 596, 24.6.2005*) s spremembami in dopolnitvami iz leta 2008 (*Lov om ændring af lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, Lovtidende A n° 551, 18/06/2008*).⁵⁹ Direktiva 2013/37/EU je bila v danski pravni red implementirana v juniju leta 2014. Glede na to, da večina določb navedene direktive izhaja iz dobre prakse držav članic, ki se uvrščajo na seznam bolj odprtih držav (med katerimi je tudi Danska), za prenos večine določb Direktive 2013/37/EU dodatne spremembe nacionalne zakonodaje niti niso bile potrebne. Že od leta 2005 dalje namreč velja pravilo, da se cena ponovne uporabe podatkov javnega sektorja praviloma ne zaračunava (ne glede na namen

⁵⁶ Glej npr.: <http://data.gov.uk/library/cabinet-office-open-data-strategy>.

⁵⁷ Več informacij: <http://index.okfn.org/>.

⁵⁸ Več informacij: <http://index.okfn.org/>.

⁵⁹ Angleški prevodi so objavljeni na strani Komisije: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/implementation-psi-directive-denmark>.

ponovne uporabe). Možno je zaračunati stroške (glede na določila spremenjene direktive), ki se izključno nanašajo samo na konkretni postopek in sicer gre za stroške, ki nastanejo neposredno v zvezi s pripravo in posredovanjem kopije zahtevanega dokumenta oziroma informacije ali baze podatkov. Tako imenovano zaračunavanje cene ponovne uporabe (zaračunavanje tudi drugih stroškov, ki se nanašajo na zbiranje, pripravo, razmnoževanje, razširjanje itd.) je možno samo izjemoma in sicer, če gre za institucijo od katere se zahteva, da pretežni del prihodkov pridobiva iz drugih (ne proračunskih) virov za izvajanje javnih nalog. Enako pravilo velja tudi za knjižnice, arhive in muzeje. Za t.i. nove zavezanke namreč ni uvedene splošne izjeme glede zaračunavanja cene podatkov oziroma informacij za ponovno uporabo. Na prošnjo oziroma vlogo za ponovno uporabo se mora institucija javnega sektorja odzvati v roku sedmih dni (v letu 2014 so rok iz deset dni skrajšali na sedem dni). Samo izjemoma je možno rok podaljšati, vlagatelj vloge pa je potrebno obvestiti o razlogih za podaljšanje roka. S spremenjeno zakonodaje na področju ponovne uporabe je Danska določila tudi dodatne zavezanke za ponovno uporabo in sicer knjižnice, muzeje in arhive.

Danska je v letu 2012 sprejela tudi pomembno strategijo razvoja na področju ponovne uporabe in odpiranja podatkov javnega sektorja, z naslovom »Basic data for improved efficiency and growth«. Strategija govori o ponovni uporabi in odpiranju podatkov ti. »osnovnih informacij« v bazah s katerimi razpolaga javni sektor (o podjetjih, o državljanih, prostorske informacije itd). Pomembna načela in cilji nove strategije je tako na eni strani uspešna ponovna uporaba podatkov znotraj javnega sektorja kot tudi uspešna ponovna uporaba (praviloma odprtih podatkov dostopnih preko spleta) podatkov v pridobitne namene (novi izdelki, rešitve, digitalizacija itd). Podatki, prosto dostopni privatnemu sektorju omogočajo razvoj družbe, inovacije in nove zaposlitve.

Republika Estonija

Estonski zakon o dostopu do informacij javnega značaja⁶⁰ je bil na podlagi 44. člena estonske ustave sprejet novembra 2000, veljati pa je začel januarja 2001. Zakon zavezuje državne in lokalne agencije, pravne osebe javnega prava in zasebne subjekte, ki izvajajo javne naloge, vključno z izobraževanjem, zdravstvom, socialne ali druge javne storitve. Informacije od zavezanih organov lahko zahteva kdorkoli, organ pa mora prosilcu odgovoriti v roku petih delovnih dni.

Zakon se ne uporablja za tajne podatke, informacije o notranjem delovanju, ki jih lahko organ javnosti ne razkrije pet let. Med informacije o notranjem delovanju organa spadajo: nerešeni sodni primeri, informacije, zbrane v okviru postopka državnih nadzornih organov; informacije, ki bi škodovala odnosom s tujimi državami; informacije o oborožitvi in lokacijah vojaških enot; kadar bi razkritje informacije ogrozilo dediščino ali naravne vrednote; varnostni ukrepi; osnutki zakonov; drugi dokumenti, ki niso v registru, in osebni podatki. Dostopa do informacij v zvezi z javnomnenjskimi raziskavami, do statistik, splošnih ekonomskih in socialnih napovedi, glede okolja in premoženja ter o kakovosti proizvodov za potrošnike ni mogoče omejiti.

Republika Estonija je določbe glede ponovne uporabe podatkov javnega sektorja umestila v t. i. zakon o javnih informacijah (prvič sprejet 15. novembra 2000), in sicer s spremembami in dopolnitvami iz decembra 2012.⁶¹

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

⁶⁰ Public Information Act: <http://legislationline.org/documents/action/popup/id/6483>

⁶¹ Angleški prevod je na strani Komisije: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/implementation-psi-directive-estonia>

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

– razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel:

Za organe javnega sektorja, za katere že sedaj velja režim ponovne uporabe, predlog zakona ne uvaja novih postopkov. Pravzaprav s spodbujanjem proaktivne objave podatkov na spletu v odprtih formatih in pod odprtimi licencami organom omogoča, da zmanjšajo število individualnih postopkov na podlagi zahtev za ponovno uporabo.

Za nove zavezanke, kot so muzeji in knjižnice, sicer na novo vzpostavlja postopke na podlagi zahteve za ponovno uporabo, vendar v primerjavi z dosedanjimi zavezanci v precej bolj omejenem obsegu. Zahteva se namreč lahko nanaša le na gradivo, na katerem nobena tretja oseba nima pravic intelektualne lastnine. Gre torej predvsem za gradivo, ki je v javni domeni in glede katerega nedvomno obstaja javni interes, da ga lahko zainteresirani prosilci ponovno uporabijo. Glede ponovne uporabe gradiva, na katerem imajo navedene institucije pravice intelektualne lastnine, imajo te institucije diskrezijsko pravico, torej se lahko same odločijo, ali gradivo bodo dale na voljo za ponovno uporabo ali ne. Če ga odobrijo enemu prosilcu, ga morajo praviloma dati na voljo za ponovno uporabo vsem pod enakimi pogoji.

– ukinitvev postopka ali odprava administrativnih bremen:

S spodbujanjem proaktivne objave podatkov na spletu v odprtih formatih in pod odprtimi licencami organom omogoča, da zmanjšajo število individualnih postopkov na podlagi zahtev za ponovno uporabo, zainteresiranim prosilcem pa se na ta način zagotavlja enostavna in učinkovita ponovna uporaba, brez posebnih postopkov na podlagi individualne zahteve za ponovno uporabo po ZDIJZ.

– spoštovanje načela "vse na enem mestu" ter organ in kraj opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti:

Predlog zakona določa, da ministrstvo, pristojno za upravo, vodi nacionalni portal odprtih podatkov, ki vsebuje seznam vseh evidenc in zbirk podatkov, ki jih vodijo organi javnega sektorja, ter tudi evidence oziroma zbirke, ki jih v odprtih formatih in pod odprto avtorskopravno licenco morajo objavljati organi. Z vidika zainteresiranih ponovnih uporabnikov, torej predvsem zasebnega sektorja, takšna rešitev spoštuje načelo "vse na enem mestu".

– podatki oziroma dokumenti, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter način njihovega pridobivanja:

Z informacijami, podatki oziroma podatkovnimi zbirkami organi javnega sektorja razpolagajo, ker jih pridobivajo oziroma ustvarjajo v okviru izvajanja svojih javnih nalog.

– ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitvev obstoječih organov:

/

– ali bodo zaradi izvajanja postopkov in dejavnosti potrebne nove zaposlitve, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bodo potrebni dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva:

Osebe, pooblašene za dostop do informacij javnega značaja, v muzejih, knjižnicah in arhivih se bodo morale seznaniti tudi s postopki na podlagi zahteve za ponovno uporabo informacij oziroma gradiva. V ta namen bo ministrstvo, pristojno za upravo, izvedlo brezplačna usposabljanja. Spletna objava informacij na način odprtih podatkov pa je povezana s splošnim trendom digitalizacije gradiva, predvsem na področju kulture, ter se tako dopolnjuje z že

zastavljenimi ukrepi in ne pomeni dodatnih finančnih in materialnih sredstev za zavezane institucije.

- **ali se bodo zaradi ukinitve postopkov in dejavnosti zmanjšali število zaposlenih ter finančna in materialna sredstva:**

Kljub predvidenemu zmanjšanju postopkov na podlagi individualnih zahtev za ponovno uporabo informacij ne bo zmanjšanja števila zaposlenih ter finančnih in materialnih sredstev zaradi nekoliko večjih potreb, povezanih s pripravo informacij za proaktivno spletno objavo v odprtih formatih.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

- **dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov:**

/

- **stroški, ki jih bo imela stranka, ali razbremenitev stranke:**

Predlog zakona praviloma ukinja možnost organov, da bi zaračunavali ceno za ponovno uporabo podatkov javnega sektorja. Slednjo bodo organi lahko zaračunavali le izjemoma.

- **čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo:**

/

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, posredno se lahko posledice kažejo prek večje možnosti analiz statističnih podatkov s strani zasebnega sektorja, vključno z nevladnimi organizacijami, tudi na okoljskem področju, in posledično bolj učinkovitega načrtovanja ukrepov na tem področju.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

V skladu z analizami, ki jih je izvedla Komisija, naj bi imela Direktiva 2013/37/EU posredne pozitivne učinke na gospodarstvo prek povečanja priliva od davkov zaradi razmaha novih digitalnih gospodarskih dejavnosti in novih delovnih mest, ki jih bo omogočil način proste ponovne uporabe podatkov javnega sektorja. Povečanje možnosti za dostop do različnih informacij oziroma za brezplačno ponovno uporabo omogoča raziskave in razvoj ter posledično razvoj podjetništva.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Določbe predloga zakona nimajo neposrednih posledic za socialno področje; posredno se lahko posledice kažejo prek večje možnosti analiz statističnih podatkov s strani zasebnega sektorja, vključno z nevladnimi organizacijami, tudi na socialnem področju in v zvezi s tem bolj učinkovitega načrtovanja ukrepov na tem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

– ciljnim skupinam (seminarji, delavnice):

Ministrstvo za javno upravo je sodelovalo na javnem posvetu o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja, ki ga je organiziral Arhiv RS, s temo »Vključitev kulturnih institucij v režim ponovne uporabe podatkov javnega sektorja« (dne 1. 4. 2015 v Arhivu RS, Ljubljana). Na javnem posvetu so s predstavitvami sodelovali tudi predstavniki AJPes, GURS in Arhiv RS.

– širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve):

Predlog zakona je bil **23. 4. 2015** objavljen na spletni strani Ministrstva za javno upravo in na spletnem portalu "e-demokracija".

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

– zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa:

V treh letih po 18. 7. 2015 mora Komisija izvesti oceno prenosa direktive, njenega izvajanja in njenih učinkov. V ta namen morajo države članice vsake tri leta pripraviti poročilo o razpoložljivosti informacij oziroma podatkov javnega sektorja za ponovno uporabo ter o pogojih za ponovno uporabo in o pravnih sredstvih, ki so na voljo prosiščem za ponovno uporabo. Države članice bodo morale posebej pripraviti pregled izvajanja 6. člena direktive glede izjeme pri zaračunavanju nad mejnimi stroški. Navedeno bo podrobneje urejeno s spremembami in dopolnitvami Uredbe.

– časovni okvir spremljanja za pripravo poročil:

Zavezanci poročajo enkrat letno v okviru letnega poročila o izvajanju ZDIJZ. Ministrstvo, pristojno za upravo, vsaki dve leti pripravi skupno letno poročilo, ki ga sprejme vlada.

– roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih:

Tri leta od datuma, ki je določen kot rok za implementacijo Direktive 2013/37/EU (18.7.2015) bodo morale države članice pripraviti poročilo za Komisijo.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Datum objave na spletni strani Ministrstva za javno upravo: 23. 4. 2015.

Datum objave na državnem portalu Republike Slovenije e-uprava, podportalu e-demokracija: 23. 4. 2015.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu Državnega zbora in delovnih teles

- Boris Koprivnikar, minister
- mag. Janko Burger, državni sekretar
- mag. Mateja Prešern, vodja službe
- mag. Renata Zatler, sekretarka

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14 in 19/15 – odl. US) se v 1. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašata Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL L št. 41 z dne 14.2.2003, str. 26) in Direktiva 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L št. 345 z dne 31.12.2003, str. 90) zadnjič spremenjena z Direktivo 2013/37/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L št. 175 z dne 27.6.2013, str. 1).«.

2. člen

Za tretjim odstavkom 3.a člena se dodajo novi četrti, peti, šesti in sedmi odstavek, ki se glasijo:

»(4) Izraz strojno berljiva oblika pomeni, da so podatki ali metapodatki strukturirani tako, da lahko programske aplikacije z lahkoto določajo, prepoznajo in izločajo določene podatke, vključno s posameznimi dejanskimi navedbami in njihovo notranjo strukturo.

(5) Izraz odprti podatek pomeni, da je podatek v datotečnem formatu, katerega struktura je določena v dogovorjenih odprtih standardih, ki jih je sprejela organizacija za standarde in ki se lahko uporabijo ter implementirajo brez tehničnih omejitev. Poleg tega je prosto dostopen ter na voljo za uporabo in razširjanje brez omejitev po zakonu, ki ureja avtorsko in sorodne pravice, razen navedbe avtorstva ali vira.

(6) Izraz formalni odprti standard pomeni standard, ki je javno dostopen, brez omejitev uporabe in natančno opredeljuje zahteve za zagotavljanje interoperabilnosti programske opreme in je določen v pisni obliki ter ga ministrstvo objavi na nacionalnem portalu odprtih podatkov.

(7) Izraz metapodatek pomeni informacije, ki opisujejo zbirko podatkov in storitve v zvezi s podatki ter omogočajo njihovo iskanje, evidentiranje in uporabo.«.

3. člen

V drugem odstavku 4. člena se pred piko doda vejica in besedilo: »v skladu s tem zakonom pa se omogoča njegova ponovna uporaba«.

4. člen

5.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»5.a člen

(izjeme v zvezi s postopki in varovanje tajnosti vira)

(1) Organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije ali njeno ponovno uporabo, če se zahteva nanaša na podatek, glede katerega je dostop v skladu z zakonom prepovedan ali omejen tudi strankam, udeležencem ali oškodovancem v sodnem, upravnem ali z zakonom določenem nadzornem postopku.

(2) Organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije ali njeno ponovno uporabo, če se zahteva nanaša na podatek, ki je pridobljen ali sestavljen zaradi nadzornega postopka, ki ga v skladu z zakonom vodi Banka Slovenije, organ, pristojen za nadzor trga vrednostnih papirjev ali zavarovalniški nadzor, ali drug nadzorni organ, specializiran za finančni nadzor, če je nadzorni postopek še v teku. Ko je postopek nadzora zaključen, organ lahko zavrne dostop tudi, če bi razkritje zahtevane informacije povzročilo škodo drugi osebi ali če bi to resno ogrozilo izvajanje drugih zakonskih nalog nadzorne institucije, ki je vodila postopek.

(3) Organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije ali njeno ponovno uporabo, če se zahteva nanaša na podatek, glede katerega zakon določa varovanje tajnosti vira.«.

5. člen

Za 6.a členom se dodata nova 6.b in 6.c člen, ki se glasita:

»6.b člen

(ponovna uporaba informacij muzejev in knjižnic)

(1) Ne glede na določbo 3. točke šestega odstavka 6. člena tega zakona muzeji in knjižnice, vključno z visokošolskimi knjižnicami (v nadaljnjem besedilu: knjižnice), omogočajo ponovno uporabo informacij javnega značaja, na katerih nobena oseba ni imetnik pravic intelektualne lastnine.

(2) Kadar so muzeji in knjižnice sami imetniki pravic intelektualne lastnine na zahtevani informaciji javnega značaja morajo omogočati njeno ponovno uporabo, če jo sami ponovno uporabljajo ali če so ponovno uporabo omogočili vsaj enemu prosilcu.

(3) Šteje se, da je nesorazmeren napor iz četrtega odstavka 5. člena tega zakona podan predvsem, kadar je informacija javnega značaja iz tega člena v postopku strokovne obdelave, restavriranja, digitalizacije v okviru celotnih fondov ali večjih sklopov gradiva ali je zaradi poškodovanosti izvirnika ni mogoče uporabljati.

(4) Za ponovno uporabo informacij javnega značaja muzejev in knjižnic se uporabljajo splošne določbe tega zakona o ponovni uporabi, če ta zakon ne določa drugače.

6.c člen

(ponovna uporaba arhivskega gradiva)

(1) Za ponovno uporabo arhivskega gradiva se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo knjižnice in muzeji, če se zahteva za ponovno uporabo nanaša na arhivsko gradivo:

- ki je v skladu z zakonom, ki ureja arhive, prosto dostopno javnosti,
- na katerem ni pravic intelektualne lastnine tretjih oseb in

ki ga hrani arhiv v okviru izvajanja javne službe ali je v skladu z zakonom, ki ureja arhive, v lastnem varstvu (v nadaljnjem besedilu: arhivsko gradivo).«.

6. člen

V 7. členu se besedilo »prejšnjega člena« nadomesti z besedilom »5.a ali 6. člena tega zakona«.

7. člen

Drugi odstavek 8. člena se črta.

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane drugi odstavek, se besedilo »prvega in drugega odstavka tega člena« nadomesti z besedilom »prejšnjega odstavka«.

8. člen

Tretji odstavek 10. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Če za določeno področje obstaja nacionalni namenski portal, organi informacije oziroma storitve objavijo na tem portalu.«.

Za četrtim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ob objavi predloga predpisa ali splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil, se z namenom zagotavljanja transparentnosti postopka sprejemanja predpisa, posreduje v svetovni splet tudi osebno ime in naziv zunanega strokovnjaka ali firmo in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi predpisa.«.

9. člen

V prvem odstavku 10.a člena se tretja alineja spremeni tako, da se glasi:

»- tistih poslovnih subjektov iz prve alineje drugega odstavka 1.a člena tega zakona, v katerih je delež oseb javnega prava v osnovnem kapitalu ali upravljaljskih pravicah, posamično ali skupaj 100 %.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Organ, pristojen za javna plačila, posreduje v svetovni splet informacije javnega značaja o transakcijah, opravljenih s strani posrednih ali neposrednih proračunskih uporabnikov in registriranih zavezancev iz prvega odstavka tega člena, z izjemo transakcij v dobro ali breme podračunov, namenjenih za plačevanje in razporejanje davkov, prispevkov in drugih obveznih dajatev, in sicer:

- datum transakcije,
- znesek in valuta transakcije,
- račun, naziv ali firma in sedež prejemnika v dobro, razen če je prejemnik fizična oseba,

- če je iz kode namena razvidno, da se izplačilo nanaša na donatorske, sponzorske, svetovalne in druge avtorske ali druge intelektualne storitve in je prejemnik fizična oseba, se objavijo podatki iz plačilne transakcije, ki se nahajajo v polju naziv in kraj prebivanja prejemnika,
- namen plačila.«.

V šestem odstavku se za besedo »objavo« doda besedilo »računa,«.

Enajsti odstavek se spremeni tako, da glasi:

»(11) Poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava posreduje v svetovni splet, preko objave na svojih spletnih straneh, informacije javnega značaja iz prvega odstavka 6.a člena tega zakona, ki se nanašajo na donatorske, sponzorske, svetovalne in druge avtorske ali druge intelektualne storitve, razen višine posameznih izplačil in računa pravne osebe, v roku petih dni od sklenitve posla. Informacije morajo biti na spletnih straneh poslovnega subjekta objavljene tri leta od sklenitve posla. Če navedenih poslov poslovni subjekt ni sklenil, mora v svetovni splet posredovati informacijo, da tovrstnih poslov ni sklenil.«.

V dvanajstem odstavku se na koncu doda stavek, ki se glasi:

»Informacije morajo biti na spletni strani poslovnega subjekta stalno dostopne in jih je treba ob vsaki spremembi, v roku petih dni od nastanka spremembe z njo uskladiti, razen informacij o skupni višini neto izplačanih prejemkov v preteklem letu, ki se objavijo najpozneje do 15. februarja tekočega leta za preteklo leto.«.

Za dvanajstim odstavkom se doda novi trinajsti odstavek, ki se glasi:

»(13) Določbe tega člena ne veljajo za Slovensko obveščevalno – varnostno agencijo.«.

10. člen

Za 10.a členom se doda nov 10.b člen, ki se glasi:

»10.b člen

(zagotavljanje odprtih podatkov za ponovno uporabo)

(1) Kadar organi omogočajo ponovno uporabo prosto dostopnih informacij javnega značaja in zbirk podatkov preko posredovanja v svetovni splet, jih zagotavljajo v odprtih formatih, ki upoštevajo formalne odprte standarde, v strojno berljivi obliki, skupaj z metapodatki, razen kadar bi to pomenilo nesorazmeren napor izven preprostega postopka. Takrat zagotavljajo informacije in podatke v kateremkoli obstoječem formatu ali jeziku, v katerem že obstajajo pri organu.

(2) Organi na nacionalnem portalu odprtih podatkov javnega sektorja (v nadaljnjem besedilu: nacionalni portal), ki ga vodi ministrstvo, pristojno za javno upravo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), objavijo seznam vseh evidenc podatkov in drugih zbirk podatkov iz svoje pristojnosti z metapodatki ter zbirke odprtih podatkov ali povezave na spletne strani, kjer so zbirke odprtih podatkov objavljene, razen kadar bi to pomenilo nesorazmeren napor izven preprostega postopka.

(3) Podatke, objavljene na nacionalnem portalu, lahko kdorkoli ponovno uporablja v pridobitne ali druge namene brezplačno, pod pogoji, da se:

- ponovna uporaba podatkov izvaja v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov in
- ob vsaki ponovni uporabi navede vir podatkov, ki je na nacionalnem portalu odprtih podatkov naveden ob podatkih za ponovno uporabo.«.

11. člen

V 11. členu se besedilo »prejšnjega člena« nadomesti z besedilom »10. člena tega zakona«.

12. člen

Naslov 1. podpoglavja se spremeni tako, da se glasi: »1. Ustna zahteva za dostop ali ponovno uporabo informacije javnega značaja«.

13. člen

V prvem odstavku 14. člena se besedilo »podatke iz prvega ali šestega odstavka 6. člena« nadomesti z besedilom »varovane podatke iz 5.a ali 6. člena«.

Za četrtim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ta člen se ne uporablja za muzeje, knjižnice in arhive.«.

14. člen

Naslov 2. podpoglavja se spremeni tako, da se glasi: »2. Pisna zahteva za dostop ali ponovno uporabo informacije javnega značaja«.

15. člen

V prvem odstavku 15. člena se za besedo »značaja« doda besedilo »ali njeno ponovno uporabo«.

16. člen

V prvem odstavku 16. člena se za besedo »značaja« doda besedilo »ali njeno ponovno uporabo«.

17. člen

V četrtem odstavku 17. člena se v 3. točki črta besedilo »(pridobitni oziroma nepridobitni namen)«.

18. člen

22. člen se spremeni tako, da se glasi:

»22. člen (odločba)

(1) Če organ zahtevi za dostop ugotovi, ne izda posebne odločbe, temveč o tem napravi uradni zaznamek.

(2) Če organ zahtevo za dostop delno ali v celoti zavrne, o tem izda pisno odločbo.

(3) O zahtevi za ponovno uporabo organ izda pisno odločbo, če ponovno uporabo zavrne, če zaračuna ceno ali določi druge pogoje ponovne uporabe. Organ ne izda pisne odločbe, kadar je edini pogoj ponovne uporabe navedba vira, temveč o tem napravi uradni zaznamek.

(4) Če so zahtevane informacije na spletu dostopne in na voljo za ponovno uporabo v odprtem formatu in v strojno berljivi obliki, skupaj z objavljenimi pogoji za ponovno uporabo, organ prosilca napoti na ustrezno mesto in o tem napravi uradni zaznamek. Ne glede na to lahko prosilec zahteva ponovno uporabo pod drugačnimi pogoji od tistih, ki jih je organ navedel ob podatkih.

(5) Zavrnilna odločba mora poleg ostalih sestavin vsebovati tudi obrazložitev razlogov, zaradi katerih je bila zahteva zavrnjena, ter pouk o pravnem sredstvu.

(6) Če organ zahtevo delno ali v celoti zavrne na podlagi 2. točke šestega odstavka 6. člena tega zakona, mora v odločbi navesti osebo, ki razpolaga s pravicami intelektualne lastnine ali vsaj navesti osebo, od katere je organ pridobil svoj obseg pravic intelektualne lastnine.

(7) Prejšnji odstavek se ne uporablja za muzeje, knjižnice in arhive, kadar s tem podatkom ne razpolagajo.

(8) Če organ v roku iz 23. člena tega zakona ne omogoči prosilcu dostopa do informacije in če tudi ne izda in ne vroči prosilcu odločbe o zavrnitvi ali odločbe o odobritvi ponovne uporabe informacij javnega značaja, se šteje, da je zahtevo zavrnil.«.

19. člen

Za četrtem odstavkom 24. člena se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) V primeru izjemnih okoliščin iz prvega odstavka tega člena se lahko v odločbi o ponovni uporabi informacij javnega značaja muzejev in knjižnic določi rok do 90 delovnih dni za posredovanje zahtevanih informacij.«.

20. člen

Drugi odstavek 25. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če je zahtevana informacija zavarovana skladno z zakonom, ki ureja avtorsko in sorodne pravice, in je imetnik pravic tretja oseba, organ v primeru iz prejšnjega odstavka prosilcu omogoči seznanitev z informacijo tako, da mu jo da zgolj na vpogled. Če gre za podatke iz druge alineje tretjega odstavka 6. člena tega zakona organ omogoči dostop v skladu s prejšnjim odstavkom.«.

21. člen

V 26. členu se za besedilom »po 6.« doda besedilo »ali 5.a«.

22. člen

V drugem odstavku 26.a člena in drugem odstavku 27.a člena se besedilo »pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja« v vseh sklonih nadomesti z besedilom »Informacijski pooblaščenec« v ustreznem sklonu.

V 31. členu, četrtem odstavku 32. člena in v petem odstavku 36.a člena se beseda »pooblaščenec« v vseh sklonih nadomesti z besedilom »Informacijski pooblaščenec« v ustreznem sklonu.

23. člen

V prvem odstavku 27. člena se besedilo »zahtevo zavrnil« nadomesti z besedilom »odločil o zahtevi za dostop ali ponovno uporabo«.

V tretjem, petem in šestem odstavku se besedilo »pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja« nadomesti z besedilom »Informacijski pooblaščenec«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) O pritožbi zoper stroške in druge pogoje ponovne uporabe arhivskega gradiva odloča Informacijski pooblaščenec. Pritožba glede samega dostopa javnosti do arhivskega gradiva na Informacijskega pooblaščenca ni dovoljena.«.

24. člen

Drugi odstavek 34. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Za posredovanje prepisa, fotokopije ali elektronskega zapisa na podlagi zahteve za dostop ali za ponovno uporabo informacije lahko organ prosilcu zaračuna stroške, ki nastanejo organu neposredno v zvezi s pripravo in posredovanjem kopije zahtevane informacije za prosilca.«.

25. člen

34.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»34.a člen

(cena in drugi pogoji glede ponovne uporabe informacij)

(1) Za ponovno uporabo informacij organ ne sme zaračunati cene.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko zaračunava ceno za ponovno uporabo :

- organ, ki mora v skladu z načrtom ali programom dela ali financiranja poleg proračunskih sredstev ustvariti prihodek za kritje vsaj 30 odstotkov svojih stroškov, povezanih z izvajanjem svojih javnih nalog, in
- knjižnica, muzej in arhiv.

(3) V primerih iz prejšnjega odstavka se za ponovno uporabo informacij zaračuna cena, ki ne sme preseči stroškov zbiranja, priprave, razmnoževanja in razširjanja informacij ter običajnega donosa vloženih sredstev. Cena mora biti stroškovno naravnana ter določena v običajnem knjigovodskem obdobju ter v skladu s predpisanimi knjigovodskimi pravili za organ. Obračunska podlaga za ceno je informacija javnega značaja.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek se v primeru prve alineje drugega odstavka tega člena cena za ponovno uporabo lahko zaračunava zgolj za pridobitni namen. Šteje se, da gre za pridobitni namen, kadar je prosilec gospodarska družba ali drug poslovni subjekt, ki na trgu opravlja pridobitno dejavnost, razen kadar informacije ponovno uporabi medij z namenom informiranja. Za pridobitni namen gre tudi v primeru drugih prosilcev, ki informacije ponovno uporabijo tako, da z njimi posredno ali neposredno ustvarjajo prihodek.

(5) V primeru druge alineje drugega odstavka tega člena se lahko pri izračunu cene upošteva tudi stroške hrambe in pridobitve pravic informacij ali gradiva.

(6) O tem, da organ lahko zaračunava ceno na podlagi prve alineje drugega odstavka tega člena, odloči ministrstvo za obdobje dveh let, na podlagi predloga, ki mora biti utemeljen s številčnimi podatki iz sprejetega letnega vsebinskega in finančnega programa ter poročila. Pritožba organa na odločitev ministrstva ni dovoljena, dopusten pa je upravni spor.

(7) Obvezen pogoj za ponovno uporabo informacij javnega značaja je navedba vira. Navedba vira za muzeje in knjižnice obsega: naziv organa in zbirko, iz katere je informacija, za gradivo arhivov pa: ime ali signaturo arhiva ter arhivski fond oziroma zbirko, iz katere je obravnavano arhivsko gradivo.

(8) Organ lahko določi tudi druge pogoje ponovne uporabe, če je to potrebno:

- zaradi zagotavljanja ažurnosti in pravilnosti informacije javnega značaja,
- za pravilno razumevanje informacije javnega značaja ali
- zaradi zagotavljanja povratnih informacij uporabnikom oziroma organu.

(9) Za ponovno uporabo informacij javnega značaja muzejev in knjižnic se lahko določijo tudi posebni pogoji, če je to potrebno zaradi:

- zagotavljanja celovitosti in avtentičnosti gradiva,
- zagotavljanja povratnih informacij uporabnikom oziroma organu,
- materialnega varstva in hrambe gradiva ali
- zagotavljanja kakovosti digitalizacije gradiva.

(10) Šteje se, da metapodatki zavezancev za ponovno uporabo predstavljajo uradno besedilo z upravnega področja v smislu zakona, ki ureja avtorsko in sorodne pravice. Ponovna uporaba metapodatkov je brezplačna in prosta.«.

26. člen

V prvem odstavku 35. člena se besedilo »pooblaščenca za dostop do informacij javnega značaja« nadomesti z besedilom »Informacijskega pooblaščenca«, za besedo »dostopu« pa se doda besedilo »ali ponovni uporabi«.

27. člen

Za 36.a členom se doda nov 36.b člen, ki se glasi:

»36.b člen

(izključne pravice zaradi digitalizacije informacij muzejev in knjižnic ter arhivskega gradiva)

(1) Muzeji, knjižnice in arhivi lahko za namen digitalizacije podelijo izključno pravico do ponovne uporabe digitaliziranega gradiva, praviloma za največ deset let. Če je trajanje izključne pravice zaradi posebnih potreb po digitalizaciji gradiva daljše od deset let, se v enajstem letu in nato vsakih sedem let preveri potrebnost takšne izključne pravice o čemer se izda poseben sklep. Zoper sklep je dovoljena pritožba.

(2) Muzej, knjižnica ali arhiv lahko podeli izključno pravico iz prejšnjega odstavka na podlagi javnega razpisa, pri izbiri pa ima prednost, kdor:

- bo končnim uporabnikom omogočil brezplačen ali cenovno najbolj ugoden dostop do digitaliziranega gradiva oziroma
- bo pravice izključne ponovne uporabe izkoriščal krajši čas oziroma
- bo zagotovil višjo kakovost digitalne oblike v skladu z veljavnimi standardi oziroma
- izpolnjuje dodatne potrebne pogoje za ravnanje z gradivom, ki je predmet digitalizacije.

(3) Nosilec izključne pravice do ponovne uporabe gradiva iz prvega odstavka tega člena mora muzeju, knjižnici ali arhivu, ki mu je podelil izključno pravico, zagotoviti brezplačen izvod digitaliziranega gradiva. Ta izvod je po poteku izključne pravice do ponovne uporabe na voljo za ponovno uporabo komurkoli, pred potekom izključne pravice pa instituciji, ki je podelila izključno pravico, za izvajanje njenih javnih nalog. Kljub podeljeni izključni pravici lahko institucija, ki je podelila pravico, digitalizira največ 15 odstotkov gradiva, ki je predmet pogodbe, zaradi potreb izvajanja javnih nalog.«.

28. člen

Tretji odstavek 37. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Vlada sprejme skupno letno poročilo o izvajanju tega zakona na podlagi prejetih poročil iz prvega odstavka tega člena enkrat na dve leti, do 31. marca, in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v seznanitev.«.

29. člen

V tretjem odstavku 39. člena se druga alineja spremeni tako, da se glasi:

» - če ne objavi ali redno ne vzdržuje kataloga informacij javnega značaja iz 8. člena tega zakona ali ne posreduje v svetovni splet informacij javnega značaja iz 10. člena tega zakona;«.

Na koncu četrte alineje se pred piko doda podpičje in nova peta alineja, ki se glasi:

»- če v roku iz petega odstavka 10.a člena tega zakona ne posreduje v svetovni splet javno dostopnih informacij javnega značaja iz sklenjene pogodbe«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Z globo 800 eurov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, ki stori prekršek iz prve ali pete alineje prejšnjega odstavka ali če v svetovni splet, preko objave na spletnih svojih spletnih straneh, ne posreduje informacij javnega značaja iz enajstega in dvanajstega odstavka 10.a člena tega zakona.«.

Za spremenjenim četrtem odstavkom se dodajo novi peti, šesti in sedmi odstavek, ki se glasijo:

»(5) Z globo 400 eurov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, ki v svetovni splet, preko objave na svojih spletnih straneh, ne posreduje:

- informacij javnega značaja iz enajstega odstavka 10.a člena tega zakona ali
- informacij javnega značaja iz dvanajstega odstavka 10.a člena tega zakona.

(6) Z globo 200 eurov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, če v svetovni splet, preko objave na svojih spletnih straneh, posreduje nepopolne ali netočne informacije iz prve ali iz druge alineje prejšnjega odstavka.

(7) Z globo 200 eurov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, če ne objavi na svojih spletnih straneh kontaktnih podatkov iz drugega odstavka 8. člena tega zakona.«.

Dosedanji peti, šesti in sedmi odstavek postanejo osmi, deveti in deseti odstavek.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

30. člen

Ne glede na spremenjeni 34.a člen zakona se v dveh letih od uveljavitve tega zakona lahko zaračunava cena za ponovno uporabo za evidence ali podatkovne zbirke, v zvezi s katerimi organ ustvari zadosten prihodek za kritje znatnega dela stroškov njihovega zbiranja, priprave, razmnoževanja in razširjanja, in sicer:

- za evidence in podatkovne zbirke meteoroloških in hidroloških podatkov ter podatkov o kakovosti zraka, vode in tal, in sicer: točkovni meteorološki, hidrološki in fenološki podatki ter podatki o kakovosti zraka, terminski višinski podatki nad Ljubljano, pridobljeni z radiosondažnimi meritvami, podatki meteorološkega radarja za območje Slovenije, kemijski podatki kakovosti voda in tal ter biološki podatki kakovosti voda,
- za numerične rezultate analize vremena in zelo kratkoročnih napovedi ter numerične rezultate meteorološke modelske verige,
- za evidence in podatkovne zbirke urejanja prostora in sicer: zbirko podatkov državnega prostorskega koordinatnega sistema ter zbirko podatkov daljinskega zaznavanja ter nepremičninske evidence.

Za zaračunavanje cene za ponovno uporabo za evidence iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe tretjega in četrtega odstavka 34.a člena zakona.

31. člen

Izključne pravice, ki so jih podelile knjižnice, muzeji ali arhivi in so obstajale 17. julija 2013 in niso bile podeljene zaradi digitalizacije gradiva, prenehajo veljati po poteku pogodbe in v vsakem primeru najpozneje deset let od uveljavitve tega zakona.

Izključne pravice, ki so jih podelile knjižnice, muzeji ali arhivi in so obstajale 17. julija 2013 in so bile podeljene zaradi digitalizacije gradiva, prenehajo veljati po poteku pogodbe. Če pogodba o izključni pravici določa trajanje izključne pravice za več kot deset let od uveljavitve tega zakona, se zanjo uporablja 36.b člen zakona.

32. člen

Vlada uskladi Uredbo o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/05, 119/07 in 95/11) s spremenjenimi določbami zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

V Zakonu o meteorološki dejavnosti (Uradni list RS, št. 49/06) se 4. poglavje uskladi s spremenjenimi določbami zakona, ki urejajo ponovno uporabo informacij javnega značaja, v 18 mesecih od uveljavitve tega zakona.

33. člen

V Zakonu o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14) se v 63. členu za tretjim odstavkom doda novi četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Javno arhivsko gradivo v arhivih in v lastni hrambi je vsakomur na voljo za ponovno uporabo pod pogoji, ki jih določajo predpisi, ki urejajo dostop do informacij javnega značaja.«.

Dosedanji četrti, peti, šesti, sedmi, osmi in deveti odstavek postanejo peti, šesti, sedmi, osmi, deveti in deseti odstavek.

34. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne štiri mesece po uveljavitvi. Do takrat se uporabljajo določbe Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14 in 19/15 – odl. US).

Četrta alineja spremenjenega četrtega odstavka 10.a člena zakona se začne uporabljati po pridobitvi nove kode namena, ki jo potrdi Evropski svet za plačila (European Payments Council) in obsega: donatorske, sponzorske, svetovalne in druge avtorske ali druge intelektualne storitve in po vzpostavitvi pogojev za uporabo nove kode pri opravljanju plačilnih storitev. Datum vzpostavitve navedenih pogojev objavi v Uradnem listu Republike Slovenije minister, pristojen za finance.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

S predlogom zakona se v slovenski pravni red na novo prenaša Direktiva 2013/37/EU. V besedilo drugega odstavka so bili dodane tudi reference na uradni list Evropske unije; opravljeni so bili tudi drugi redakcijski popravki.

K 2. členu

V skladu z Direktivo 2013/37/EU morajo države članice spodbujati uporabo odprtih, strojno berljivih formatov, kar je podrobneje opredeljeno v novem 10.b členu zakona. V skladu z navedenimi spremembami se zato tudi v člen, ki opredeljuje pomen izrazov, prenaša spremenjeni 2. člen direktive (točke 6, 7 in 8). Dokument je v strojno berljivem formatu, če je v datotečnem formatu, ki je strukturiran tako, da programom omogoča, da v njem zlahka določajo, prepoznavajo in izločajo določene podatke. Strojno berljivi podatki so podatki, kodirani v datotekah, ki so strukturirane v strojno berljivem formatu. Strojno berljivi formati so lahko odprti ali lastniški; lahko so formalni standardi ali ne. Kadar so dokumenti, kodirani v datotečnem formatu, ki omejuje samodejno obdelavo, saj iz njih podatkov ni mogoče ali jih ni mogoče zlahka izločiti, ne gre za strojno berljivi format.

Izraz odprti podatek pomeni, da je dostop do podatka zapisan v formatu, katerega struktura je določena v dogovorjenih odprtih standardih, ki jih je sprejela organizacija za standarde. To so formalne organizacije za standardizacijo (npr. ISO, IEC, CEN itd), industrijske organizacije za standardizacijo (npr. OGC, DIN, JIS itd.) ter evropski standard, pripravljen po naročilu oziroma mandatu Evropske komisije in Sekretariata EFTA. Poleg formata, ki dejansko vpliva na to, ali je podatek dostopen v strojno berljivi obliki, kot to predvideva novi četrti odstavek 3.a člena, je pomembno tudi, da dostop do podatkov ni omejen. Zato se šteje, da je podatek odprt, če ga lahko kdorkoli prosto uporablja in razširja brez posebnih omejitev po ZASP z izjemo navedbe vira oziroma avtorstva.

Izraz formalni odprti standard pomeni standard, ki je javno dostopen, brez omejitev uporabe in natančno opredeljuje zahteve za zagotavljanje interoperabilnosti programske opreme in je določen v pisni obliki ter ga ministrstvo objavi na nacionalnem portalu odprtih podatkov. Izdelava standardov lahko poteka na več načinov. Formalni standardi se sprejemajo znotraj mednarodnih organizacij, kot so npr. Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO), Mednarodna komisija za elektrotehniko (IEC), Evropski odbor za standardizacijo (CEN). Poleg njih obstajajo tudi industrijske organizacije za standardizacijo, npr. Open Geospatial Consortium (OGC), kjer zainteresirana gospodarska združenja standardizirajo določene izdelke, storitve ali postopke. Odprt standard tako pomeni, da je uporaba standarda in dostop do njega mogoč brez plačila in brez omejitev uporabe. Standardi ISO so plačljivi in omejeni v uporabi, medtem ko so npr. standardi OGC, ki imajo oznako »OGC®«, na voljo brez kakršnih koli stroškov.

V sedmem odstavku je predpisana opredelitev izraza metapodatek izhajajoč iz 3. člena Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije (Uradni list RS, št. 8/10). Gre za opis podatka ali informacije, vključno z opredelitvijo podatkovnega vira. Uredba v 2. členu že vsebuje določbe glede obveznih metapodatkov pri spletni objavi dokumentov ali podatkovnih baz v okviru t.i. kataloga informacij javnega značaja. Na tej podlagi morajo organi javnega sektorja javne evidence in druge zbirke podatkov opisati s podatki, ki obsegajo ime, opis vsebine, območje, na katerega se vsebovani podatki nanašajo, opis načina pridobivanja podatkov, navedbo dostopnosti oziroma nedostopnosti podatkov, datum nastanka in pogostost osveževanja podatkov, obliko in jezik zapisa, povezanost vsebovanih podatkov z drugimi javnimi evidencami oziroma podatkovnimi zbirkami oziroma navedbo, da ni takšne povezave.

K 3. členu

V skladu s 4. členom ZDIJZ arhivsko gradivo ni »informacija javnega značaja« po ZDIJZ. Režim dostopa javnosti do arhivskega gradiva v celoti ureja ZVDAGA (in ne ZDIJZ). Ne glede na navedeno pa je treba v skladu z Direktivo 2013/37/EU zagotoviti, da se za tisti del arhivskega gradiva, za katerega nacionalna zakonodaja določa, da je javnodostopno, omogoči ponovna uporaba, in sicer v skladu s pravili kot veljajo za druge vrste podatkov javnega sektorja (ki pa predstavljajo »informacije javnega značaja« po ZDIJZ). Arhivsko gradivo, ki pride v poštev za ponovno uporabo, opredeljuje prvi odstavek 6.c člena. Gre za tisto arhivsko gradivo, ki ga hrani arhiv v okviru izvajanja javne službe ali je v skladu z ZVDAGA v lastnem varstvu, ki je v skladu z ZVDAGA, prosto dostopno javnosti in na katerem ni pravic intelektualne lastnine tretjih oseb. Za ponovno uporabo tako opredeljenega arhivskega gradiva se bodo smiselno uporabljale določbe ZDIJZ iz 6.b člena in druge določbe o ponovni uporabi ZDIJZ, ki veljajo za ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo knjižnice in muzeji. To predvsem pomeni določbe glede izdaje pisne odločbe o ponovni uporabi, pravila o določitvi pogojev (npr. deveti odstavek spremenjenega 34.a člena zakona) in cene, razlagi nesorazmernega napora pri zagotavljanju gradiva v elektronski obliki, o možnosti določitve daljšega roka za posredovanje digitalnih kopij gradiva itd. Namen dopolnitve veljavnega drugega odstavka 4. člena ZDIJZ je izrecno zapisati, da za arhivsko gradivo oziroma ponovno uporabo takšnega gradiva veljajo tiste določbe ZDIJZ, ki se nanašajo na ponovno uporabo.

K 4. členu

Ker 5.a člen določa nekatere dodatne izjeme od dostopa, ki posledično pomenijo tudi izjeme od ponovne uporabe, se s predlogom sprememb to izrecno dodaja v ustrezne določbe. Pri tem se spremeni tudi naslov člena, da smiselno obseže vsebino vseh odstavkov: »izjeme v zvezi s postopki in varovanje tajnosti vira«.

Novi drugi odstavek določa posebno varstvo nadzornega postopka, ki ga vodi centralna banka, drug organ, pristojen za nadzor trga vrednostnih papirjev in zavarovalniški nadzor, ali drug nadzorni organ, specializiran za finančni nadzor, če nadzorni postopek še poteka. Postopki nadzora Banke Slovenije so predpisani predvsem z določbami Zakona o bančništvu.⁶² Banka Slovenije odloča o posamičnih zadevah, za katere je pristojna, praviloma po postopku, določenem v Zakonu o bančništvu, razen če zakon za posamezno vrsto postopka določa drugače. Subsidiarno se za postopek odločanja Banke Slovenije uporabljajo določbe Zakona o splošnem upravnem postopku.⁶³ S predlagano spremembo bo izvedba navedenih nadzorstvenih postopkov izrecno varovana tako, da do dokončanja postopka organu podatkov iz navedenih postopkov ni treba razkriti. Ko je postopek nadzora zaključen, pa organ lahko zavrne dostop, če bi razkritje zahtevane informacije povzročilo škodo drugi osebi ali če bi to resno ogrozilo izvajanje drugih zakonskih nalog nadzorne institucije, ki je vodila postopek. Poleg navedenega se dostop v takšnem primeru lahko zavrne tudi iz kateregakoli drugega razloga na podlagi 6. člena ZDIJZ. Primerjalnopravno je izjema v zvezi z nedokončanimi nadzornimi postopki javnih organov določena tudi v zakonodaji držav članic.⁶⁴ Vsebinsko enaka ureditev je določena že v 404. členu Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 25/15; ZBan-2), ki se uporablja do ureditve v ZDIJZ, kar pa se sedaj ureja, saj je ZDIJZ sistemski zakon.

K 5. členu

Obrazložitev novega 6.b člena

⁶² Uradni list RS št. 131/06 s spremembami in dopolnitvami; ZBan-1.

⁶³ Prvi in drugi odstavek 330. člena ZBan-1.

⁶⁴ Glej npr. nizozemski zakon z dne 31. 10. 1991 (s spremembami in dopolnitvami do dne 20. 5. 2008), Oddelek 10, drugi odstavek, točka d; estonski zakon z dne 15. 11. 2000 (s spremembami in dopolnitvami do dne 4. 12. 2007), § 35, prvi odstavek, točka 2; nemški *Freedom of Information Act* z dne 5. 9. 2005 (Zvezni uradni list I, stran 2722), Oddelek 3, prvi odstavek, točka d.

S predlogom zakona se pravna ureditev omogočanja ponovne uporabe informacij javnega značaja razširja tudi na določene kulturne institucije, kot so muzeji in knjižnice, vključno z visokošolskimi knjižnicami in arhivi (predlog novega 6.b in 6.c člena). V skladu z ureditvijo v Direktivi 2013/37/EU bodo knjižnice in muzeji na podlagi novega 6.b člena zavezani k režimu ponovne uporabe le v zvezi s tistim gradivom, na katerem nobena tretja oseba ni imetnik pravic intelektualne lastnine (in pod pogojem, da gre za javno dostopne informacije javnega značaja). Zato bodo zavezani nuditi predvsem ponovno uporabo gradiva, ki je v javni domeni, torej gradiva, ki ni avtorskoppravno varovano v skladu z zakonom, ki ureja avtorsko in sorodne pravice. V zvezi z gradivom, na katerem imajo institucije same pravice intelektualne lastnine (oziroma imetnik katerih je država), režim pravil za ponovno uporabo začne veljati šele, kadar se institucija »odloči« omogočiti ponovno uporabo gradiva. Šteje se, da se je institucija tako odločila, kadar je najmanj enemu prosilcu omogočila ponovno uporabo zahtevanega gradiva ali kadar sama ponovno uporablja gradivo. Glede zaračunavanja za ponovno uporabo bodo za navedene institucije veljala privilegirana pravila.

Pomislek, da ne bo mogoče zagotoviti ponovne uporabe informacij oziroma gradiva, ki je v postopku strokovne obdelave, restavriranja, digitalizacije v okviru celotnih fondov ali večjih sklopov gradiva ali ki ga ni mogoče uporabljati zaradi poškodovanosti izvornika, je bil upoštevan v tretjem odstavku 6.b člena. Iz četrtega odstavka 5. člena ZDIJZ namreč izhaja, da mora organ "v čim večji meri zagotavljati informacije javnega značaja v elektronski obliki, vendar ni dolžan za potrebe ponovne uporabe informacij javnega značaja zagotavljati pretvorbe iz ene oblike v drugo ali zagotoviti izvlečkov iz dokumentov, kadar bi to pomenilo nesorazmeren napor izven preprostega postopka ter tudi ne nadaljevati z ustvarjanjem določenih informacij samo zaradi ponovne uporabe s strani drugih organov ali drugih oseb". Tudi pri obsežnejši digitalizaciji informacij javnega značaja muzejev in knjižnic gre za zahteven projekt (največkrat) z zunanjimi izvajalci in javnim razpisom, pri čemer je predpogoj za izvajanje digitalizacije urejenost fonda/zbirke, celovitost, popisanost (paginacija) ipd. Gre za časovno zamuden in finančno zahteven postopek. Tudi v primeru digitalizacije celotnih fondov ali večjih sklopov gradiva v času trajanja projekta ni mogoče pravočasno zagotoviti ponovne uporabe. Poleg tega je pomembno tudi, da kulturna ustanova sama določa prednostni seznam fondov in zbirk za digitalizacijo (glede na različna merila, kot so poškodovanost, uporaba, pomembnost ipd).

V četrtem odstavku je predpisano, da kolikor ZDIJZ ne določa drugače, se za ponovno uporabo informacij javnega značaja muzejev in knjižnic uporabljajo splošne določbe tega zakona o ponovni uporabi. Tako npr. tretji odstavek 22. člena zakona predpisuje izdajo pisne odločbe o ponovni uporabi vedno, kadar organ določi pogoje za ponovno uporabo informacij oziroma gradiva (izjemoma ne, kadar je edini pogoj navedba vira; slednji je za gradivo knjižnic, muzejev in arhivov podrobneje določen v sedmem odstavku spremenjenega 34.a člena). V primeru informacij javnega značaja muzejev in knjižnic in tudi v primeru ponovne uporabe arhivskega gradiva je pričakovati, da bodo praviloma določeni pogoji. Možni so tako splošni pogoji (ki veljajo v splošnem za zavezance za ponovno uporabo) iz osmega odstavka spremenjenega 34.a člena, kakor tudi posebni pogoji, ki jih lahko določijo knjižnice in muzeji (ter arhivi) iz devetega odstavka spremenjenega 34.a člena.

Obrazložitev novega 6.c člena

Drugi odstavek 4. člena ZDIJZ določa, da arhivsko gradivo, ki ga hrani v okviru javne arhivske službe pristojni arhiv ali se hrani v lastni hrambi v skladu z zakonom, ki ureja arhive, ni informacija javnega značaja po ZDIJZ. Namen navedene določbe je v tem, da je ureditev **dostopa** javnosti do arhivskega gradiva v celoti urejena v zakonu, ki ureja arhive (ZVDAGA). Na podlagi Direktive 2013/37/EU pa morajo države članice za tisto arhivsko gradivo, ki je javno dostopno (brez poseganja v obstoječi režim dostopa do tega gradiva) in v zvezi s katerim ne obstajajo pravice intelektualne lastnine tretjih oseb, zagotoviti pravni okvir za omogočanje ponovne uporabe podatkov, kot je predviden za muzeje in knjižnice.

Arhivsko gradivo za ponovno uporabo opredeljuje prvi odstavek 6.c člena. Gre za tisto arhivsko gradivo, ki ga hrani arhiv v okviru izvajanja javne službe ali je v lastnem varstvu, in je v skladu z ZVDAGA, prosto dostopno javnosti ter na katerem ni pravic intelektualne lastnine tretjih oseb. Za ponovno uporabo tako opredeljenega arhivskega gradiva se bodo smiselno uporabljale vse tiste določbe ZDIJZ, ki veljajo za ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo knjižnice in muzeji. To predvsem pomeni določbe glede izdaje pisne odločbe o ponovni uporabi, določitvi cene, razlagi nesorazmernega napora pri zagotavljanju gradiva v elektronski obliki, o možnosti določitve daljšega roka za posredovanje digitalnih kopij gradiva itd. Enako velja za navedbo vira iz sedmega odstavka spremenjenega 34.a člena s specifikami pri arhivskem gradivu in določitev posebnih pogojev za ponovno uporabo na podlagi devetega odstavka spremenjenega 34.a člena ZDIJZ. V zvezi z arhivskim gradivom je pritožba po ZDIJZ na Informacijskega pooblaščenca mogoča le glede pogojev in cene za ponovno uporabo (in ne v zvezi z dostopom do arhivskega gradiva, ki ni stvar urejanja v ZDIJZ; glej novi sedmi odstavek 27. člena zakona).

V drugem odstavku 6.c člena je določena pravica diskrecije v primeru, ko gre za arhivsko gradivo, ki ni v javni domeni, temveč ima na njem pravice intelektualne lastnine arhiv oziroma organ, ki ima gradivo v lastnem varstvu po 62. členu ZVDAGA (enako, kot to za knjižnice in muzeje določa drugi odstavek novega 6.b člena).

Glede razmerja ZDIJZ in ZVDAGA ima po predlogu zakona v zvezi s ponovno uporabo prostodostopnega arhivskega gradiva prednost režim, kot je določen v določbah ZDIJZ, če gre za arhivsko gradivo, kot je opredeljeno v ZDIJZ. Če gre za arhivsko gradivo, ki ima drugačne lastnosti (npr. imajo na njem pravice intelektualne lastnine tretje osebe), se ne uporablja ZDIJZ ampak se uporablja ZVDAGA. Tudi pri uporabi oziroma izposoji izvirnega arhivskega gradiva se uporablja ZVDAGA, po ZDIJZ namreč prosilec že v skladu s splošnimi določbami (5. člen) za ponovno uporabo zahteva kopijo gradiva. Po ZDIJZ glede ponovne uporabe torej ni predvideno, da bi prosilec pridobil izvirno arhivsko gradivo. Smisel ponovne uporabe po ZDIJZ je v omogočanju ponovne uporabe reprodukcij gradiva (praviloma v digitalni obliki).

V skladu s predlogom zakona se pravila ponovne uporabe po ZDIJZ uporabljajo za določen del arhivskega gradiva, in sicer za tisto arhivsko gradivo: i) ki je v skladu z zakonom, ki ureja arhive, prosto dostopno javnosti, ii) na katerem ni pravic intelektualne lastnine tretjih oseb; in iii) ki ga hrani arhiv v okviru izvajanja javne službe ali je v skladu z zakonom, ki ureja arhive, v lastnem varstvu. Če bo torej šlo za tako opredeljeno arhivsko gradivo, bo lahko v zvezi z njim vsakdo zahteval ponovno uporabo takšnega gradiva. Če je imetnik avtorskih pravic sama institucija, potem mora omogočati ponovno uporabo, če gradivo tudi institucija sama ponovno uporablja ali če je ponovno uporabo omogočila že vsaj enemu prosilcu.

V primerih uporabe arhivskega gradiva v skladu z ZVDAGA bo še naprej veljala sklenitev pisne pogodbe in podpis izjave itd. (63. člen ZVDAGA). V primeru po ZDIJZ pa bo organ praviloma izdal upravno odločbo (tretji odstavek 22. člena ZDIJZ). V primeru ponovne uporabe arhivskega gradiva se bodo lahko s pisno odločbo o ponovni uporabi predpisali pogoji (možni pogoji so predpisani z osmim in posebej za institucije s področja kulture, z devetim odstavkom spremenjenega 34.a člena). Zaradi jasnejše razmejitve med določbami ZDIJZ in ZVDAGA predlog zakona v prehodnih določbah določa uskladiitev 63. člena ZVDAGA z določbami ZDIJZ o ponovni uporabi arhivskega gradiva.

K 6. členu

Določba 7. člena ZDIJZ omogoča delni dostop do dokumenta, in sicer v primeru, ko je le del dokumenta predmet izjem od dostopa, ki so v ZDIJZ določene v 6. oziroma 5.a členu.

K 7. členu

Predlog predvideva črtanje drugega odstavka 8. člena ZDIJZ, v skladu s katerim sta predvidena vzdrževanje s strani Ministrstva za javno upravo in javna objava na svetovnem spletu t. i. centralnega kataloga informacij javnega značaja (v nadaljevanju: CKIJZ). Gre za zbir vseh katalogov informacij javnega značaja vseh zavezanih organov. Vsak organ zavezanec mora namreč redno vzdrževati in na primeren način javno objavljati t. i. katalog informacij javnega značaja, s katerimi razpolaga, in tako bo ostalo tudi v skladu s predlogom. Katalog posameznega organa zavezanca je objavljen v okviru spletnih strani tega organa in tu bodo prosilci praviloma tudi iskali informacije, ki se nanašajo na določeni organ. Vendar predlagatelj ugotavlja, da CKIJZ, ki je bil zasnovan kot zbirka vseh katalogov in kot ena izhodiščna točka prosilcem za iskanje informacij javnega značaja, ne ustreza (več) temu namenu. Po drugi strani CKIJZ v glavnem pomeni podvajanje dela za organe, ki morajo zagotavljati redno osveževanje informacij tako na svojih spletnih straneh kakor tudi na spletnih straneh CKIJZ. Zaradi navedenega se aplikacija CKIJZ ukine, ob tem, da obveznosti v zvezi s katalogom in informacijami posameznega organa, ki jih mora ta objavljati na svojih spletnih straneh, veljajo še naprej.

K 8. členu

Sprememba tretjega odstavka je potrebna, ker poleg državnega portala e-uprava obstaja več drugih namenskih državnih portalov, katerih namen je enotno, na ravni države objavljati in prikazovati informacije tako za državljane kot za gospodarske subjekte; gre torej za enotne kontaktne točke (nacionalni namenski portali kot so: e-uprava, e-demokracija, eugov itd), kjer se informacije za državljane ali gospodarstvo objavljajo na enem mestu in se tudi ustrezno vzdržujejo.

Novi peti odstavek je potreben zaradi ureditve »zakonodajne sledi« v zvezi s sodelovanjem zunanjih strokovnjakov pri pripravi določenega predpisa ali splošnega akta. Ob objavi predloga predpisa ali splošnega akta za izvrševanja javnih pooblastil, bo moral organ objaviti na spletu tudi osebno ime in naziv zunanjega strokovnjaka ali firmo in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi predpisa. Ureditev je v skladu s sprejetim Programom ukrepov Vlade RS za preprečevanje korupcije 2015–2016 (ukrep glede zakonodajne sledi). Ker gre za spletno objavo podatkov fizičnih oseb, je v skladu z ZVOP-1 potrebna izrecna določitev v zakonu.

K 9. členu

V tretji alineji prvega odstavka 10.a člena ZDIJZ se za besedo »kapitalu« doda besedilo »ali upravljavskih pravicah«, s čimer se odpravi spregled, ki ga pomenijo zasebni zavodi z javnim ustanoviteljem, kjer ni kapitalskih deležev. Slednji so namreč brez utemeljenih razlogov po sedANJI ureditvi izvzeti iz obveznosti javne objave.

Sprememba 10.a člena ZDIJZ se nanaša tudi na zagotovitev centralizirane proaktivne spletne objave, s strani Uprave RS za javna plačila (UJP), podatkov o izplačilih fizičnim osebam na podlagi avtorskih pogodb in drugih svetovalnih pogodb ter intelektualnih storitev, vključno z donacijami in sponzorskimi nakazili.

Sprememba 10.a člena ZDIJZ uvaja poenotenje obveznosti glede proaktivne objave informacij o izplačilih za vse zavezanke, torej tako klasične zavezanke po ZDIJZ kot tudi nove zavezanke (poslovne subjekte pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava), saj morajo tudi novi zavezanci podatke o avtorskih in svetovalnih pogodbah na podlagi enajstega odstavka 10.a člena ZDIJZ objavljati na svojih spletnih straneh (ne glede na to, ali je prejemnik pravna ali fizična oseba).

Pri podatkih glede sredstev javnih financ gre za informacije javnega značaja, ki so prosto dostopne javnosti na podlagi prve alineje tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ. Navedeno velja predvsem za osnovne podatke, torej podatke o prejemniku izplačil, višini izplačil, vrsti dela itd., ker gre bodisi za podatke, povezane z delom javnih uslužbencev, bodisi za podatke o porabi javnih sredstev (podlaga pri honorarnih sodelavcih). Zakonodajalec je z uveljavitvijo novele ZDIJZ-C predpisal javnost osnovnih podatkov iz pogodb o izdatkih tudi za poslovne subjekte

pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava. Zakonodajalec je izhajal iz namena, da se takšen obseg transparentnosti, ki je že uveljavljen v ožjem javnem sektorju, razširi še na širši javni sektor.

Posebej je treba poudariti, da predstavljajo vsa izplačila v javnem sektorju, z izjemo podatkov, varovanih zaradi varstva zasebnosti, prosto dostopne informacije javnega značaja, torej tudi omenjene transakcije oziroma nakazila na podlagi avtorskih pogodb, svetovalnih pogodb in podobno. S predlagano spremembo četrtega odstavka 10.a člena se enotno določi proaktivnost objave izplačil v javnem sektorju tako v primeru, ko je prejemnik pravna oseba, kakor tudi, kadar je prejemnik fizična oseba (za pravne osebe so izdatki oziroma transakcije javno objavljene dnevno prek UJP, aplikacija TZIJZ).

Sprememba člena upošteva cilje vlade za večjo transparentnost porabe javnih sredstev v celotnem javnem sektorju. Obstaja več načinov za to, da se doseže cilj proaktivne transparentnosti javnega sektorja za izplačila fizičnim osebam; predlagana je sprememba na način, ki bo najmanj obremenjujoč (z administrativnega vidika), glede na to, da plačilni promet opravlja oziroma z izdatki subjektov javnega sektorja in poslovnih subjektov v 100-odstotni lasti države oziroma lokalnih skupnosti UJP že tako razpolaga. Trenutni sistem plačilnega prometa prek UJP poteka prek tako imenovanega sistema »kodiranja« po namenu izplačila. Posebne kode namena za področje avtorskih in svetovalnih oziroma drugih intelektualnih storitev ni, zato podatkov prek avtomatizma UJP za zdaj še ne more objaviti. Takojšen začetek uporabe določbe glede proaktivne transparentnosti bi bil mogoč le z ročnim posredovanjem podatkov o izplačilih zavezancev na UJP (približno 6.000 zavezancev po ZDIJZ). V skladu s predlogom bo UJP na mednarodni ravni vložila vlogo za pridobitev posebne »kode namena« za t. i. avtorske in druge svetovalne storitve (ter sponzorske in donatorske). Do pridobitve kode se določba četrte alineje četrtega odstavka 10.a člena zakona še ne bo uporabljala, podatke pa je mogoče pridobiti neposredno pri zavezancih na podlagi individualne zahteve za dostop po ZDIJZ. V skladu z navedenim je predvidena tudi prehodna določba, in sicer bi se spremenjena določba četrtega odstavka 10.a člena, ki se nanaša na četrto alinejo (fizične osebe), začela uporabljati na podlagi tega, da UJP pridobi posebno kodo in vzpostavi ustrezno delovanje informacijskega sistema, da se koda lahko začne uporabljati. Dan začetka uporabe določbe bo določil minister, pristojen za finance.

Dodatno se izrecno izvzamejo objave transakcij v zvezi s podračuni javnofinančnih prihodkov, na katere se vplačujejo ali razporejajo davki, prispevki in druge javne dajatve.

Dopolnitev šestega odstavka pomeni, da se pri fizičnih osebah, ki so kot poslovni subjekti vpisani v Poslovni register objavi mdr. tudi podatek o računu, s čimer je zagotovljena javnost podatkov, določenih v tretji alineji četrtega odstavka. Ker so podatki o računih te kategorije fizičnih oseb javno dostopni v Poslovnem registru Slovenije in registru transakcijskih računov. UJP smiselno že sedaj objavlja podatke o računih fizičnih oseb, ki imajo status poslovnega subjekta.

Dopolnitev enajstega in dvanajstega odstavka je potrebna zaradi dodatne razjasnitve obveznosti poslovnih subjektov pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava glede spletnih objav. V zvezi z informacijami glede sklenjenih pravnih poslov in v primeru, da tovrstnih poslov ni bilo sklenjenih, mora subjekt objaviti na spletu tudi takšno informacijo. Predpisuje se tudi rok objave informacij in sicer za tri leta od sklenitve posla. Pri obveznostih glede objave prejemkov iz dvanajstega odstavka se doda rok, do katerega morajo subjekti najpozneje objaviti informacije za preteklo leto. Informacije je potrebno stalno ažurirati in sicer v roku petih dni od nastanka spremembe, ki vpliva na vsebino objave. Za objavo skupne višine neto izplačil prejemkov v preteklem letu, je treba objavo zagotoviti najkasneje do 15. februarja v tekočem letu za podatke preteklega leta. Dodatno enajsti odstavek na novo določa, da na spletni strani ni več potrebno objaviti podatkov o posameznih izplačilih (še vedno to ostaja javnodostopna informacija javnega značaja skladno s tretjo alinejo prvega odstavka 6.a člena ZDIJZ) in podatka o računu pravne osebe. Navedena izjema se torej nanaša na proaktivno transparentnost.

Na podlagi novega trinajstega odstavka se iz spletnih objav po 10.a členu, zaradi potrebe po zagotovitvi višje ravni zaupnosti v primerjavi z ostalimi zavezanci po ZDIJZ, izvzamejo informacije o transakcijah Slovenske obveščevalno-varnostne agencije.

K 10. členu

Namen predmetnih določb je spodbuditi organe javnega sektorja, da bi objavljali podatke v odprtih strojno berljivih formatih skupaj z metapodatki in da bi bili zavezani zagotavljati podatke za prosto ponovno uporabo z neposrednim prenosom prek spleta.

Določbo je treba brati ob upoštevanju spremenjenega 3.a člena, ki vsebuje pomene izrazov, kot sta strojno berljiva oblika in formalni odprti standard. V drugem odstavku 10.b člena je določena obveznost organov, da na nacionalni portal odprtih podatkov objavijo seznam evidenc in podatkovnih zbirk iz svoje pristojnosti z ustreznimi metapodatki ter zbirke odprtih podatkov v strojno berljivem formatu oziroma spletne povezave na portale, kjer so odprti podatki objavljeni. Vodenje nacionalnega portala odprtih podatkov, ki bo povezljiv s t. i. Pan EU Open Data Portal, je zakonska obveznost ministrstva, pristojnega za upravo. Portal odprtih podatkov vsebuje seznam vseh evidenc oziroma podatkovnih zbirk iz pristojnosti posameznih organov (z ustreznimi metapodatki, tudi na primer, ali gre za javno dostopne evidence ali ne), in zbirke odprtih podatkov oziroma vsaj spletne povezave na portale, kjer so informacije spletno objavljene.

V tretjem odstavku je določena prosta licenca uporabe podatkov, objavljenih na nacionalnem portalu odprtih podatkov. Podatke, objavljene na nacionalnem portalu, lahko kdorkoli ponovno uporablja v pridobitne ali druge namene brezplačno pod pogojem, da se ob vsaki ponovni uporabi navede vir podatkov in da se ponovna uporaba izvaja v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

K 11. členu

Gre za redakcijski popravek, besedi »prejšnjega člena« je treba nadomestiti s sklicevanjem na 10. člen.

K 12. členu

Z navedeno spremembo se naslov podpoglavja spremeni tako, da iz njega izrecno izhaja, da se nanaša tako na zahtevo za dostop kakor tudi na zahtevo za ponovno uporabo.

K 13. členu

Določba 14. člena ureja neformalno zahtevo za dostop ali ponovno uporabo. Ker so izjeme urejene tako v 6. členu ZDIJZ kot tudi v 5.a členu ZDIJZ, se določba smiselno preoblikuje tako, da obsega možnost zavrnitve zahteve v vseh primerih, ko gre za varovane podatke po ZDIJZ. Novi peti odstavek določa, da se 14. člen, ki ureja postopek z neformalno zahtevo, ne uporablja za muzeje, knjižnice in arhive.

K 14. členu

Z navedeno spremembo se naslov podpoglavja spremeni tako, da iz njega izrecno izhaja, da se nanaša tako na zahtevo za dostop kakor tudi na zahtevo za ponovno uporabo.

K 15. in k 16. členu

V besedilu obeh členov se izrecno navede, da gre za pravila, ki se nanašajo tudi na postopek z zahtevo za ponovno uporabo.

K 17. členu

Predlog predvideva, da se v četrtem odstavku črta tisti del besedila, ki je določal, da mora prosilec v zahtevi za ponovno uporabo opredeliti namen kot pridobitni oziroma nepridobitni. Navedeno razlikovanje je bilo aktualno predvsem zaradi tega, ker je veljavni sistem zaračunavanja temeljil na razlikovanju med pridobitnim in nepridobitnim namenom. Kadar je šlo za nepridobitni namen, organ ponovne uporabe ni smel zaračunati cene. V skladu s predlogom zakona in Direktivo 2013/37/EU organi na splošno ne bodo mogli več zaračunavati cene za ponovno uporabo (ne glede na to, kakšna ponovna uporaba se zahteva). Izjemoma bo drugače za organe, ki jih bo moč uvrstiti v izjemo po prvi alineji drugega odstavka spremenjenega 34.a člena zakona; v navedenem primeru bo iz namena vendarle moralo izhajati, ali gre za pridobitni ali nepridobitni namen v smislu četrtega odstavka spremenjenega 34.a člena.

V skladu s predlogom bodo prosilci v primeru vložitve zahteve na druge organe, v zahtevi za ponovno uporabo morali opisati namen, za katerega želijo informacijo ponovno uporabiti; opredelitev namena je potrebna zato, da lahko organ, kolikor je to utemeljeno, določi druge pogoje ponovne uporabe v skladu z osmim in devetim odstavkom spremenjenega 34.a člena. Pri tem velja načela nediskriminatornosti za enake vrste ponovne uporabe.

K 18. členu

V 22. člen ZDIJZ se v skladu s predlogom zakona doda nov četrti odstavek, ki določa ravnanje organa v primeru, kadar so zahtevane informacije na spletu na voljo za ponovno uporabo v odprtem formatu in v strojnoberljivi obliki, skupaj s pogoji za ponovno uporabo, organ prosilca napoti na ustrezno mesto in o tem napravi uradni zaznamek. Ne glede na to lahko prosilec zahteva ponovno uporabo pod drugačnimi pogoji od tistih, ki jih je organ navedel ob podatkih. Tretji odstavek se dopolni na način, da se izrecno predpiše, da organu ni treba izdati pisne odločbe o ponovni uporabi, kadar je edini pogoj za ponovno uporabo navedba vira; v tem primeru organ o tem napravi uradni zaznamek.

V skladu z novim sedmim odstavkom muzejem, knjižnicam (in tudi arhivom) v primeru zavrnitve zahteve za ponovno uporabo v odločbi ni treba navesti osebe, ki je imetnik pravic intelektualne lastnine, ali osebe, od katere je organ pridobil svoj obseg pravic intelektualne lastnine, kadar takšnega podatka nima na voljo. Takšna določba je v skladu z Direktivo 2013/37/EU. V praksi je takšno iskanje imetnika avtorskih pravic posebej oteženo, kadar organ sicer ve, da avtorske pravice na avtorskem delu še obstajajo (ker še ni minilo 70 let od smrti avtorja), vendar pa organ ne razpolaga z informacijami, na koga so prešle materialne avtorske pravice po smrti avtorja (npr. natančna identifikacija vseh dedičev). Zaradi navedenega direktiva omogoča, da se novim zavezancem za ponovno uporabo (institucije s področja kulture) ne nalaga tovrstnih bremen natančne identifikacije imetnikov materialnih pravic.

K 19. členu

Novi peti odstavek 24. člena zakona omogoča, da se v primeru zahteve za ponovno uporabo večje količine gradiva – informacij javnega značaja knjižnic in muzejev ter smiselno javnodostopnega arhivskega gradiva - podaljša rok za posredovanje gradiva. Predvsem je navedeno aktualno v primeru gradiva, ki je v javni domeni, kjer torej ni pravic intelektualne lastnine arhiva in glede katerega torej organ nima diskrecije, ampak naj bi omogočil ponovno uporabo. Direktiva in tudi zakon omogočata podaljšanje roka za izdajo odločbe. Že v prvem odstavku 24. člena ZDIJZ je določeno, da se rok za izdajo odločbe lahko podaljša zaradi obsežnosti zahtevanega gradiva ali zaradi izvedbe delnega dostopa (rok 20 delovnih dni in možnost podaljšanja z izdajo sklepa o podaljšanju za dodatnih 30 delovnih dni). Predvidena rešitev zagotavlja izdajo odločbe o ponovni uporabi v maksimalnem roku 50 delovnih dni z možnostjo, da organ v odločbi o ponovni uporabi določi za posredovanje kopij gradiva daljši rok, in sicer do 90 dni.

K 20. členu

Iz veljavne določbe drugega odstavka 25. člena ZDIJZ izhaja, da organ prosilcu ne more omogočiti seznanitve drugače kot z vpogledom, če je zahtevani dokument zavarovan v skladu z Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP). Navedena določba bi se dobesedno lahko brala, da organ zavrne posredovanje fotokopije oziroma elektronske kopije vsakokrat, ko je zahtevani dokument avtorskopravno varovano delo, ne glede na to, kdo je imetnik avtorske pravice na njem.

Navedeno je v nasprotju z namenom te določbe. Namen je bil namreč varstvo pravic avtorjev – tretjih oseb, in ne organa kot takega. To je razvidno tudi ob upoštevanju določbe 2. točke šestega odstavka 6. člena ZDIJZ, po kateri lahko organ prosilcu zavrne zahtevo za ponovno uporabo zahtevane informacije, če se zahteva nanaša na podatek, zavarovan s pravicami intelektualne lastnine **tretjih oseb**. Če bi torej pri veljavni ureditvi iz drugega odstavka 25. člena in 2. točke šestega odstavka 6. člena ZDIJZ uporabili jezikovno razlago teh določb, bi prišli do absurdnega položaja, ko organ ne bi smel omogočiti dostopa do zahtevane informacije, ki je avtorsko delo, v obliki fotokopije ali elektronske kopije, moral pa bi dopustiti njeno ponovno uporabo.

V skladu s predlogom zakona se zato določba drugega odstavka 25. člena prilagodi namenu te določbe tako, da se omejitev posredovanja fotokopij oziroma elektronskih kopij omogoči le za primere, ko je imetnik avtorske pravice na zahtevani informaciji tretja oseba, in ne organ.

Poleg tega sprememba določa, da se reprodukcija zahtevane informacije vendarle dovoli tudi v primerih, ko je imetnik avtorske pravice na njej tretja oseba, vendar gre za okoljske informacije. Okoljske informacije so med najbolj pomembnimi informacijami javnega značaja. Zaradi njihove pomembnosti dostop do njih ureja Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega sredstva v okoljskih zadevah (v nadaljevanju: Aarhuška konvencija), ki jo je ratificirala tudi Republika Slovenija. Za okoljske informacije zaradi določil te konvencije ne velja nobena izjema od prostega dostopa do informacij javnega značaja po ZDIJZ kot absolutna. Aarhuška konvencija namreč določa, da je treba izjeme od prosto dostopnih informacij razlagati omejevalno ob upoštevanju javnega interesa za razkritje in ob upoštevanju, ali se zahtevane informacije nanašajo na emisije v okolje. Aarhuška konvencija je plod mednarodno vse bolj razširjenega prepričanja, da morajo biti od vseh informacij javnega značaja javnosti najbolj dostopne prav okoljske informacije, saj so te ključnega pomena za trajnostni razvoj in učinkovito sodelovanje javnosti pri upravljanju z okoljem. Določila Aarhuške konvencije upošteva tudi Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13 in 56/15, v nadaljnjem besedilu: **ZVO-1**), ki med temeljnimi načeli določa načelo javnosti. Vsakdo ima pravico dostopa do okoljskih podatkov v skladu z zakonom. Javnost ima pravico sodelovati v postopkih sprejemanja predpisov, politik, strategij, programov in načrtov, ki se nanašajo na varstvo okolja, v skladu z ZVO-1 v postopkih, ki se nanašajo na načrte, programe in posege v okolje v drugih državah, ki bi lahko vplivali na okolje v Republiki Sloveniji, v skladu z ZVO-1, ter v postopkih izdajanja konkretnih pravnih aktov, ki se nanašajo na posege v okolje, v skladu z ZVO-1. Da bi javnost lahko ustrezno izvajala navedene pravice, mora imeti zagotovljen tudi ustrezen dostop do okoljskih informacij. Seznanitev le z vpogledom v določeno okoljsko študijo, na primer, ki pomeni običajno zelo obsežno okoljsko dokumentacijo, s katero razpolagajo zavezanci, je zato neprimerna in neustrezna, zagotovo pa bistveno omejuje javnost pri izvajanju navedenih pravic po Aarhuški konvenciji in ZVO-1.

Pri tem ne gre zanemariti dejstva, da je zaradi izpolnjevanja namena določb Aarhuške konvencije in ZVO-1 (ki v 110. členu glede dostopa do informacij napotuje na ZDIJZ) tudi ZDIJZ z določbo druge alineje tretjega odstavka 6. člena zakonsko predpisal, da je prevladujoči interes

javnosti za razkritje podatkov podan vselej, ko gre za podatke glede emisij v okolje, odpadkov, nevarnih snovi v obratu ali za podatke iz varnostnega poročila in druge podatke, za katere tako določa zakon, ki ureja varstvo okolja. Na ta način je zakonodajalec razširil pravice, ki jih zagotavlja drugi odstavek 6. člena ZDIJZ, saj izkazovanje in dokazovanje prevladujočega interesa javnosti v takšnih primerih ni potrebno.

Ob upoštevanju navedenega je z avtorskimi pravicami tretjih oseb neprimerno in neustrezno omejevati pravico javnosti, da se na ustrezen način seznani z običajno obsežno dokumentacijo o okoljskih informacijah. Interes javnosti do ustrezne oblike seznanitve z okoljskimi informacijami namreč v primeru dostopa do informacij javnega značaja nedvomno prevlada nad interesom avtorja, da se zavarujejo njegove materialne avtorske pravice do reprodukcije, distribucije in dajanja na voljo javnosti avtorskega dela.

K 21. členu

Določba 26. člena ZDIJZ omogoča zavrnitev zahteve po ZDJZ, in sicer v primeru izjem iz 6. in 5.a člena zakona.

K 22. členu

Poimenovanje »pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja« je zakon uporabljal, preden je bil z Zakonom o Informacijskem pooblaščenцу (Uradni list RS, št. 113/05 in 51/07 – ZUstS-A) ustanovljen Informacijski pooblaščenec, zato se s predmetno spremembo poimenovanje uskladi.

K 23. členu

Gre za redakcijske spremembe; ob uporabi jezikovne razlage veljavne določbe namreč lahko pride do razlage, da naj bi Informacijski pooblaščenec (v nadaljnjem besedilu: IP) lahko odločal le o zavrnilih odločbah organov, kar pa ne drži. IP tako odloča tudi o pritožbi zoper stroške, ki jih je za ugoditev zahtevi prosilca zaračunal organ. Prav tako IP odloča o pritožbah stranskih udeležencev zoper odločbe, s katerimi organi ugodijo zahtevkom prosilca. IP pa ima tudi pristojnost odločati o pritožbah zoper pogoje in stroške, ki jih ob ugoditvi zahtevi prosilca za ponovno uporabo informacij zaračuna organ. Glede na navedeno je treba besedilo določbe prilagoditi tako, da bo ustrezalo dejanskemu stanju in pristojnostim IP v pritožbenih postopkih po ZDIJZ.

V novem sedmem odstavku je določeno, da je v zvezi z arhivskim gradivom pritožba po ZDIJZ na Informacijskega pooblaščenca mogoča le glede pogojev in cene za ponovno uporabo (in ne v zvezi z "dostopom" do arhivskega gradiva, ki ni stvar urejanja v ZDIJZ).

Glej tudi obrazložitev k 22. členu.

K 24. členu

Pri posredovanju informacij na podlagi zahteve po ZDIJZ (tako zahteve za dostop kakor tudi zahteve za ponovno uporabo) lahko v skladu s 34. členom ZDIJZ in 25. členom Uredbe organ prosilcu zaračuna stroške posredovanja informacij, ki nastanejo neposredno na podlagi tega, ker mora organ zato, da omogoči dostop oziroma ponovno uporabo, za prosilca pripraviti oziroma mu posredovati podatke (delni dostop, kopiranje, pošiljanje in podobno).

Uredba navedeno omogoča le v primeru, kadar ti stroški presegajo 10 eurov in praviloma bodo v primeru, ko je določena evidenca že v digitalni obliki, ti stroški relativno nizki (tako meni tudi Evropska komisija v Smernicah 2014). Če je organ prosilcu že zaračunal materialne stroške na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja, organ prosilcu istih stroškov ne sme zaračunati še enkrat glede ponovne uporabe (razen, če so nastali ponovno iz upravičenih

razlogov ali zaradi krivde prosilca, drugi in tretji odstavek 25. člena Uredbe). Direktiva 2013/37/EU in Smernice 2014 opredeljujejo stroške posredovanja v primerih zahteve za ponovno uporabo kot t. i. mejne stroške, torej stroške, ki so neposredno povezani z reprodukcijo dodatnega izvoda dokumenta.⁶⁵ Kot že navedeno, bodo ti stroški pri evidencah v digitalni obliki praviloma zelo nizki ali blizu nič. Namen spremembe je veljavno besedilo 34. člena ZDIJZ, ki govori o »materialnih stroških«, bolj jasno zapisati, in sicer da gre za stroške, ki so povezani s pripravo dodatnega izvoda dokumenta za konkretnega prosilca, in jasneje zapisati, kot to sicer velja že v skladu z veljavno ureditvijo (34. člen ZDIJZ, 25. člen Uredbe), da to velja tako pri zahtevi za dostop, kakor tudi pri zahtevi za ponovno uporabo, torej na splošno pri posredovanju informacij proslcem po ZDIJZ.

K 25. členu

Skladno z določili direktive je potrebno kot pravilo omogočiti ponovno uporabo podatkov javnega sektorja za katerikoli namen brez možnosti zaračunavanja cene podatkov kot takih. Izjemoma se cena za ponovno uporabo lahko zaračuna, če se od določenega organa zahteva, da za izvajanje javnih nalog pridobi znatne prihodke iz drugih virov kot iz proračuna (za pokrivanje stroškov za izvajanje javnih nalog). Trenutno uveljavljeni sistem v Sloveniji je usklajen z Direktivo 2013/37/EU do te mere, ker že sedaj ne omogoča zaračunavanja cene v primeru ponovne uporabe za nepridobitni namen. V primeru izjeme po prvi alineji drugega odstavka 34.a člena (ki sledi t.i. izjemi točka a iz 6. člena direktive), bo zaračunavanje cene ponovne uporabe za posamezni organ omogočeno, vendar je organ ne bo imel možnosti zaračunati v primeru nepridobitnega namena. Glede na to, da so knjižnice, arhivi in muzeji novi zavezanci, bo slednjim zaračunavanje cene ponovne uporabe omogočeno ne glede na namen prosilca.

Prvi odstavek tako določa kot splošno pravilo, da organ javnega sektorja ne bo smel zaračunati cene za ponovno uporabo informacij javnega značaja oziroma podatkov javnega sektorja. Organ, ki je zavezanec po ZDIJZ bo tako praviloma omogočil ponovno uporabo podatkov (na konkretno zahtevo prosilca ali preko spleta v odprtem formatu) brez zaračunavanja cene. To pomeni, da več kot 5000 organov javnega sektorja, zavezancev po ZDIJZ, cene za ponovno uporabo podatkov ne bo zaračunavalo. Glede na določbo 34. člena zakona, natančneje, drugega odstavka (glej spremembo v 24. členu predloga zakona) pa bo organ lahko zaračunal stroške posredovanja, ki so mu pri konkretnem postopku (na zahtevo) nastali in so povezani izključno samo s pripravo in posredovanjem kopije zahtevane informacije oziroma podatka. Gre za način zaračunavanja stroškov posredovanja, kot je že uveljavljen tako pri postopku z zahtevo za dostop in kot tudi z zahtevo za ponovno uporabo, skladno z ZDIJZ in z Uredbo. Po veljavni ureditvi teh stroškov ni mogoče zaračunati, če ne presegajo 10 eurov (glej 25. člen in četrti odstavek 20. člena Uredbe).

Drugi odstavek določa izjemo (prva alineja) oziroma možnost zaračunavanja cene za ponovno uporabo podatkov za organe, ki krijejo vsaj 30 odstotkov svojih stroškov (za izvajanje javnih nalog) iz drugih virov oziroma za izvajanje javnih nalog ne pridobijo zadostnih sredstev iz proračuna. Med izjeme se skladno z drugo alinejo uvrščajo tudi knjižnice, muzeji in arhivi.

V tretjem odstavku je določeno, kaj oziroma kateri stroški se dejansko lahko upoštevajo pri določitvi cene. Podrobneje je določitev cene ponovne uporabe določena z Uredbo in sicer v VIII. poglavju.

Četrti odstavek določa, da je ceno ponovne uporabe tudi v primeru obstoja izjeme po prvi alineji drugega odstavka, možno zaračunati samo v primeru, ko gre za pridobitni namen prosilca, kot to velja že po sedANJI ureditvi. Spremenjena je samo določba, ki sedaj natančneje določa kdaj se šteje, da gre za pridobitni namen. Za pridobitni namen prosilca bo šlo vedno v primeru, če je prosilec gospodarska družba, dodatno pa tudi v primeru, da gre za drug poslovni subjekt, ki na

⁶⁵ Glej Smernice Evropske komisije o priporočenih standardnih licencah, podatkovnih zbirkah in zaračunavanju za ponovno uporabo dokumentov (UL EU C 240, 24. 7. 2014, str. 1, objavljeno na: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724(01)&from=EN)

trgu opravlja pridobitno dejavnost. razen ko gre za uporabo s strani medijev za informiranje širše javnosti. Pri drugih poslovnih subjektih imamo v mislih predvsem subjekte z drugimi statusnimi oblikami (npr. samostojni podjetnik, zasebni zavod itd), katerih namen je ustvarjanje dobička s prodajo izdelkov ali storitev na trgu. V to skupino praviloma ne gre uvrstiti društev ali drugih organizacij, ki sicer lahko vsaj v določenem delu, na trgu opravljajo pridobitno dejavnost, vendar namen ustanovitve ni v ustvarjanju dobička.

Za pridobitni namen gre tudi v primeru drugih prosilcev (npr. fizičnih oseb), ki informacije ponovno uporabijo tako, da z njimi posredno ali neposredno ustvarjajo prihodek (npr. jih odplačno posredujejo v svetovni splet). V vseh ostalih primerih se bo štel, da gre za nepridobitni namen (npr. ponovna uporaba surovih podatkov s strani študentov, raziskovalcev, nevladnih organizacij ipd)

Dodatno poudarimo, da v primeru opravljanja javnih nalog oziroma javnih pooblastil (izmenjava med organi javnega sektorja) ne gre za ponovno uporabo. Organi javnega sektorja podatke za izvajanje javnih nalog med sabo izmenjujejo brezplačno.

Peti odstavek skladno z določili direktive določa, da bodo knjižnice, arhivi in muzeji (novi zavezanci za ponovno uporabo) lahko v obračunu stroškov oziroma pri določitvi cene ponovne uporabe, upoštevali tudi stroške hrambe ter pridobitve pravic na informacijah oziroma gradivu.

V šestem odstavku je določen postopek določitve morebitne izjeme po prvi alineji drugega odstavka in sicer za organ, ki mu bo omogočeno zaračunavanje cene. Odločanje o izjemi je v pristojnosti ministrstva, ki je pristojno za ZDIJZ. Odločitev o izjemi bo veljala dve leti. Organ, ki bo zaprosil za izjemo, bo moral utemeljiti izjemo oziroma dokazovati s sprejetimi letnimi načrti in programi dela in financiranja.

Glede na to, da predmetni člen ureja tudi pogoje glede ponovne uporabe (naslov člena: »cena in drugi pogoji glede ponovne uporabe informacij«) s strani uporabnika oziroma prosilca podatkov, so ti urejeni v sedmem, osmem in devetem odstavku. V skladu s sedmim odstavkom je obvezni pogoj ponovne uporabe navedba vira. Za informacije knjižnic in muzejev navedba vira obsega: naziv organa in zbirko, iz katere je informacija, za gradivo arhivov pa: ime ali signaturo arhiva ter arhivski fond oziroma zbirko, iz katere je obravnavano arhivsko gradivo. V osmem odstavku je zapisana splošna določba glede določitve pogojev za ponovno uporabo. Organ bo pogoje v splošnem lahko predpisal zaradi zagotavljanja celovitosti in avtentičnosti informacij javnega značaja, zaradi zagotavljanja povratnih informacij uporabnikom oziroma organu (npr. osnovni podatki o produktu, ki je bil ustvarjen na podlagi ponovne uporabe informacij), zaradi materialnega varstva in hrambe informacij javnega značaja ali zagotavljanja kakovosti digitalizacije informacij javnega značaja. Gre za prenos v zakon veljavne določbe 26. člena Uredbe. V devetem odstavku je posebna oziroma dodatna določba, ki daje možnost določitve še posebnih pogojev uporabe informacij in gradiva muzejev in knjižnic (enaki pogoji veljajo za primere ponovne uporabe gradiva arhivov).

Skladno z desetim odstavkom je določeno, da za metapodatke velja brezplačna in prosta ponovna uporaba. Predlog zakona določa, da so metapodatki uradno besedilo z upravnega področja po zakonu, ki ureja avtorsko in sorodne pravice, kar pomeni, da metapodatki niso avtorskopravno varovani. V skladu s predlogom zakona imajo torej metapodatki v Republiki Sloveniji podoben status kot besedila zakonov, njihova uporaba je prosta.

K 26. členu

Glej obrazložitev k 22. členu.

V drugem delu gre za uskladitev, pravila se uporabljajo tako pri dostopu kakor tudi pri ponovni uporabi.

K 27. členu

Podeljevanje izključnih pravic za ponovno uporabo informacij je bistvenega pomena predvsem glede varstva prava konkurence. Dejstvo je namreč, da s podelitvijo takšne pravice pride do

omejevanja konkurence na trgu ponovno uporabljenih informacij – tisti, ki mu je podeljena izključna pravica do ponovne uporabe informacij organa, ima dejansko monopol na trgu, kar zadeva določene podatke. Kot tudi izhaja iz uvodne določbe št. 29 Direktive 2013/37/EU, je treba pri določanju načel za ponovno uporabo dokumentov spoštovati pravila konkurence in se izogibati izključnim sporazumom med organi javnega sektorja in zasebnimi partnerji. Vendar pa je izključna pravica do ponovne uporabe nekaterih dokumentov javnega sektorja včasih potrebna zaradi zagotavljanja storitev v javnem interesu. To se lahko med drugim zgodi, če noben komercialni založnik ne bi hotel objaviti podatkov brez take izključne pravice. Zaradi upoštevanja tega pomisleka direktiva dopušča izključne ureditve pod pogojem, da so predmet rednih pregledov, kadar je izključna pravica potrebna za zagotavljanje storitev v javnem interesu.

V uvodni določbi št. 30 Direktive 2013/37/EU je navedeno, da je treba ustrezno upoštevati razlike v državah članicah glede digitalizacije kulturnih virov, ki jih ni bilo mogoče učinkovito razrešiti na podlagi sedanjih pravil o izključnih dogovorih. Med knjižnicami, vključno z visokošolskimi knjižnicami, muzeji, arhivi in zasebni partnerji, so sklenjeni številni dogovori o sodelovanju, ki vključujejo digitalizacijo kulturnih virov in zasebnim partnerjem dajejo izključne pravice. V praksi se je pokazalo, da taka javno-zasebna partnerstva lahko omogočajo ustrezno uporabo kulturnih zbirk, hkrati pa pospešujejo dostopnost kulturne dediščine za javnost. Kadar je torej določena izključna pravica povezana z digitalizacijo kulturnih virov, bo morebiti potrebno določeno obdobje izključnosti, da se zasebnemu partnerju lahko povrne naložba.

Navedeno obdobje pa bi vseeno moralo biti omejeno in čim krajše, da se spoštuje načelo, po katerem bi moralo javno dostopno gradivo ostati dostopno javnosti tudi po digitalizaciji. Na splošno obdobje trajanja izključne pravice za digitalizacijo kulturnih virov ne bi smelo trajati več kot 10 let. Obdobje izključnosti, daljše od 10 let, bi moralo biti predmet pregleda, pri katerem bi upoštevali tehnološke, finančne in upravne spremembe v okolju po sklenitvi določene individualne ureditve. Smiselno enako kot je to določeno v veljavnem četrtem odstavku 36.a člena ZDIJZ, se na podlagi preverjanja izda poseben sklep, zoper katerega je dovoljena pritožba. Javno-zasebno partnerstvo za digitalizacijo kulturnih virov bo praviloma moralo partnerski kulturni instituciji zagotoviti vse pravice glede uporabe digitaliziranih kulturnih virov po koncu veljavnosti ureditve. Pri pripravi določb (predvsem glede potrebe za javni razpis) je bilo upoštevano tudi Priporočilo Komisije z dne 27. 10. 2011 o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva ter njegovi digitalni hrambi (2011/711/EU).

V tretjem odstavku novega 36.b člena je določeno, da mora nosilec izključne pravice muzeju, knjižnici ali arhivu, ki mu je podelil izključno pravico, zagotoviti brezplačni izvod digitaliziranega kulturnega gradiva. Ta izvod je po poteku izključne pravice na voljo za ponovno uporabo komurkoli, pred potekom izključne pravice pa instituciji, ki je podelila izključno pravico, za izvajanje njenih javnih nalog. Kljub podeljeni izključni pravici lahko institucija, ki je podelila pravico, digitalizira manjši del kulturnega gradiva, ki je predmet pogodbe (do 15 odstotkov), zaradi potreb izvajanja javnih nalog.

K 28. členu

Medtem ko veljavna ureditev določa, da državni organi in samoupravne lokalne skupnosti poročajo o izvajanju ZDIJZ vsako leto, se na podlagi predloga zakona določi, da vlada sprejme skupno letno poročilo o izvajanju ZDIJZ vsaki dve leti. Pri tem se upošteva, da kompleksno letno poročilo, ki je širše, saj obsega celotni javni sektor, vsako leto v zvezi z izvajanjem ZDIJZ (in izvajanjem ZVOP-1) pripravi Informacijski pooblaščenec. Izrecna določba o tem, da vlada skupno letno poročilo objavi na spletu, se izbriše kot redundantna, saj vlada v skladu s Poslovnikom Vlade Republike Slovenije, na spletu objavlja vsa gradiva, ki jih obravnava. Skupno letno poročilo objavlja na spletu tudi Ministrstvo za javno upravo kot pristojno za področje dostopa do informacij javnega značaja.

K 29. členu

Druga alineja 39. člena se dopolni z vsebino prvega odstavka osmega člena tako, da bo jasno navedeno, da je možno prekrškovno določbo oziroma sankcijo izreči tudi v primeru, ko organ informacije ustrezno ne vzdržuje v katalogu informacij javnega značaja.

Večja transparentnost na področju javnega naročanja, je bila zagotovljena z nadgraditvijo Portala javnih naročil, kjer je mogoče od 25. maja 2015, vpogledati v pogodbe iz javnega naročanja, koncesij in javno-zasebnih partnerstev.⁶⁶ Pravno podlago za povečanje transparentnosti delovanja naročnikov na področju javnega naročanja predstavlja novela Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ-C), ki določa, da so registrirani zavezanici, ki nastopajo kot naročniki, koncedenti ali javni partnerji, v roku 48 dni od oddaje javnega naročila, podelitve koncesije ali izbire izvajalca javno-zasebnega partnerja dolžni objaviti javno dostopne informacije javnega značaja iz pogodbe, ki jo sklenejo (pravna podlaga je peti odstavek 10.a člena ZDIJZ).

S predmetno določbo novele se določbe 39. člena zakona dopolnjuje s prekrškovno določbo v zvezi z nespoštovanjem predpisane obveznosti spletne objave. Predpisuje se globa 800 eurov za odgovorno osebo organa na podoben način, kot to velja za neobjavo npr. kataloga informacij javnega značaja iz 8. člena zakona ali kadar odgovorna oseba neupravičeno ne posreduje zahtevane informacije javnega značaja (glej prva in druga alineja veljavnega 39. člena ZDIJZ). Nova peta alineja tretjega odstavka 39. člena tako natančno določa, da se možno izreči globa v primeru, da se v ustreznem roku pogodba ne objavi. Navedena določba velja za odgovorno osebo organa.

V nadaljevanju je spremenjen tudi četrti odstavek tega člena, ki določa, da se sankcija izreče tudi odgovorni osebi poslovnega subjekta in sicer v primeru prekrška iz prve ali pete alineje tretjega odstavka ali če ne objavi na svojih spletnih straneh informacij iz desetega in enajstega odstavka 10.a člena. Glede na dosedanje določbo se bistvena sprememba v tem členu nanaša na spremembo besede »ali« v »in«. Iz četrtega odstavka navedenega člena torej izhaja, da bo globa v višini 800 eurov izrečena v primeru, če poslovni subjekt ne bo objavil nobenih informacij in bo tako kršil tako določbo enajstega kot tudi dvanajstega odstavka. Če bo objavil samo določene informacije ali bodo objavljene nepopolno, se bo uporabila določba novega petega in šestega odstavka tega člena. Namen sprememb v okviru novega četrtega, petega in šestega odstavka je tako ločiti prekrškovne določbe na tri situacije in sicer na celotno neobjavo informacij iz enajstega in dvanajstega odstavka 10.a člena (globa 800 eurov), neobjavo samo določenih informacij in sicer posledično kršitve enajstega ali dvanajstega odstavka (globa 400 eurov) ali delno oziroma netočno objavo informacij po enajstem ali dvanajstem odstavku (globa 200 eurov) s strani poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava.

K 30. členu

Iz 34.a člena zakona (25. člen predloga zakona) izhaja, da so podatki javnega sektorja za ponovno uporabo praviloma brezplačni (oz. se cena za ponovno uporabo podatkov ne zaračunava). V prvi alineji drugega odstavka je določeno, da je možna določitev izjeme za organ, ki poleg proračunskih sredstev ustvari še prihodek iz drugih virov in sicer za kritje vsaj 30 odstotkov stroškov, povezanih z izvajanjem svojih javnih nalog.

Dodatno možnost zaračunavanja nudi direktiva z drugo izjemo iz 6. člena, ki se nanaša na posamezne zbirke oziroma dokumente organov javnega sektorja.⁶⁷ Nudi možnost, da izjemoma organi javnega sektorja zaračunavajo ceno za zbirke podatkov, v zvezi s katerimi morajo ustvariti zadosten prihodek za kritje znatnega dela stroškov njihovega zbiranja, priprave, reprodukcije in razširjanja. GURS in ARSO v letu 2014 beležita prihodke iz naslova zaračunavanja ponovne uporabe podatkov, s katerimi sta pokrila približno dvanajst odstotkov

⁶⁶ Objavljene pogodbe iz javnih naročil so od 25. maja 2015 javno dostopne preko Portala javnih naročil: <http://www.enarocanje.si/objavapogodb/iskalnik.aspx>

⁶⁷ Glej določbo 2. odstavka, točka b, 6. člena Direktive 2013/37/EU.

stroškov v zvezi z vzdrževanjem teh evidenc (posledično je bilo potrebno za izvajanje javnih nalog manj proračunskih sredstev). Glede na trenutno stanje, ki ga odražajo letna poročila GURS in ARSO, torej izhaja, da navedena organa pridobita znatna sredstva za vzdrževanje določenih evidenc iz drugih virov kot iz proračuna. Izhajajoč iz dejanskega stanja, ki ga odražajo letna poročila o financiranju in v povezavi z mankom finančnih prihodkov, ki jih bo navedena ureditev prinesla ter zaradi potrebe po prerazporeditvi finančnih virov, je zato za določene evidence navedenih organov, predvidena izjema kot jo omogoča točka b 6. člena direktive, vendar zgolj za obdobje dveh let. Dvoletno prehodno obdobje, v katerem bo zaračunavanje ponovne uporabe še možno, je potrebno zaradi prilagoditve na spremembo finančnega poslovanja navedenih dveh organov v sestavi Ministrstva za okolje in prostor, glede na spremembo sistema omogočanja ponovne uporabe.

V posameznih alinejah prvega odstavka so natančno določene evidence in sicer bo izjema še dve leti veljala za:

- evidence in podatkovne zbirke meteoroloških in hidroloških podatkov ter podatkov o kakovosti zraka, vode in tal in sicer: točkovni meteorološki, hidrološki in fenološki podatki ter podatki o kakovosti zraka, terminski višinski podatki nad Ljubljano pridobljeni z radiosondažnimi meritvami, podatki meteorološkega radarja za območje Slovenije, kemijski podatki kakovosti voda in tal ter biološki podatki kakovosti voda,
- numerične rezultate analize vremena in zelo kratkoročnih napovedi ter numerične rezultate meteorološke modelske verige,
- evidence in podatkovne zbirke urejanja prostora in sicer: zbirko podatkov državnega prostorskega koordinatnega sistema ter zbirko podatkov daljinskega zaznavanja ter nepremičninske evidence.

Pod poglavje tako imenovanih nepremičninskih evidenc spadajo: zemljiški kataster, kataster stavb, evidenca trga nepremičnin in register nepremičnin.

Pri zaračunavanju cene za ponovno uporabo za navedene evidence se uporabljajo določbe tretjega in četrtega odstavka 34.a člena zakona, torej enake določbe, kot veljajo za zaračunavanje cene s strani organov iz prve alineje drugega odstavka 34.a člena zakona.

K 31. členu

V predmetnih prehodnih določbah je določena ureditev za morebitne izključne pogodbe v zvezi s ponovno uporabo gradiva s področja kulture. Direktiva določa, da kolikor so navedene izključne pravice obstajale na dan 17. julij 2013, morajo prenehati z dnem, ki je določen kot trajanje pogodbe oziroma najkasneje 18. julija 2043. Ne glede na navedeno pa predmetne določbe zasledujejo cilje in interese, ki jih zasleduje novi 36.b člen, ki izjemoma omogoča takšne izključne ureditve zgolj v primeru interesa digitalizacije in še to praviloma za dobo 10 let.

K 32. členu

V skladu z navedeno določbo mora vlada spremembe zakona ustrezno prenesti v podzakonski akt, kar pomeni pripravo besedila uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe v roku enega meseca po uveljavitvi zakona. Pri tistih organih, ki izjemoma lahko zaračunavajo ceno za ponovno uporabo podatkov, je obračunavanje slednje v Direktivi 2013/37/EU zasnovano na enakih merilih kot v Direktivi 2003/98/ES. S tega vidika je smiselno, da se pravila obračunavanja cene (torej v primeru, da se ta lahko zaračunava), kot so določena predvsem tudi v veljavnih pravilih Uredbe, v čim večji meri ohranijo. To npr. pomeni, da se pri izračunu upošteva 1) ceno razpolaganja z zahtevanimi informacijami javnega značaja, 2) delež ponovne uporabe, 3) pričakovano število zainteresiranih prosilcev za ponovno uporabo ob upoštevanju obsega njihove ponovne uporabe itd.

Zakon o meteorološki dejavnosti (Uradni list RS, št. 49/06, v nadaljnjem besedilu: **ZMetD**) v 4. poglavju ureja »Podatke meteorološke dejavnosti« (dve podpoglavji: 4.1. Zbirke podatkov in

4.2. Uporaba podatkov). V 27. členu ZMetD je mdr. določeno, da minister podrobneje določi način sporočanja informacij, ki sestavljajo zbirke podatkov, in način določanja materialnih stroškov posredovanih informacij (sedmi odstavek 27. člena). Poleg tega 30. člen ZMetD predpisuje plačilo za storitve državne meteorološke službe in mdr. predpisuje, da mora »oseba, ki pridobi podatke iz zbirke podatkov po tem zakonu zaradi izdelave meteoroloških izdelkov ali zaradi posredovanja tretjim osebam«, kriti predpisane stroške »pridobivanja teh podatkov«. Ker se vsebina urejanja ZMetD v tem delu prekriva z vsebino urejanja ZDIJZ, je potrebna preučitev navedenih določb in uskladitev z ZDIJZ v skladu s cilji Direktive 2013/37/EU. Navedeno bi bilo potrebno opraviti v okviru prehodnega obdobja iz 32. člena predloga zakona; določen je rok 18 mesecev od uveljavitve predloga zakona.

K 33. členu

Glede razmerja med ZDIJZ in ZVDAGA ima po predlogu zakona v zvezi s ponovno uporabo gradiva prednost režim, kot je določen v določbah ZDIJZ, če gre za arhivsko gradivo, kot je opredeljeno v ZDIJZ. Če gre za arhivsko gradivo, ki ima drugačne lastnosti (npr. imajo na njem pravice intelektualne lastnine tretje osebe), se ZDIJZ ne uporablja in se uporablja ZVDAGA. Tudi pri uporabi oziroma izposoji izvirnega arhivskega gradiva se uporablja ZVDAGA, po ZDIJZ namreč prosilec že v skladu s splošnimi določbami (5. člen) za ponovno uporabo zahteva kopije javno dostopnega arhivskega gradiva in ni predvideno, da bi prosilec za ponovno uporabo pridobil izvirnik arhivskega gradiva. Smisel ponovne uporabe po ZDIJZ je v omogočanju ponovne uporabe reprodukcij javno dostopnega arhivskega gradiva (praviloma v digitalni obliki). Zaradi jasne razmejitev med določbami ZDIJZ in ZVDAGA predlog zakona v prehodnih določbah določa uskladitev 63. člena ZVDAGA z določbami ZDIJZ o ponovni uporabi arhivskega gradiva. V skladu z novim četrtem odstavkom je javno arhivsko gradivo v arhivih in v lastni hrambi vsakomur na voljo za ponovno uporabo pod pogoji, ki jih določajo predpisi, ki urejajo dostop do informacij javnega značaja.

K 34. členu

Uveljavitev zakona je predvidena v 15 dneh po objavi v uradnem listu, začetek uporabe pa štiri mesece po uveljavitvi. Zamik uporabe zakona je določen predvsem zaradi vključitve novih zavezancev za ponovno uporabo, to je muzejev, knjižnic in arhivov. Navedeni novi zavezanci s področja »kulture« bodo namreč za ponovno uporabo lahko v skladu s spremenjenim 34.a členom zakona zaračunavali ceno za ponovno uporabo, pravila izračunavanja cene pa bo natančneje določila vlada s podzakonskim aktom, ki mora biti sprejet najkasneje v enem mesecu po uveljavitvi zakona. Pravila podzakonskega akta so pomembna za pripravo cenikov za navedene zavezance. V času štirih mesecev od uveljavitve zakona bodo imele novo zavezane institucije dovolj časa, da se seznani s pravili za pripravo cenikov. Poleg tega je vendarle predvideno, da se pravila obračunavanja cene (kolikor je to izjemoma mogoče), kot so določena predvsem tudi v veljavnih pravilih Uredbe, v čim večji meri ohranijo. To npr. pomeni, da se pri izračunu upošteva ceno razpolaganja z zahtevanimi informacijami javnega značaja, delež ponovne uporabe, pričakovano število zainteresiranih prosilcev za ponovno uporabo ob upoštevanju obsega njihove ponovne uporabe itd.

Poznejša uporaba je določena za spremenjeno četrto alinejo četrtega odstavka 10.a člena zakona. Posebne kode namena za področje avtorskih in svetovalnih oziroma drugih intelektualnih storitev (še) ni, zato podatkov, predvidenih z novo četrto alinejo četrtega odstavka 10.a člena ZDIJZ prek avtomatizma UJP za zdaj še ne more objaviti. V skladu s predlogom bo UJP na mednarodni ravni vložila vlogo za pridobitev posebne »kode namena« za t. i. avtorske in druge svetovalne storitve (ter sponzorske in donatorske). Do pridobitve kode se določba četrte alineje četrtega odstavka 10.a člena zakona še ne bo uporabljala, podatke pa je mogoče pridobiti neposredno pri zavezancih na podlagi individualne zahteve za dostop po ZDIJZ. Po pridobitvi kode namena bo potrebno vzpostaviti še ustrezno delovanje informacijskega sistema,

da se koda lahko začne uporabljati. Dan izpolnitve vseh pogojev, potrebnih za začetek uporabe te določbe bo zato določil minister, pristojen za finance in ga objavil v uradnem listu.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen

(vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja postopek, ki vsakomur omogoča prost dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb (v nadaljnjem besedilu: organi).

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo naslednje direktive Evropske skupnosti: Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o javnem dostopu do okoljskih informacij in razveljavitvi Direktive 90/313/EGS in direktiva 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o ponovni uporabi informacij javnega sektorja.

(3) (črtan).

3.a člen

(pomen izrazov)

(1) Izraz večinski delež ima enak pomen, kot v zakonu, ki ureja gospodarske družbe.

(2) Izraz organ upravljanja pomeni organ, ki izvršuje upravljavska upravičenja v drugi pravni osebi zasebnega prava, ki ni gospodarska družba.

(3) DUTB pomeni družbo za upravljanje terjatev bank, ki je ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja ukrepe Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank.

4. člen

(informacija javnega značaja)

(1) Informacija javnega značaja je informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva (v nadaljnjem besedilu: dokument), ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb.

(2) Arhivsko gradivo, ki ga hrani v okviru javne arhivske službe pristojni arhiv ali se hrani v lastni hrambi v skladu z zakonom, ki ureja arhive, ni informacija javnega značaja po tem zakonu.

(3) Ponovna uporaba informacij javnega značaja pomeni uporabo s strani fizičnih oseb ali pravnih oseb za pridobitne ali nepridobitne namene razen za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katerega so bili dokumenti izdelani. Uporaba informacij za izvajanje javnih nalog v organu ali izmenjava informacij med organi za izvajanje javnih nalog se ne šteje za ponovno uporabo informacij.

5.a člen

(izjeme glede omejitev pravic strank, udeležencev ali oškodovancev v postopkih in varovanje tajnosti vira)

(1) Organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije, če se zahteva nanaša na podatek, glede katerega je dostop v skladu z zakonom prepovedan ali omejen tudi strankam, udeležencem ali oškodovancem v sodnem, upravnem ali z zakonom določenem nadzornem postopku.

(2) Organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije, če se zahteva nanaša na podatek, glede katerega zakon določa varovanje tajnosti vira.

7. člen

(delni dostop)

Če dokument ali njegov del le delno vsebuje informacije iz prejšnjega člena in jih je mogoče izločiti iz dokumenta, ne da bi to ogrozilo njihovo zaupnost, pooblaščen oseba organa izloči te informacije iz dokumenta ter seznani prosilca z vsebino oziroma mu omogoči ponovno uporabo preostalega dela dokumenta.

8. člen

(katalog informacij javnega značaja)

(1) Vsak organ je dolžan redno vzdrževati in na primeren način javno objavljati (uradno glasilo organa, svetovni splet, ipd.) ter dati na vpogled prosilcu po vsebinskih sklopih urejen katalog informacij javnega značaja, s katerimi razpolaga.

(2) Ministrstvo, pristojno za upravo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) je dolžno redno vzdrževati in na svetovnem spletu javno objavljati državni katalog informacij javnega značaja, ki združuje informacije iz posameznih katalogov iz prejšnjega odstavka.

(3) Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka tega člena so poslovni subjekti pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava dolžni na svojih spletnih straneh objaviti kontaktne podatke osebe ali oseb, pristojnih za posredovanje informacij javnega značaja.

10. člen

(posredovanje informacij javnega značaja v svetovni splet)

(1) Vsak organ je dolžan posredovati v svetovni splet naslednje informacije javnega značaja:

1. prečiščena besedila predpisov, ki se nanašajo na delovno področje organa, povezana z državnim registrom predpisov na spletu;
2. programe, strategije, stališča, mnenja in navodila, ki so splošnega pomena ali so pomembna za poslovanje organa s fizičnimi in pravnimi osebami oziroma za odločanje o njihovih pravicah ali obveznostih, študije in druge podobne dokumente, ki se nanašajo na delovno področje organa;
3. predloge predpisov, programov, strategij in drugih podobnih dokumentov, ki se nanašajo na delovno področje organa;
4. vse objave in razpisno dokumentacijo v skladu s predpisi, ki urejajo javna naročila;
5. informacije o svoji dejavnosti ter upravnih, sodnih in drugih storitvah;
6. vse informacije javnega značaja, ki so jih prosilci zahtevali najmanj trikrat;

7. druge informacije javnega značaja.

(2) Vsak organ mora omogočiti dostop do informacij iz prejšnjega odstavka brezplačno.

(3) Ministrstvo omogoči dostop do informacij iz prvega odstavka tudi preko enotnega državnega portala e-uprava.

(4) Določbe tega člena ne veljajo za poslovne subjekte pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava.

10.a člen

(zbiranje in posredovanje informacij javnega značaja v svetovni splet)

(1) Z namenom krepitev preglednosti in odgovornosti upravljanja s finančnimi sredstvi, s katerimi razpolagajo zavezanci po tem zakonu in zaradi prevladujočega javnega interesa za razkritje podatkov o porabi teh sredstev, organ, pristojen za javna plačila, ustanovljen v skladu z zakonom, ki ureja opravljanje plačilnih storitev za proračunske uporabnike (v nadaljnjem besedilu: organ, pristojen za javna plačila), zbira podatke o stanju na računih in plačilnih transakcijah, ki so bile izvršene v breme računov naslednjih skupin registriranih zavezancev po tem zakonu:

- javnih gospodarskih zavodov;
- javnih podjetij v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe;
- tistih poslovnih subjektov iz prve alineje drugega odstavka 1.a člena zakona, v katerih je delež oseb javnega prava v osnovnem kapitalu, posamično ali skupaj, 100%.

(2) Organ, pristojen za javna plačila, vzpostavi posebne evidenčne račune o vseh plačilnih transakcijah, opravljenih v breme računov registriranih zavezancev iz prejšnjega odstavka, ki vsebuje naslednje podatke:

- račun v breme,
- naziv ali firma plačnika,
- sedež pravne osebe – plačnika,
- referenca v breme,
- datum transakcije,
- znesek transakcije,
- oznaka valute transakcije,
- račun v dobro,
- ime, naziv ali firma prejemnika v dobro,
- sedež ali naslov prejemnika,
- referenca v dobro,

- namen plačila,
- koda namena in
- druge identifikacijske oznake, uporabljene v plačilnem nalogu oziroma pri izvršitvi plačilne transakcije v skladu s predpisi in standardi na področju plačilnih storitev.

(3) Ponudniki plačilnih storitev, razen Banke Slovenije, organu, pristojnemu za javna plačila, brezplačno sporočajo podatke o stanju na računih in vseh plačilnih transakcijah, opravljenih v breme računov, ki jih imajo registrirani zavezanci iz prvega odstavka tega člena, na način, ki ga predpiše minister, pristojen za finance.

(4) Organ, pristojen za javna plačila, posreduje v svetovni splet informacije javnega značaja o transakcijah, opravljenih s strani registriranih zavezancev iz prvega odstavka tega člena in preostalih registriranih zavezancev po 1. členu tega zakona z izjemo tistih, ki so zavezani kot nosilci javnih pooblastil ali izvajalci javnih služb, če ne gre hkrati za registrirane zavezance iz prvega odstavka tega člena, in sicer:

- datum transakcije,
- znesek in valuta transakcije,
- račun, naziv ali firma in sedež prejemnika v dobro, razen, če je prejemnik fizična oseba,
- namen plačila.

(5) Registrirani zavezanci iz 1. člena in drugega odstavka 1.a člena tega zakona, ki nastopajo kot naročniki, koncedenti ali javni partnerji, v roku 48 dni od oddaje javnega naročila, podelitve koncesije ali izbire izvajalca javno-zasebnega partnerstva na podlagi postopka, ki ga urejajo zakoni, ki urejajo javno naročanje, koncesije ali javno-zasebno partnerstvo, objavijo javno dostopne informacije javnega značaja iz pogodbe o izvedbi javnega naročila, koncesijske pogodbe oziroma pogodbe o javno-zasebnem partnerstvu. Te informacije se objavijo na spletnih straneh, ki so namenjene izvajanju elektronskega javnega naročanja, v strojno-berljivem formatu. Način, možne formate in mesto objave določi minister, pristojen za upravo, v soglasju z ministrom, pristojnim za finance.

(6) Izjema v zvezi z objavo naziva ali firme in sedeža prejemnika plačil, določena v tretji alineji četrtega odstavka tega člena, ne velja za fizične osebe, ki so kot poslovni subjekti vpisani v Poslovni register Slovenije.

(7) Podatke iz drugega odstavka tega člena, ki jih ne posreduje v svetovni splet, sme organ, pristojen za javna plačila, razkriti:

- zakonitemu zastopniku, poslovodni osebi in članom organa upravljanja in nadzora v določeni pravni osebi za potrebe izvajanja nalog, določenih z zakonom in aktom o ustanovitvi;
- državnim organom, organom samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcem javnih pooblastil za izvajanje njihovih z zakonom predpisanih pristojnosti;
- drugim upravičencem v primerih, ki jih določa zakon.

(8) Dovoljena je brezplačna in neomejena ponovna uporaba informacij javnega značaja iz četrtega odstavka tega člena.

(9) Na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja so prosilec podatki o plačilnih transakcijah iz tega člena, ki predstavljajo javno dostopne informacije javnega značaja, dostopni pri zavezanecih po tem zakonu.

(10) DUTB informacije javnega značaja iz četrte alineje petega odstavka 6.a člena tega zakona posreduje v svetovni splet nemudoma, iz prve, druge in tretje alineje petega odstavka 6.a člena tega zakona pa v roku treh mesecev od dejanskega prevzema informacij. Podrobnejši način objave informacij iz prve, druge in tretje alineje petega odstavka 6.a člena tega zakona določi Banka Slovenije na predlog DUTB.

(11) Poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava posreduje v svetovni splet, preko objave na svojih spletnih straneh, informacije javnega značaja iz prvega odstavka 6.a člena tega zakona, ki se nanašajo na donatorske, sponzorske, svetovalne in druge avtorske ali druge intelektualne storitve, v roku petih dni od sklenitve posla.

(12) Poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava posreduje v svetovni splet, preko objave na svojih spletnih straneh, tudi informacije javnega značaja v zvezi z zastopniki tega poslovnega subjekta, člani poslovnega organa, organa upravljanja ali člana nadzornega organa iz druge alineje prvega odstavka 4.a člena tega zakona, ki se nanašajo na vrsto zastopnika oziroma navedbo članstva v poslovnem organu, organu upravljanja ali nadzornem organu in informacijo o višini prejemkov in bonitet te osebe, in sicer: osebno ime, dogovorjena višina mesečnih prejemkov, dogovorjena višina odpravnine ter skupna višina neto izplačanih prejemkov v preteklem letu.

(13) (razveljavljen).

11. člen

(predpis vlade)

Vlada podrobneje predpiše, kaj se šteje za podatke iz dokumenta, ki je v postopku izdelave (9. točka prvega odstavka 6. člena tega zakona), način priprave in objave kataloga informacij javnega značaja (8. člen tega zakona), vrste informacij iz 7. točke prvega odstavka prejšnjega člena in način posredovanja informacij javnega značaja v svetovni splet.

14. člen

(neformalna zahteva)

(1) Če prosilec zahteva dostop do informacije javnega značaja ali ponovno uporabo z neformalno zahtevo, je organ dolžan prosilcu omogočiti dostop do informacij javnega značaja ali ponovno uporabo, razen če gre za podatke iz prvega ali šestega odstavka 6. člena tega zakona.

(2) Če organ zadevi ugotovi, prosilcu nemudoma omogoči seznanitev z vsebino zahtevane informacije tako, da mu jo da na vpogled, ali tako, da mu zagotovi njen prepis, fotokopijo ali elektronski zapis, oziroma mu omogoči ponovno uporabo.

(3) Če prosilec zahteva, da se mu da informacija na vpogled, je organ dolžan omogočiti prosilcu vpogled tako, da ima prosilec dovolj časa, da se seznani z njeno vsebino.

(4) Neformalna zahteva iz prvega odstavka se ne šteje za vlogo v upravnem postopku v smislu zakona, ki ureja upravni postopek.

15. člen

(pravila postopka)

(1) O pisni zahtevi (v nadaljnjem besedilu: zahteva) za dostop do informacije javnega značaja odločajo organi v postopku, ki ga določa ta zakon.

(2) Za vprašanja postopka s pisno zahtevo, ki niso urejena s tem zakonom, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

16. člen

(vložitev zahteve)

(1) Zahtevo za dostop do informacije javnega značaja vloži prosilec pri organu, za katerega meni, da razpolaga z informacijo.

(2) Za vložitev zahteve iz prejšnjega odstavka v elektronski obliki, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja elektronsko poslovanje in podpis.

17. člen

(obvezna vsebina zahteve)

(1) Zahteva mora vsebovati navedbo organa, kateremu se pošilja, osebno ime, firmo ali ime pravne osebe, navedbo o morebitnem zastopniku ali pooblaščenцу ter naslov prosilca oziroma njegovega zastopnika ali pooblaščenca.

(2) V zahtevi za dostop do informacij javnega značaja mora prosilec opredeliti:

1. informacijo, s katero se želi seznaniti,
2. na kakšen način se želi seznaniti z vsebino zahtevane informacije (vpogled, prepis, fotokopija, elektronski zapis).

(3) Prosilcu ni treba pravno utemeljiti zahteve, ali izrecno označiti, da gre za zahtevo za dostop do informacije javnega značaja. Če iz narave zahteve izhaja, da gre za zahtevo za dostop do informacije javnega značaja po tem zakonu, organ obravnava zahtevo po tem zakonu.

(4) V zahtevi za ponovno uporabo informacij javnega značaja mora prosilec opredeliti:

1. informacijo, ki jo želi ponovno uporabiti;
2. na kakšen način želi prevzeti vsebino zahtevane informacije (klasičen ali elektronski zapis ter praviloma tudi oblika in nosilec zapisa);
3. za kakšen namen želi informacijo ponovno uporabiti (pridobitni oziroma nepridobitni namen).

22. člen

(odločba)

(1) Če organ zahtevi za dostop ugotovi, ne izda posebne odločbe, temveč o tem napravi uradni zaznamek.

- (2) Če organ zahtevo za dostop delno ali v celoti zavrne, o tem izda pisno odločbo.
- (3) O zahtevi za ponovno uporabo organ izda pisno odločbo, če za ponovno uporabo zaračuna ceno ali določi druge pogoje v skladu s tem zakonom.
- (4) Zavrnilna odločba mora poleg ostalih sestavin vsebovati tudi obrazložitev razlogov, zaradi katerih je bila zahteva zavrnjena, ter pouk o pravnem sredstvu.
- (5) Če organ zahtevo delno ali v celoti zavrne na podlagi določbe 2. točke petega odstavka 6. člena tega zakona, mora v odločbi navesti osebo, ki razpolaga s pravicami intelektualne lastnine ali vsaj navesti osebo, od katere je organ pridobil svoj obseg pravic intelektualne lastnine.
- (6) Če organ v roku iz 23. člena tega zakona ne omogoči prosilcu dostopa do informacije in če tudi ne izda in ne vroči prosilcu odločbe o zavrnitvi ali odločbe o odobritvi ponovne uporabe informacij javnega značaja, se šteje, da je zahtevo zavril.

24. člen

(izjemne okoliščine)

- (1) V primeru, da organ potrebuje več časa za posredovanje zahtevane informacije zaradi izvedbe delnega dostopa do informacije javnega značaja, skladno z določbami 7. člena tega zakona ali zaradi obsežnosti zahtevanega dokumenta, lahko podaljša rok iz prejšnjega člena za največ 30 delovnih dni.
- (2) O podaljšanju roka, vključno z obrazložitvijo razloga za podaljšanje, je organ dolžan odločiti s sklepom, ki ga vroči prosilcu. Sklep je organ dolžan sprejeti najkasneje v roku 15 delovnih dni po prejemu zahteve.
- (3) Zoper sklep iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.
- (4) V primeru uporabe določb drugega odstavka 21. člena tega zakona, mora zavezani organ predložiti predlog odločitve pristojnemu organu v roku 15 delovnih dni od prejema zahteve, pristojni organ pa mora odločiti o zahtevi v nadaljnjih 15 delovnih dneh od prejema predloga odločitve.

25. člen

(dostop do informacije)

- (1) Če organ zahtevi ugodí, prosilcu nemudoma omogoči seznanitev z vsebino zahtevane informacije tako, da mu jo da na vpogled ali tako, da mu zagotovi njen prepis, fotokopijo ali elektronski zapis.
- (2) Če je zahtevana informacija zavarovana skladno z zakonom, ki ureja avtorsko pravico, organ, v primeru iz prejšnjega odstavka, prosilcu omogoči seznanitev z informacijo tako, da mu jo da na vpogled.
- (3) Če prosilec zahteva, da se mu da informacija na vpogled, je organ dolžan omogočiti prosilcu vpogled tako, da ima prosilec dovolj časa, da se seznani z njeno vsebino.

(4) Če prosilec meni, da informacija, s katero se je seznanil, ni informacija javnega značaja, ki jo je navedel v zahtevi, lahko zahteva od organa, da mu omogoči seznanitev z informacijo javnega značaja, ki jo je navedel v zahtevi. Organ mora odločati o zahtevi iz prejšnjega stavka nemudoma, najkasneje pa v roku 3 delovnih dni.

(5) Vlada podrobneje predpiše način posredovanja informacij javnega značaja.

26. člen

(zavrnitev zahteve)

Organ lahko v celoti ali delno zavrne zahtevo prosilca če ugotovi, da zahtevani podatek oziroma dokument pomeni izjemo po 6. členu tega zakona.

26.a člen

(postopanje poslovnih subjektov pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava)

(1) Poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava v postopku z zahtevo za dostop do informacij javnega značaja smiselno postopa po 12., 13., 14., 16., 17., 18., 19., 23., 24., 25. in 26. členu tega zakona in po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če s tem zakonom ni določeno drugače.

(2) Če poslovni subjekt v postopku iz prejšnjega odstavka ne omogoči dostopa do informacije javnega značaja ali ga omogoči samo delno, s pisnim odgovorom v obliki dopisa obvesti prosilca o razlogih, zaradi katerih zahtevanih informacij ne more posredovati. V odgovoru se prosilca opozori, da lahko vloži pritožbo na pooblaščenca za dostop do informacij javnega značaja v roku 15 dni od prejema pisnega odgovora. Pisni odgovor v fizični obliki se prosilcu pošlje po pošti priporočeno ali na elektronski naslov prosilca.

(3) Poslovni subjekt v roku 20 delovnih dni od prejema zahteve omogoči dostop do informacij javnega značaja ali prosilcu pošlje pisni odgovor iz prejšnjega odstavka, sicer se šteje, da je bil dostop zavrnjen.

(4) Pisni odgovor poslovnega subjekta iz drugega odstavka tega člena in molk poslovnega subjekta iz prejšnjega odstavka se štejeta kot zavrnilna odločba.

27. člen

(pravica do pritožbe)

(1) Zoper odločbo, s katero je organ zahtevo zavrnil, ter zoper sklep, s katerim je organ zahtevo zavrgel, ima prosilec pravico do pritožbe.

(2) Prosilec ima pravico do pritožbe tudi v primeru iz četrtega odstavka 25. člena tega zakona ali če ne dobi informacije v obliki, ki jo je zahteval v skladu z drugim in četrtem odstavkom 17. člena.

(3) O pritožbi odloča pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja.

(4) Postopek s pritožbo se izvaja po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(5) V pritožbenem postopku na podlagi pritožbe iz četrtega odstavka 26.a člena tega zakona pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja zahteva od poslovnega subjekta pod

prevladujočim vplivom oseb javnega prava, da mu pošlje vse dokumente, ki se tičejo zadeve oziroma navede razloge, zaradi katerih ni odločil v zakonitem roku.

(6) Če pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja v pritožbenem postopku iz prejšnjega odstavka ugotovi, da je pritožba utemeljena, odloči tudi o zahtevi za dostop do informacij javnega značaja poslovnega subjekta.

27.a člen

(izvršba)

(1) Postopek izvršbe se izvaja po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(2) Za izvedbo upravne izvršbe po tem zakonu je pristojen pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja.

(3) Upravna izvršba se opravi na predlog prosilca na podlagi izvršljive odločbe in sklepa o dovolitvi izvršbe. Zoper sklep o dovolitvi izvršbe ni pritožbe.

(4) Izvršba se opravi s prisilitvijo zoper organ ali poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, ki je dolžan izpolniti obveznost.

31. člen

(upravni spor)

Zoper odločbo pooblaščenca je mogoče začeti upravni spor skladno z zakonom.

32. člen

(naloge ministrstva in nadzor nad izvajanjem zakona)

(1) Ministrstvo opravlja spodbujevalne in razvojne naloge v zvezi z dostopom do informacij javnega značaja.

(2) Naloge ministrstva iz prejšnjega odstavka so zlasti:

1. seznanjanje javnosti o načinu in pogojih dostopa do informacij javnega značaja;
2. svetovanje drugim organom v zvezi z uporabo določil tega zakona;
3. druge spodbujevalne in razvojne naloge.

(3) Za nadzor nad izvajanjem določb tega zakona je pristojno ministrstvo, razen določbe tretjega odstavka 10.a člena tega zakona, za nadzor katerega je pristojen organ, pristojen za javna plačila.

(4) Pooblaščenec je v okviru pritožbenega postopka pristojen tudi za nadzor nad izvajanjem tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

34. člen

(stroški posredovanja informacij)

(1) Vpogled v zahtevano informacijo je brezplačen, kadar ne terja izvajanja delnega dostopa v skladu s 7. členom tega zakona.

(2) Za posredovanje prepisa, fotokopije ali elektronskega zapisa zahtevane informacije lahko organ prosilcu zaračuna materialne stroške.

34.a člen

(cena in druge zahteve glede ponovne uporabe informacij)

(1) Za ponovno uporabo informacij v pridobitne namene, razen v primeru uporabe z namenom informiranja, zagotavljanja svobode izražanja, kulture in umetnosti in uporabe informacij s strani medijev lahko organ zaračuna ceno.

(2) Cena ne sme preseči stroškov zbiranja, priprave, razmnoževanja in razširjanja informacij ter običajnega donosa vloženih sredstev. Cena mora biti stroškovno naravnana ter določena v običajnem knjigovodskem obdobju ter v skladu s predpisanimi knjigovodskimi pravili za organ. Obračunska podlaga za ceno je informacija javnega značaja in jo organ v skladu s tem zakonom posreduje vsakemu prosilcu, ki to zahteva.

(3) Organ ne zaračuna ponovne uporabe informacij, če jih v svetovni splet posreduje brezplačno.

35. člen

(predpisi vlade)

(1) Vlada po predhodnem mnenju pooblaščenca za dostop do informacij javnega značaja predpiše pravila za zaračunavanje in enotni stroškovnik, v skladu s katerim organi, ki odločajo o dostopu, zaračunavajo stroške iz 34. člena tega zakona.

(2) Vlada predpiše podrobnejša merila in pogoje za določanje cene iz 34.a člena.

36.a člen

(prepoved diskriminacije)

(1) Cena iz 34.a člena ali drugi pogoji glede ponovne uporabe informacij javnega značaja ne smejo povzročiti diskriminacije med prosilci znotraj iste ali primerljivih kategorij ponovne uporabe informacij.

(2) Če organ uporablja informacije za dejavnost, ki ni del njegovih uradnih nalog, javnega pooblastila ali javne službe, veljajo zanj enaka cena in drugi pogoji glede ponovne uporabe informacij javnega značaja, kot to velja za druge osebe.

(3) Ponovna uporaba informacij je po enaki ceni in pod enakimi drugimi pogoji dovoljena in omogočena vsem prosilcem. Števila prosilcev, ki jim organ dovoli ponovno uporabo informacij, ni dovoljeno omejevati. Organ s pogodbo ali kakršnimkoli drugačnim dogovorom ali odločitvijo ne sme proslcu zagotoviti takšne ponovne uporabe informacij, ki bi izključevala ponovno uporabo informacij s strani tretjih oseb.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko organ podeli izključno pravico ponovne uporabe informacij, če je to neogibno potrebno za izvajanje javne službe ali drugih storitev v javnem interesu. Potrebnost izključne pravice organ redno preverja najmanj vsaka tri leta, o čemer izda poseben sklep. Zoper sklep organa je dovoljena pritožba.

(5) Organ javno objavi in posreduje pooblaščenцу vse predpisane podatke glede podelitve in preverjanja izključne pravice ponovne uporabe informacij. Pooblaščenec vodi evidenco vseh podeljenih izključnih pravic.

(6) Vlada podrobneje predpiše pogoje glede ponovne uporabe informacij in podeljevanja izključnih pravic iz četrtega odstavka tega člena ter vsebino in način javnih objav ter evidence v zvezi s tem.

37. člen

(letna poročila)

(1) Državni organi in organi lokalnih skupnosti so dolžni pripraviti letno poročilo o izvajanju tega zakona in ga predložiti ministrstvu do 31. januarja za preteklo leto.

(2) Vlada predpiše vsebino poročila iz prejšnjega odstavka.

(3) Vlada sprejme skupno letno poročilo o izvajanju tega zakona na podlagi prejetih poročil iz prvega odstavka tega člena do vsakega 31. marca za preteklo leto in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v seznanitev. Sprejeto skupno letno poročilo vlada objavi na spletu.

39. člen

(odgovornost za prekršek)

(1) Z globo 1.000 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki uniči, skrije ali kako drugače napravi nedostopen dokument, zadevo, dosje, register, evidenco ali dokumentarno gradivo, v katerem se nahaja informacija javnega značaja, z namenom, da jo napravi nedostopno javnosti.

(2) Z globo 1.200 eurov se kaznuje odgovorna oseba organa ali poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo 800 eurov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba organa:

- če v roku iz 23. člena tega zakona neupravičeno ne posreduje zahtevane informacije javnega značaja;
- če ne objavi kataloga informacij javnega značaja iz 8. člena tega zakona ali ne posreduje v svetovni splet informacij javnega značaja v skladu z 10. členom tega zakona;
- če v predpisanem roku ne predloži letnega poročila iz prvega odstavka 37. člena tega zakona;
- če v roku iz drugega odstavka 26. člena ne posreduje v svetovni splet informacij javnega značaja iz desetega odstavka 10.a člena tega zakona.

(4) Z globo 800 eurov se kaznuje odgovorna oseba poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, ki stori prekršek iz prve alineje prejšnjega odstavka ali če ne posreduje v svetovni splet, preko objave na svojih spletnih straneh, vseh informacij javnega značaja iz enajstega ali dvanajstega odstavka 10.a člena tega zakona.

(5) Z globo 300 eurov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba ministrstva ali organa samoupravne lokalne skupnosti, ki v predpisanem roku ne sporoči pristojni organizaciji podatkov v skladu s prvim odstavkom 3.č člena tega zakona in odgovorna oseba osebe javnega prava, ki v predpisanem roku ne sporoči pristojni organizaciji podatkov v skladu z drugim odstavkom 3.č člena tega zakona.

(6) Z globo od 700 do 1.400 eurov se kaznuje za prekršek posameznik in od 2.000 do 30.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ponovno uporabi informacijo javnega značaja v pridobitne namene, za katero organ zaračunava ceno ali določa druge pogoje, pa ji organ take uporabe ni dovolil v skladu s tretjim odstavkom 22. člena tega zakona.

(7) V hitrem postopku o prekršku iz prejšnjega odstavka lahko pristojni organ izreče globo v katerikoli višini znotraj predpisanih razponov.

(8) (razveljavljen).

Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14)

63. člen

(uporaba javnega arhivskega gradiva)

(1) Javno arhivsko gradivo v arhivih in v lastni hrambi je na podlagi pisne zahteve za uporabo ali preko objave na svetovnem spletu dostopno vsakomur. Zahteva za uporabo mora vsebovati osebno ime oziroma naziv osebe in njeno uradno dodeljeno identifikacijsko oznako, namen uporabe gradiva ter druge podatke, potrebne za dostop do gradiva.

(2) Javno arhivsko gradivo se lahko izposoja za razstavne in podobne namene samo na podlagi pisne pogodbe in v primeru, da je zagotovljeno ustrezno materialno varstvo gradiva.

(3) Arhiv lahko dovoli objavo reprodukcij javnega arhivskega gradiva v reklamne, propagandne ali podobne namene, razen če bi to nasprotovalo značaju ali pomenu arhivskega gradiva.

(4) O uporabi na podlagi zahtev arhiv vodi evidenco. V evidenci uporabe se zbirajo naslednji podatki: osebno ime oziroma naziv osebe, naslov, uradno dodeljena identifikacijska oznaka, datum in namen uporabe oziroma pravni interes iz 68. člena tega zakona, oznaka arhivskega gradiva in drugi podatki.

(5) Uporabnik, ki uporablja arhivsko gradivo, mora pred uporabo tega arhivskega gradiva podpisati izjavo, da:

- je seznanjen s svojimi obveznostmi in omejitvami glede uporabe podatkov iz 65. člena tega zakona, s katerimi bi se seznanil v primerih dostopa do arhivskega gradiva na podlagi 66. in 68. člena tega zakona;

- je seznanjen s svojimi obveznostmi in omejitvami glede uporabe podatkov iz 65. člena tega zakona, na katere bi lahko naletel ob uporabi arhivskega gradiva, ki sicer s strani izročitelja ni bilo označeno kot nedostopno, oziroma ki vsebuje osebne podatke;

- bo tako pridobljene podatke varoval v skladu s tem zakonom ter zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov, varovanja tajnih podatkov, davčnih in poklicnih skrivnosti ter

- da je seznanjen, da je zloraba navedenih podatkov sankcionirana v kazenskem zakoniku in drugih predpisih in da prevzema vso materialno odgovornost za zlorabo navedenih podatkov.

(6) Uporabnik je dolžan spoštovati morebitne avtorske pravice pri črpanju podatkov iz arhivskega gradiva.

(7) Predpisi, ki celovito urejajo varstvo kulturne dediščine, lahko drugače uredijo uporabo javnega arhivskega gradiva v digitalni obliki s tem, da upoštevajo specifičnosti uporabe arhivskega gradiva, določene v tem zakonu.

(8) Vlada Republike Slovenije podrobneje predpiše obseg in način posredovanja arhivskega gradiva v svetovni splet.

(9) Minister, pristojen za arhive, določi podrobnejše pogoje in način vodenja evidence uporabe javnega arhivskega gradiva ter tarifni pravilnik.

**PREDLOG
(EVA)**

Na podlagi ... odstavka ... člena Zakona o ... (Uradni list RS, št. ...) izdaja Vlada Republike Slovenije

**UREDBO
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
UREDBE O POSREDOVANJU IN PONOVI UPORABI INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA**

BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Uredbi o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/05, 119/07 in 95/11) se 3. člen črta.

2. člen

V 5. členu se črta zadnji stavek.

3. člen

V tretjem odstavku 9. člena se za besedilom »državni register dokumentov« na koncu doda pika in se črta besedilo », preko katerega so vključeni v centralni katalog informacij javnega značaja.«.

4. člen

13. člen se črta.

5. člen

V drugem odstavku 14. člena se za besedo »e-uprava« na koncu doda pika in se črta besedilo »preko centralnega kataloga informacij javnega značaja in državnega registra dokumentov.«.

6. člen

V prvem odstavku 22. člena se za besedo »Organ« doda besedilo », ki skladno z zakonom lahko zaračunava ceno ponovne uporabe,«.

7. člen

Za 22. členom se doda nov 22.a člen, ki se glasi:

**»22.a člen
(zaračunljivost ponovne uporabe za knjižnice, muzeje in arhive)**

(1) Ne glede na določbe prejšnjega člena, knjižnice, muzeji in arhivi oblikujejo ceno ponovne uporabe informacij oziroma gradiva tako, da pri izračunu upoštevajo ceno razpolaganja z zahtevanimi informacijami javnega značaja oziroma z zahtevanim arhivskim gradivom, delež ponovne uporabe (za katerekoli namene) glede na celoten obseg predvidene uporabe in v tej uredbi določene omejitve.

(2) Cena ponovne uporabe, ki jo organ zaračuna posameznemu prosilcu, se določi glede na pričakovano število zainteresiranih prosilcev za ponovno uporabo ob upoštevanju obsega njihove ponovne uporabe. Ne glede na število zainteresiranih prosilcev in obseg njihove ponovne uporabe oziroma kadar tega ni mogoče ugotoviti brez nesorazmernih stroškov ali naporov, lahko organ posameznemu prosilcu zaračuna največ dvajsetino cene, oblikovane skladno s prvim odstavkom. «.

8. člen

Za drugim odstavkom 23. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Ne glede na določbe prvega odstavka ceno razpolaganja z informacijami javnega značaja knjižnic in muzejev ali arhivskega gradiva sestavljajo tudi stroški hrambe in stroški pridobitve pravic.«.

Dosedanji tretji in četrti odstavek postaneta četrti in peti odstavek.

9. člen

Za prvim odstavkom 24. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Delež ponovne uporabe pri knjižnicah, muzejih in arhivih se izračuna kot sorazmerni del seštevka uporabe v uradnih postopkih in za druge javne naloge ter ponovne uporabe za katerekoli namene«.

Drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če deleža ni mogoče določiti brez nesorazmernih stroškov ali naporov, se kot delež iz prvega odstavka upošteva največ 20 odstotkov, kot delež iz drugega odstavka pa največ 50 odstotkov.«.

10. člen

25.a člen se črta.

11. člen

26. člen se črta.

12. člen

V 28. členu se črta 9. točka.

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)

Pravno podlago za pripravo Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja predstavlja 30. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. ____; v nadaljevanju: ZDIJZ-E), ki določa, da Vlada uskladi Uredbo o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (uradni list RS št. 76/05, 119/07 in 95/11; v nadaljevanju: Uredba) z ZDIJZ-E v roku enega meseca od njegove uveljavitve.

Evropski parlament je spremembe direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja potrdil junija 2013 (Direktiva 2013/37/EU). Poglavitni cilj ZDIJZ-E je prenos določb Direktive 2013/37/EU o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja, torej v skladu z evropskim pravnim redom zagotoviti pravico do enostavne in učinkovite ponovne uporabe prosto dostopnih informacij javnega značaja ali drugih prosto dostopnih gradiv s področja kulture kateremukoli zainteresiranemu ponovnemu uporabniku. Namen direktive je spodbuditi večje odpiranje podatkov, s katerimi razpolagajo organi javnega sektorja ter vplivati na povečanje obsega ponovne uporabe pri zainteresiranih subjektih in s tem k dodatnemu razmahu digitalnega gospodarstva. Odpiranje podatkov zato pomeni odpiranje poslovnih priložnosti in ustvarjanje delovnih mest.

S spremembami bodo v režim ponovne uporabe vključeni tudi muzeji, knjižnice in arhivi, vendar le v zvezi s tistim prosto dostopnim gradivom, na katerem nobena tretja oseba ni imetnik pravic intelektualne lastnine. Navedene institucije bodo zavezane nuditi predvsem ponovno uporabo kulturnega gradiva, na katerem nobena oseba nima avtorskih pravic in je torej v javni domeni. V zvezi z gradivom, na katerem so institucije imetniki pravic intelektualne lastnine, pa režim pravil za ponovno uporabo začne veljati, če se institucija odloči ponuditi gradivo za ponovno uporabo (diskrecijska pravica). Za kulturne ustanove bodo v primerjavi z drugimi organi javnega sektorja tudi sicer veljala nekatera privilegirana pravila (predvsem glede zaračunavanja).

Predpogoj za ponovno uporabo je, da gre za javno dostopne podatke javnega sektorja. Kadar gre torej za prosto dostopne podatke, je splošno pravilo, ki ga vzpostavlja spremenjena direktiva, da organi ne morejo več zaračunavati cene ponovne uporabe (kot je veljalo do sedaj na podlagi režima, ki ga je vzpostavila Direktiva EU iz leta 2003 in je bil prenesen v ZDIJZ leta 2005). Gre za pomembno novost. Zaračunavanje cene ponovne uporabe je mogoče zgolj izjemoma, mdr. v okvir izjem sodijo tudi institucije s področja kulture: muzeji, knjižnice in arhivi.

Gre za precejšnjo spremembo, saj so pred navedeno spremembo lahko na podlagi ZDIJZ in veljavne uredbe zaračunavali ceno za ponovno uporabo vsi organi (razen v primeru ponovne uporabe za nepridobitni namen). Skladno z možnostjo uveljavitve izjeme, ZDIJZ-E predvideva, da bodo lahko izjemoma zaračunali ceno za ponovno uporabo (tako kot je to veljalo do sedaj) tisti organi, ki za izvajanje javnih nalog ne dobijo dovolj sredstev iz proračuna in tako znatni del prihodkov za pokrivanje stroškov za izvajanje javnih nalog pridobivajo z drugih virov.

Glede zaračunavanja za ponovno uporabo bodo za institucije, ki izjemoma lahko oblikujejo in zaračunavajo ceno, veljala pravila, ki so podobna že dosedaj veljavni ureditvi zaračunavanja (stroški zbiranja, priprave, reprodukcije itd.). Dodatno bodo lahko knjižnice, muzeji in arhivi zaradi specifičnosti gradiva, ki ga hranijo, upoštevali tudi stroški hrambe in pridobitve pravic.

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Rok za izdajo uredbe je en mesec od uveljavitve ZDIJZ-E (prehodna določba – člen št. ____).

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe, če je potrebna

Slovenija je direktivo iz 2003 leta 2005 prenesla v ZDIJZ tako, da se za ponovno uporabo v nepridobitne namene ne more zaračunati cene, torej ne more zaračunati sorazmernega dela stroškov, ki jih je imel organ s pridobivanjem podatkov, vzpostavitvijo in vzdrževanjem evidence itd. Dodatno organ cene za ponovno uporabo ne more zaračunati (čeprav bi šlo za pridobitni namen), tudi kadar gre za ponovno uporabo podatkov za namene informiranja, zagotavljanja svobode izražanja, kulture in umetnosti ter uporabe informacij s strani medijev.

Podrobnejša pravila za določanje cene so bila predpisana v Uredbi o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/05, 119/07 in 95/11; v nadaljevanju: Uredba). Iz njih izhaja, da organ enkrat letno oblikuje ceno ponovne uporabe informacij javnega značaja v pridobitne namene tako, da pri izračunu upošteva:

- ceno razpolaganja z zahtevanimi informacijami javnega značaja,
- delež ponovne uporabe v pridobitne namene glede na celotni obseg predvidene uporabe in
- pričakovano število zainteresiranih prosilcev za ponovno uporabo v pridobitne namene ob upoštevanju obsega njihove ponovne uporabe.

Pri tistih organih, ki izjemoma lahko zaračunavajo ceno za ponovno uporabo, je zaračunavanje v direktivi iz 2013 zasnovano na enakih merilih kot v direktivi iz 2003, s specifikami za muzeje, knjižnice in arhive (določena privilegirana pravila).

Poleg podrobnejših pravil za zaračunavanje, se s spremembami in dopolnitvami črtajo tudi določbe ali deli določb, ki se nanašajo na t.i. Centralni katalog informacij javnega značaja. Z ZDIJZ-E je bila namreč črtana določba do tedaj veljavnega drugega odstavka 8. člena ZDIJZ, v skladu s katerim je bilo predvideno vzdrževanje s strani Ministrstva za javno upravo na svetovnem spletu t. i. centralnega kataloga informacij javnega značaja (v nadaljevanju: CKIJZ). Z ZDIJZ-E se je obveznost voditi aplikacijo CKIJZ črtala, aplikacija se je ukinila, obveznosti v zvezi s katalogom in informacijami posameznega organa, ki jih mora ta objavljati na svojih spletnih straneh, pa veljajo še naprej.

Predlog uredbe predvideva črtanje členov v zvezi s pogoji ponovne uporabe (npr. 26. člen veljavne uredbe) iz razloga, ker so se navedene določbe prenesle v zakon.

Črta se tudi določba glede vsebine letnega poročila po ZDIJZ, glede sporočanja seznama nosilcev javnih pooblastil in izvajalcev javnih služb iz svoje pristojnosti, saj je navedeno funkcijo v celoti prevzel register zavezancev za informacije javnega značaja (RZIJZ), ki ga vodi AJPES.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

/

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

1. Namen – slediti veljavni metodologiji izračuna cene za ponovno uporabo

Pri tistih organih, ki izjemoma lahko zaračunavajo ceno za ponovno uporabo, je zaračunavanje v direktivi iz 2013 zasnovano na enakih merilih kot v direktivi iz 2003. V tem smislu pripravljavec predloga sprememb in dopolnitev zasleduje namen, da se tudi pravila zaračunavanja cene za ponovno uporabo, kot so določena v veljavnih pravilih uredbe, v novi ureditvi čim bolj ohranijo (pri izračunu se upoštevajo cena razpolaganja z zahtevanimi informacijami javnega značaja, delež ponovne uporabe, pričakovano število zainteresiranih prosilcev za ponovno uporabo ob upoštevanju obsega njihove ponovne uporabe) ob upoštevanju specifik za nove zavezanke, to je muzeje, knjižnice in arhive. Medtem ko je pri organih, ki padejo pod izjemo iz prve alineje drugega odstavka spremenjenega 34.a člena ZDIJZ, zaračunavanje cene še vedno dopustno zgolj v primeru pridobitnega namena ponovne uporabe, je pri knjižnicah, muzejih in arhivih zaračunavanje predvideno v vseh primerih ponovne uporabe (torej pri ponovni uporabi ne glede na namen).

2. Določitev cene ponovne uporabe – metodologija po veljavni ureditvi

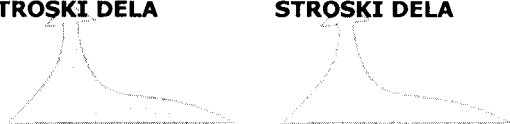
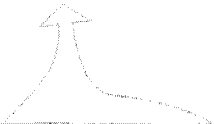
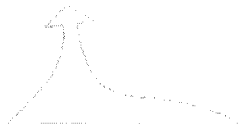
Organ mora enkrat letno oblikovati ceno ponovne uporabe posameznih informacij javnega značaja v pridobitne namene. Veljavna ureditev v 24. členu Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (v nadaljevanju: Uredba) bo veljala (na podlagi sprememb in dopolnitev iz ZDIJZ-E) za organ iz prve alineje drugega odstavka spremenjenega 34. a člena ZDIJZ.

Uredba določa merila oziroma sestavine za oblikovanje cene ponovne uporabe informacij javnega značaja. Skladno z uredbo organ ceno določi tako, da pri izračunu upošteva:

- ceno razpolaganja z zahtevanimi informacijami javnega značaja, ki jo sestavljajo:
 - o stroški vzpostavitve informacije javnega značaja (stroški zbiranja, priprave, razmnoževanja in razširjanja podatkov, ki sestavljajo informacijo javnega značaja);
 - o stroški vzdrževanja uporabnosti informacije javnega značaja (stroški ažuriranja, razmnoževanja in razširjanja podatkov, ki sestavljajo informacijo javnega značaja);
- delež ponovne uporabe v pridobitne namene glede na celoten obseg predvidene uporabe in v uredbi določene omejitve;
- da posameznemu prosilcu ne sme zaračunati več kot dvajsetine tako oblikovane cene.

Pri knjižnicah, muzejih in arhivih pa se bo cena ponovne uporabe oblikovala zelo podobno, z razliko, da se bo upošteval delež celotne ponovne uporabe (torej za kakršnekoli namene oziroma ne glede na namen).

Določbe Uredbe glede oblikovanja cene ponovne uporabe informacij javnega značaja lahko ponazorimo s spodnjo formulo:

AMORTIZACIJA	AMORTIZACIJA	DEL INFORMACIJ, KI SE POSREDUJEJO V SPLET	UGOTOVLJENI DELEŽ (MAX. 50%) ALI NORMIRAN DELEŽ (20%)
STROŠKI STORITEV	STROŠKI STORITEV		
STROŠKI DELA	STROŠKI DELA		
			
$ \left(\begin{array}{c} \text{STROŠKI} \\ \text{VZPOSTAVITVE} \end{array} + \begin{array}{c} \text{STROŠKI} \\ \text{VZDRŽEVANJA} \end{array} - \begin{array}{c} \text{BREZPLAČNI} \\ \text{DEL} \end{array} \right) \times \begin{array}{c} \text{DELEŽ PONOVNE} \\ \text{UPORABE} \end{array} $			

20

3. Stroški vzpostavitve in vzdrževanja

Bistvo vsakega poslovnega procesa je ustvarjanje poslovnih učinkov, v našem primeru torej informacije javnega značaja. Za poslovni proces pa so potrebna delovna sredstva (stroji, naprave, inštalacije, inventar, zgradbe, itd.), blago in storitve ter uslužbenci in njihova delovna sila. Zaradi sodelovanja v poslovnem procesu se te prvine vsaka na svoj način trošijo.

Delovna sredstva (npr. IKT oprema, poslovni prostori, itd.) v samem poslovnem procesu ne spreminjajo svoje oblike, temveč stopajo vanj s svojimi lastnostmi. Pri posameznem poslovnem procesu se izrabljajo koristne lastnosti posameznega sredstva, vendar pa jih lahko izrabljamo le toliko časa, dokler delovno sredstvo obstaja oziroma je primerno za uporabo. Zaradi fizične obrabe ter fizičnega, tehničnega in gospodarskega staranja pa postane vsako delovno sredstvo po določenem času nesposobno za nadaljnjo uporabo. To pa pomeni, da je potrebno pri uporabljanju delovnih sredstev v poslovnem procesu računati z njihovimi potroški. Teh potroškov sicer ne moremo meriti v fizikalnih enotah, lahko pa letne potroške izrazimo v odstotnih deležih, ki pomenijo posamezno leto v njihovi celotni življenjski dobi.

Blago (npr. potrošni material) v poslovnem procesu porabimo in torej preneha obstajati s svojo prvotno samostojno obliko in s svojimi prvotnimi lastnostmi. Potroški blaga so v nasprotju s potroški delovnih sredstev neposredno merljivi, saj jih lahko ugotavljamo s količinami, ki so prenehale obstajati.

Pri **storitvah** moramo razlikovati med storitvami, ki so potrošene istočasno, kot so opravljane (t.i. storitve z enkratnim oziroma takojšnjim delovanjem) in storitvami z delovanjem, ki se razteza na daljše časovno obdobje. V prvo skupino storitev sodijo prevozne, poštno in podobne storitve. V drugo skupino pa sodijo svetovalne, raziskovalne in sorodne storitve, ki so povezane s poslovnim procesom v daljšem časovnem razdobju in zanje lahko domnevamo, da se trošijo le postopoma.

Potroški **delovne sile** nastanejo zaradi sodelovanja javnih uslužbencev v poslovnem procesu. Teh potroškov ne moremo meriti neposredno, temveč si lahko pomagamo z delovnim časom in obsegom nalog. Pri tem moramo upoštevati tudi zahtevnost samega dela, njegovo pomembnost in druge posebnosti.

Medtem ko so potroški količine porabljenih ali obrabljenih prvin poslovnega procesa, so stroški njihov cenovni (vrednostni) izraz. To pomeni, da moramo potroške pomnožiti z določenimi cenami ali vrednostnimi postavkami, s čimer se preko skupnega imenovalca spremenijo v stroške. Stroški so tako cenovno izraženi potroški delovnih sredstev, blaga, storitev in delovne sile v posameznem poslovnem procesu.

Stroške je glede na vlogo posameznih prvin v poslovnem procesu mogoče razvrstiti po njihovih izvirnih vrstah stroške blaga, stroške storitev, stroške amortizacije in stroške dela.

Stroški blaga so cenovno izraženi potroški blaga, ki se uporablja pri nastajanju informacije javnega značaja. S stroški blaga razumemo zlasti stroške energije in goriva, stroške za čiščenje in vzdrževanje, stroške pisarniškega materiala in strokovne literature, stroške odpisa drobnega inventarja (to je osnovnih sredstev z manjšo vrednostjo in življenjsko dobo manj kot eno leto), stroške okvar in razbitja ter druge podobne stroške.

Med stroške storitev uvrščamo le stroške storitev v ožjem smislu. To so stroški proizvodnih storitev, stroški najemnin, stroški komunalnih in obrtnih storitev, stroški popravil, stroški prevoznih storitev, stroški oglaševanja, stroški reprezentance, stroški svetovanj, stroški službenih potovanj in podobni stroški. Med stroške pa ne moremo računati vseh potroškov storitev. Stroške storitev z dolgoročnim značajem (npr. stroški pravic intelektualne lastnine, stroški razvoja in podobno) je potrebno uvrščati med neopredmetena dolgoročna sredstva in jih tudi primerno amortizirati. Podobno je s stroški montaže, prevoza in drugimi odvisnimi stroški pri nabavi opredmetenega osnovnega sredstva, saj so ti stroški del nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva in s tem seveda tudi del njegove amortizacijske osnove.

3.1. Stroški vzpostavitve informacije javnega značaja

Stroški vzpostavitve informacije javnega značaja obsegajo stroške zbiranja, priprave, razmnoževanja in razširjanja podatkov, ki sestavljajo informacijo javnega značaja. Pri izračunu se upoštevajo:

- **amortizacija potrebnih prostorov in opreme**, ki se v pretežni meri uporablja za upravljanje s podatki, pri čemer se lahko v državnih organih upoštevajo povprečni podatki o amortizaciji, ki jih je izračunalo Ministrstvo za javno upravo in so v prilogi k tej Metodologiji;
- **stroški nujno potrebnih storitev v zvezi z obdelavo podatkov** obsegajo vse stroške storitve (informacijske rešitve, zunanje obdelave podatkov in podobno) in z opravljanjem storitev povezanimi nabavami blaga (npr. pisarniški material); pri izračunu se upoštevajo dejanske vrednosti javnih naročil za blago in storitve;
- **neposredni stroški dela javnih uslužbencev v zvezi z obdelavo podatkov**, ki obsegajo t.i. druge bruto plače za tipična delovna mesta in druge stroške, povezane z obdelavo podatkov, ki so del informacije javnega značaja (npr. funkcionalno usposabljanje in podobno).

Ker je pri nekaterih javnih evidencah, ki obstajajo že desetletja ali celo stoletja (vendar pa obvezno več kot pet let), običajno nemogoče izračunati stroške vzpostavitve, Uredba določa, da se lahko v takih primerih kot stroški vzpostavitve upoštevajo stroški vzdrževanja uporabnosti informacije javnega značaja, še dodatno in morebitni stroški informatizacije podatkov v zadnjih petih letih.

3.2. Stroški vzdrževanja informacije javnega značaja

Stroški vzdrževanja uporabnosti informacije javnega značaja obsegajo stroške ažuriranja, razmnoževanja in razširjanja podatkov, ki sestavljajo informacijo javnega značaja.

Pri izračunu se upoštevajo:

- **amortizacija potrebnih prostorov in opreme**, ki se v pretežni meri uporablja za upravljanje s podatki, pri čemer se lahko v državnih organih upoštevajo povprečni podatki o amortizaciji, ki jih je izračunalo Ministrstvo za javno upravo in so v prilogi k tej Metodologiji;
- **stroški nujno potrebnih storitev v zvezi z obdelavo podatkov** obsegajo vse stroške storitve (informacijske rešitve, zunanje obdelave podatkov in podobno) in z opravljanjem storitev povezanimi nabavami blaga (npr. pisarniški material); pri izračunu se upoštevajo dejanske vrednosti javnih naročil za blago in storitve v posameznem koledarskem letu; v izračunu se ne upoštevajo sredstva za dodatni razvoj oziroma širitev informacijskih sistemov oziroma podatkov, ki sestavljajo informacijo javnega značaja;
- **neposredni stroški dela javnih uslužbencev v zvezi z obdelavo podatkov**, ki obsegajo t.i. druge bruto plače za tipična delovna mesta in druge stroške, povezane z obdelavo podatkov, ki so del informacije javnega značaja (npr. funkcionalno usposabljanje in podobno).

Če prosilec zahteva informacijo javnega značaja s stalnim ažuriranjem, se pri izračunu upoštevajo stroški vzpostavitve in stroški vzdrževanja za obdobje koledarskih let, v katerih prosilec zahteva ažuriranje. V nasprotnem primeru pa se pri izračunu poleg stroškov vzpostavitve upoštevajo samo stroški vzdrževanja v zadnjem koledarskem letu.

Kar zadeva stroške vzpostavitve in vzdrževanja, bodo lahko knjižnice, muzeji in arhivi dodatno, zaradi specifičnosti gradiva, ki ga hranijo, upoštevali kot upravičene stroške tudi stroške hrambe in pridobitve pravic.

4. Delež ponovne uporabe

Informacije javnega značaja ne nastanejo zaradi potreb ponovne uporabe in če potreba po upravljanju s takšnimi informacijami preneha, jih organi tudi niso dolžni vzdrževati samo zaradi ponovne uporabe. Skladno s tem pa se na prosilce ne more v celoti prenesti cene obstoja informacij javnega značaja, temveč se zaračuna zgolj ustrezni delež cene. Ta delež ponovne uporabe za zaračunljive pridobitne namene se izračuna kot sorazmerni del seštevka uporabe v uradnih postopkih in za druge javne naloge (npr. glede na statistiko poizvedb po podatkih), ponovne uporabe v nepridobitne namene in nezaračunljive pridobitne namene ter zaračunljive pridobitne namene. Z Uredbo je izrecno predpisano, da delež celotne ponovne uporabe lahko znaša največ petdeset odstotkov.

Pogosto bo takšen delež ponovne uporabe za zaračunljive pridobitne namene praktično nemogoče ugotoviti. Zato Uredba za primere, ko navedenega deleža ni mogoče določiti brez nesorazmernih stroškov ali naporov, določa, da se kot delež ponovne uporabe za zaračunljive pridobitne namene upošteva 20 odstotkov (t.i. normativni delež ponovne uporabe za zaračunljive pridobitne namene).

Delež ponovne uporabe pri knjižnicah, muzejih in arhivih se skladno s predlogom uredbe izračuna kot sorazmeren del seštevka uporabe v uradnih postopkih in za druge javne naloge ter ponovne uporabe za kakršnekoli namene (novi drugi odstavek 24. člena uredbe). Predlog uredbe za primere, ko deleža celotne ponovne uporabe ni mogoče določiti brez nesorazmernih stroškov ali naporov, določa, da se kot delež ponovne uporabe upošteva 50 odstotkov (t.i. normativni delež ponovne uporabe; spremenjeni četrti odstavek 24. člena uredbe).

5. Delež posameznega prosilca

Organ lahko glede na pričakovano število prosilcev določi, da vsak prosilec plača le določen del cene ponovne uporabe, da bi se tako preprečilo prekomerno zaračunavanje oziroma prekomerno povračilo investicije v obstoj informacije javnega značaja. S tem namenom že tudi sama Uredba določa zgornjo mejo, do katere je mogoče vložek v informacijo javnega značaja zaračunati posameznemu prosilcu. Tako organ posameznemu prosilcu ne sme zaračunati več kot dvajsetine tako oblikovane cene.

6. Stroški posredovanja (v zvezi z neposredno pripravo izvoda za prosilca)

Če mora organ zaradi omogočanja ponovne uporabe za prosilca **pripraviti oziroma mu posredovati podatke** (delni dostop, kopiranje, pošiljanje in podobno) in pri tem nastanejo organu stroški posredovanja, jih organ prosilcu zaračuna v skladu z Uredbo glede stroškov posredovanja informacij javnega značaja.

III. OBRAZLOŽITEV K POSAMEZNIM ČLENOM:

K 1., 2., 3., 5. členu

Črtanje je potrebno, ker ZDIJZ ne ureja več aplikacije CKIJZ.

K 4. členu

Določba je redundantna, prvi odstavek zato, ker se nanaša na CKIJZ. Katalog organov iz 1. točke drugega odstavka je v celoti nadomestil Register zavezancev za informacije javnega značaja (v nadaljevanju: RZIJZ) pri AJ PES. Skupno letno poročilo se spletno objavlja na drugih podlagah.

K 6. členu

Medtem ko je bilo prej zaračunavanje cene pravilo, je skladno z ZDIJZ-E to zgolj izjemoma dopuščeno za določene organe (mdr. tudi knjižnice, muzeje in arhive).

K 7. in 9. členu

Pri knjižnicah, muzejih in arhivih se bo cena ponovne uporabe oblikovala s to razliko, da se bo upošteval delež celotne ponovne uporabe (torej za kakršnekoli namene oziroma ne glede na namen).

K 8. členu

Pri knjižnicah, muzejih in arhivih se kot upravičeni upoštevajo tudi stroški hrambe in stroški pridobitve pravic.

K 9. členu

Določba se briše, ker je opis namena v splošnem prepuščen prosilcu razen v primeru, ko gre za organ, ki izjemoma lahko zaračunava ceno za ponovno uporabo na podlagi prve alineje drugega odstavka 34.a člena ZDIJZ, ko je bistveno, da prosilec izkaže nepridobiten namen (glej določbo 4. odstavka 34.a člena ZDIJZ).

K 10. členu

Določbe glede pogojev se črtajo ker so prenesene v zakon.

K 11. členu

Črta se del vsebine letnega poročila, ker je zaradi RZIJZ redundatno.